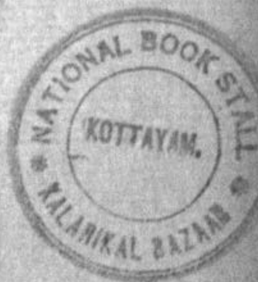
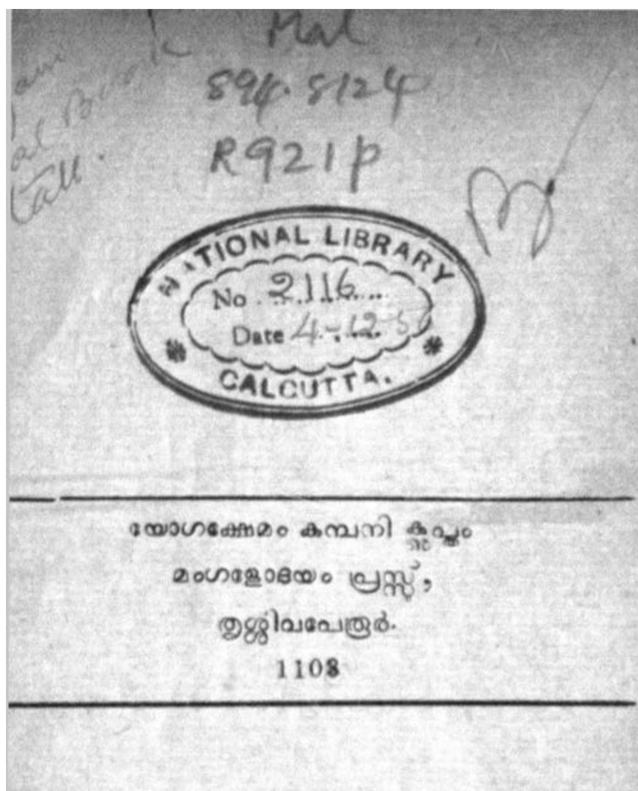
പ്രസ്ഥാനപഞ്ചകം

രാമവർമ്മ അപ്പൻതമ്പുരാൻ

ഒന്നാം പതിപ്പ് പ്രതി 1000

യോഗക്ഷേമം കമ്പനി ക്ലിപ്തം
മംഗളോദയം പ്രസ്സ്,
തൃശ്ശിവപേരൂർ.
1108

വിഷയവിവരം

ശുദ്ധിപത്രം.

ഭാഗം	വരി	അശുദ്ധം	ശുദ്ധം
13	12	കന്തിക്കമാരി	കന്തികുമാരി
	15	നീളപ്പോ	നീളാപ്പോ
		ന്മുഴക്കം	ന്മുഴങ്ങും
18	14	ക്കൂടാണ്ടേ	ക്കൂടാണ്ടു
19	8	Lingless	Singles.
28	12	യെറക്കി	യിറക്കി
35	5	പത്മെന്താ?	പത്മെന്താ,
37	21	സാഗരാ	സാഗര
38	22	കമിത്തി	കമഠത്തി
	25	റക്കാൻ	കറക്കാൻ
41	18	പാക്ക	പാക്കെ
42	7	വകയായി	വകയുമായി
45	1	പശ്ശു	പശ്ശു
	5	ലെന്താണനത്ഥം	ലെന്താന്നത്ഥം
	23	ഏറെ	ഏട്ടേ
91	5	നാഥനായി	നാഥരായി
94	20	കാമാവലഞ്ഞി	കാമോപലഞ്ഞി
96	6	വലഞ്ഞിടൊല്ലേ	വളഞ്ഞിടൊല്ലേ
98	18	രണ്ടിക്കേണ്ടു	രക്ഷിക്കേണ്ടു
108	17	ആകാശം·	ആകേശരു
116	18	കൈകയ്യോട	കൈകയോട

സമൎപ്പണം

എൻെറ അമ്മക്ക്

കൊച്ചിക്കാവമ്മ തമ്പുരാൻ

(1026_1053)

കൊച്ചിക്കാവ തമ്പുരാന്റെ കുട്ടിക്കാലം.

മക്കൾ.

…ണിക്കാവമ്മ തമ്പുരാൻ   കൊച്ചുണ്ണി തമ്പുരാൻ

1045-1085)

കൊച്ചുണ്ണിതമ്പുരാൻ

കുഞ്ഞിക്കിടാവുതമ്പുരാൻ

അപ്പൻ തമ്പുരാൻ   കുഞ്ഞുണ്ണി തമ്പുരാൻ

(1049-1070)

ആമുഖം

ഇംഗ്ലീഷുഭാഷയുമായി സമ്പൎക്കം തുടങ്ങിയതിന്നുശേഷം, മലയാളഭാഷയിൽ ഇംഗ്ലീഷുസാഹിത്യത്തിൽനിന്നു പല തരം പ്രസ്ഥാനവിശേഷങ്ങളും സംക്രമിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ, അവയേ സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചു വകതിരിക്കുകയും, അവയുടെ ഗുണദോഷങ്ങളെ നിരൂപണം ചെയ്തു്, അവ എത്രത്തോളം ഭാഷാഭിവൃദ്ധിക്കുപയോഗപ്പെടുന്നവയാണെന്നു കാണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു് അത്യാവശ്യകമായിത്തീൎന്നിട്ടുണ്ടു്. "രസികരഞ്ജിനി"യുടെ ആരംഭകാലത്തു തന്നേ അപ്പൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ ശ്രദ്ധ ഈ വിഷയത്തിൽ ഗാഢമായി പതിഞ്ഞിട്ടുള്ളതിന്റെ ഫലമായി, അദ്ദേഹം മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ സാമാന്യമായി വ്യാപിച്ചു കിടക്കുന്ന നാനാരൂപങ്ങളായ വ്യവഹാരങ്ങളെ സശ്രദ്ധം പരിശോധിച്ചു ഭാഷയിൽ സംക്രമിച്ചിട്ടുള്ള വിദേശീയങ്ങളായ സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനങ്ങളെ കണ്ടുപിടിക്കുകയും അവയെ നല്ല വണ്ണം തെളിയിച്ചു കാണിക്കുന്നതിനായി അവയുടെ മാതൃകയിൽ ചില പ്രബന്ധങ്ങൾ നിൎമ്മിക്കുകയും ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. 'മംഗളോദയം', 'നവയുഗം' 'ഉണ്ണിനമ്പൂതിരി' 'അരുണോദയം' ആദിയായ മാസികഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള * ആ പ്രബന്ധങ്ങളേ സമുച്ച

---

* പ്രകടപ്രസംഗങ്ങളിൽ 'ഐകമത്യം' മുമ്പു പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിട്ടില്ല. ഗ്രന്ഥകാരൻ.

യിച്ച പ്രത്യേകം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്ന ഒരു പുസ്തകമാണ് ഈ നിരൂപണത്തിന്നു വിഷയമായ "പ്രസ്ഥാനപഞ്ചകം."

"പ്രസ്ഥാനപഞ്ചകം" എന്ന ഗ്രന്ഥസംജ്ഞകൊണ്ടു തന്നേ ഇതിൽ അഞ്ചു തരം പ്രസ്ഥാനങ്ങളിലുള്ള കൃതികളാണ് അടങ്ങിയിട്ടുള്ളതെന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. (1) പ്രഹസനപ്രമേയം, (Problem play) (2) പ്രകടപ്രസംഗം, (Elocution) (3) ആധ്യാനകം, (Meditative) (4) ഭക്തിഭാവനം, (Devotional) (5) കഥനാത്മകം (Narrative) എന്നിങ്ങനെ അഞ്ചു രീതിയിലുള്ള ഗദ്യപദ്യപ്രബന്ധങ്ങൾ ഇതിലുണ്ട്. ഈ അഞ്ചു പ്രസ്ഥാനങ്ങളും നമ്മുടെ ഭാഷയിൽ രൂഢമൂലമായിക്കഴിഞ്ഞിട്ടു കുറച്ചു കാലമായി എങ്കിലും അവയുടെ സ്വരൂപസ്വഭാവാദികളെ സൂക്ഷ്മമായറിയുകയും, അവയുടെ വളച്ചയേ ഉററുനോക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളവർ അധികമുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്. അതിനാൽ ഈ അഞ്ചു പ്രസ്ഥാനങ്ങളേയും വെവ്വേറെ വിവരിക്കുകയും, അവയിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന അതാതു പ്രബന്ധങ്ങളേ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു നിരൂപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത് അത്യാവശ്യമാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നു.

സാഹിത്യത്തിൻെറ സാമാന്യമായ പ്രയോജനം ആനന്ദപ്രധാനപൂർവ്വകമായ കൃത്യാകൃത്യോപദേശമാണല്ലോ. രുചിഭേദം, പാത്രഭേദം, വൈചിത്ര്യവാഞ്ഛ മുതലായ കാരണങ്ങളാൽ സാഹിത്യകാരന്മാർ ഈ പ്രയോജനത്തെ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിന്നു ഭിന്നഭിന്നങ്ങളായ വിചിത്രമാർഗ്ഗങ്ങളേ സ്വീകരിക്കുവാൻ പ്രേരിതരായിത്തീരുന്നു. ഇതിൻെറ

ഫലമായിട്ടാണു സാഹിത്യത്തിൽ, ഖണ്ഡകാവ്യം, മഹാകാവ്യം, നാടകം, നോവൽ, എന്നിങ്ങനെ പലതരം പ്രസ്ഥാനവിശേഷങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. നിരൂപണവിഷയമായ "പ്രസ്ഥാനപഞ്ചക"ത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട വിഷയങ്ങളെല്ലാം അങ്ങനെ സാഹിത്യത്തിലുണ്ടാകുന്ന വിഭിന്നങ്ങളായ വിവിധമാർഗ്ഗങ്ങളെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്ന ഓരോ പ്രസ്ഥാനങ്ങളാണെന്നും, സാഹിത്യത്തിൻെറ സാമാന്യപ്രയോജനത്തെസ്സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അവയ്ക്കെല്ലാം ഐകരൂപ്യം ഉണ്ടെങ്കിലും, ഓരോന്നിനും ഓരോ പ്രത്യേകോദ്ദേശ്യവുംകൂടിയുണ്ടെന്നും ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

'പ്രസ്ഥാനപഞ്ചക'ത്തിലെ പ്രഥമവിഷയമായ "പ്രഹസനപ്രമേയം" എന്നതു രൂപകവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു അവാന്തരഭേദമാകുന്നു. ഹാസ്യരസപ്രധാനങ്ങളായ നാട്യപ്രബന്ധങ്ങൾക്കാണല്ലോ പ്രഹസനം എന്നു പേർ പറയുന്നത്. രാഷ്ട്രീയമായോ, സാമുദായികമായോ, മതസംബന്ധിയായോ ഉള്ള അതിപ്രധാനമായ ഏതെങ്കിലും ഒരു പ്രമേയം അല്ലെങ്കിൽ വിഷയം ഉള്ളിൽ വെച്ചുകൊണ്ട് അതിൻെറ ഗുണദോഷങ്ങൾ ശരിക്കു വെളിപ്പെടത്തക്കവണ്ണം കഥാവസ്തുവിനെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്ന ഹാസ്യരസപ്രധാനമായ പ്രഹസനത്തെ പ്രഹസനപ്രമേയം എന്നു പറയുന്നു*. ഒരു പ്രഹസനപ്രമേയം വായിക്കുക

---

* കേവലവ്യാവഹാരികവിഷയങ്ങളെ ലഘൂകരിച്ചു ഹാസ്യരസപ്രധാനമായി രചിക്കുന്ന ഗദ്യരൂപകങ്ങൾക്കു 'പ്രഹസനങ്ങ'ളെന്നും [illegible] ദാർശനികങ്ങളായ തത്വങ്ങളെ പരാമർശിക്കുന്നവക്കു 'പ്രഹസനപ്രമേയങ്ങ'ളെന്നും ഉള്ള വ്യത്യാസം വിവക്ഷിച്ചുകൊണ്ടാണു 'പ്രഹസനപ്രമേയങ്ങൾ' എന്ന കൃതിനാമം കവി കല്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. വിഷയങ്ങളുടെ ഗൗരവഭേദമാകുന്നു വിഭാജകധർമ്മം.

ഗ്രന്ഥകാരൻ.

യോ അഭിനയിച്ചു കാണുകയോ ചെയ്യുമ്പോൾ അതിൻെറ കർത്താവു വിവക്ഷിച്ചിട്ടുള്ള പ്രമേയം എന്തെന്നു നമുക്കു വ്യക്തമായി വെളിപ്പെടത്തക്കവണ്ണം കഥാവസ്തുവിലും, കഥാപാത്രങ്ങളുടെ വ്യാപാരങ്ങളിലും ആ പ്രമേയം അനുസ്യൂതമായി പ്രതിഫലിച്ചിരിക്കണം—ഗ്രന്ഥകർത്താവ് ആ പ്രമേയത്തേയും അതിൻെറ ഗുണദോഷങ്ങളേയും കഥാരൂപേണ വെളിപ്പെടുത്തുന്നതു് അതിനെപ്പററിയുള്ള സ്വാഭിപ്രായങ്ങളേ കാണിച്ചുകൊണ്ടും അല്ലാതെയും ആകാവുന്നതാണു്. പാശ്ചാത്യസാഹിത്യങ്ങളിൽ ഇങ്ങനെ രണ്ടു തരത്തിലും ഉള്ള പ്രഹസനപ്രമേയങ്ങൾ ധാരാളമുണ്ടു്. ഫ്രഞ്ചു സാഹിത്യകാരനായ മോളിയരുടെ 'പ്രൊബ്ളംപ്ലെ' എന്നു പറയപ്പെടുന്ന പ്രഹസനപ്രമേയങ്ങൾ സുപ്രസിദ്ധങ്ങളായിട്ടുള്ളവയാണു്. ഇംഗ്ലീഷു സാഹിത്യത്തിലും നോവൽ രൂപേണയും പ്രഹസനരൂപേണയും ഈ ജാതിയിൽപ്പെട്ട കൃതികൾ വളരെയുണ്ടെന്നും, അവയിൽ ചിലതു് ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ ഇടയിൽ വമ്പിച്ച പ്രക്ഷോഭവും പരിവർത്തനവും ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നും ഇംഗ്ലീഷുസാഹിത്യചരിത്രം വായിച്ചിട്ടുള്ളവരോടു വിശേഷിച്ചു പറയേണമെന്നില്ലല്ലോ. മലയാളത്തിൽ ഇദംപ്രഥമമായി ഈ മാതൃകയിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ഒരു കൃതി പുണ്യശ്ലോകനായ സി. വി. രാമൻപിള്ള അവർകളുടെ "കുറുപ്പില്ലാക്കളരി" ആണെന്നാണു് എൻെറ ധാരണ—പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരം കൈപിടിച്ചുയർത്തിയിട്ടുള്ള ഉച്ഛൃംഖലമായ സ്ത്രീനായകത്വത്തേയും നിരങ്കുശമായ സ്ത്രീസ്വാതന്ത്ര്യത്തേയും അപഹസിച്ചുംകൊണ്ടെഴുതിയിട്ടുള്ളതാകയാൽ

"കുറുപ്പില്ലാക്കളരി" ഒരു പ്രഹസനപ്രമേയമാണെന്നു പറയാവുന്നതാണ്. 'പ്രസ്ഥാനപഞ്ചക'ത്തിൽ ആദ്യം ചേർത്തിട്ടുള്ള 'കർമ്മവിപാക'വും, 'വാസനാവിജയ'വും മേല്പറഞ്ഞ 'പ്രഹസനപ്രമേയ'പ്രസ്ഥാനത്തിന്ന് ഉത്തമോദാഹരണങ്ങളായിരിക്കുന്ന രണ്ടു കൃതികളാകുന്നു. ഇവയിൽ ഒന്നാമത്തേതായ 'കർമ്മവിപാകം' 'സ്വധർമ്മനിധനം ശ്രേയഃ പരധർമ്മോ ഭയാവഹഃ' എന്നും, "അത്യുൽക്കടൈഃ പുണ്യപാപൈരിഹൈവ ഫലമശ്നുതേ" എന്നുമുള്ള തത്വങ്ങളെ സരസമായി അനുഭവപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു പ്രഹസനപ്രമേയമാണ്. ദാരിദ്ര്യമർദ്ദിതരായിട്ടും സ്വധർമ്മത്തിൽനിന്നു തെറ്റാതെ സത്യധർമ്മങ്ങൾക്കനുസരണമായി ജീവിതം നയിച്ച് ഒടുവിൽ സമ്പത്തും സൌഖ്യവും പ്രാപിക്കുന്ന പാറു, അയ്യപ്പൻ, ശങ്കുനായർ എന്നി ഗ്രാമീണകഥാപാത്രങ്ങളുടെ ചരിത്രംകൊണ്ടു "സ്വധർമ്മനിഷ്ഠയാണു ശ്രേയസ്കരമായിട്ടുള്ളതെന്നും", സ്വധർമ്മം കൈവിട്ടു പാശ്ചാത്യധർമ്മങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു യൂറോപ്യൻ ചാപല്യങ്ങളെ അനുകരിച്ച് ഒടുക്കം സർവ്വസ്വവും നശിച്ചു 'ദീപാളി കുളിച്ചു' പോകുന്നവരായ ഹേമന്തകുമാരി, വക്കീൽ ദാമോദരൻ നായർ, മകൻ കുട്ടികൃഷ്ണൻ നായർ എന്നി നാഗരികപാത്രങ്ങളുടെ കഥകൊണ്ടു പരധർമ്മപരിഗ്രഹം ആപൽകരമായിട്ടുള്ളതാണെന്നും ഉള്ള തത്വങ്ങൾ വെളിപ്പെടുന്നു "അത്യുൽകടൈഃ പുണ്യപാപൈരിഹൈവഫലമശ്നുതേ" (അതിരില്ലാത്ത നിലയിൽ ചെയ്യുന്ന പുണ്യപാപങ്ങളുടെ സുഖദുഃഖരൂപങ്ങളായ ഫലങ്ങൾ ഈ ജന്മത്തിൽത്തന്നെ അനുഭവിക്കുന്നതാ

ണ്) എന്ന വാക്യത്തിന്റെ ആശയത്തേ ഈ പ്രഹസനത്തിൽ, ധർമ്മത്തിനും അധർമ്മത്തിനും മാതൃകകളായി വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള അതാതു കഥാപാത്രങ്ങളുടെ ജീവിതാനുഭവങ്ങൾ കൊണ്ടു ഭംഗിയായി വെളിപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള പ്രഹസനകർത്താവിന്റെ സാഹിത്യകുശലത സർവ്വാത്മനാ പ്രശംസനീയമായിരിക്കുന്നുണ്ട്.

“വാസനാവിജയം” എന്ന രണ്ടാമത്തേ പ്രബന്ധം ഇതിന്റെ തന്നെ ഒരു വ്യതിരേകദൃഷ്ടാന്തമാണ്. ഇതിലെ നായകനായ ‘ബാലൻ’ വാസനാജന്യമായ സദുദ്ദേശത്തിന്റെ പ്രേരണയാൽ നല്ല കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിനായി പുറപ്പെടുകയും, തന്റെ സദുദ്ദേശത്തെ സാധിക്കുവാൻ ചീത്തമാർഗ്ഗങ്ങളെ കൈക്കൊള്ളുകയും ചെയ്യുന്നു; സദുദ്ദേശത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കിയിട്ടാണെങ്കിലും അവിവേകത്താൽ, അപഥസഞ്ചാരം ചെയ്യുന്ന ആയാൾക്ക് അതുമൂലം ആദ്യത്തിൽ വന്നുകൂടിയ ആപത്തുകളും, അവസാനത്തിൽ ഉണ്ടായ വിജയവും ഹൃദയംഗമമായ വിധത്തിൽ വർണ്ണിച്ചു, പ്രബന്ധകർത്താവു, വാസനയാണു കർമ്മത്തേക്കാൾ ഗരീയസ്സായിട്ടുള്ളതെന്നും, ഉദ്ദേശമാണു കർമ്മത്തിന്റെ പരിണാമത്തേ നിയന്ത്രണം ചെയ്യുന്നതെന്നുമുള്ള തത്വങ്ങളേ സ്പഷ്ടമായി വെളിപ്പെടുത്തുന്നു—‘ബാലൻ’ തന്റെ സദുദ്ദേശങ്ങൾ സാധിക്കുന്നതിനുള്ള തീക്ഷ്ണമായ സംരംഭത്തിന്നിടയിൽ അതിലേയ്ക്കു താനുപയോഗിക്കുന്ന മാർഗ്ഗങ്ങളുടെ ഗുണദോഷങ്ങളേക്കുറിച്ചു ലേശവും ചിന്തിക്കുന്നില്ല. സദുദ്ദേശത്തോടുകൂടിയ അപഥസഞ്ചാരത്തിന്നിടയിലുണ്ടായ ആപത്തിൽപെട്ടു വലഞ്ഞ ‘ബാല’ന്നു

സിദ്ധാശ്രമവാസികളായ താപസന്മാരുടെ കരുണാമസൃണമായ സാഹായ്യം സിദ്ധിച്ചതും ഗുരുകുലവാസത്തിനിടയിൽ അഭീഷ്ടസിദ്ധി ഉണ്ടായതും ആയാളുടെ വാസനയുടെയും ഉദ്ദേശത്തിന്റെയും സംശുദ്ധികൊണ്ടല്ലാതെ മറെറാന്നുകൊണ്ടുമല്ല. വാസനയും കമ്മവും, നന്മയും തിന്മയും, സുഖവും ദുഃഖവും തമ്മിൽപ്പിണഞ്ഞു കെട്ടിമറിഞ്ഞു കിടക്കുന്ന സ്ഥിതിയേ ഗ്രന്ഥകത്താവ് എത്രയും സൂക്ഷ്മമായി ഗ്രഹിച്ചു വിശദമായ് തന്റെ കൃതിയിൽ പ്രകാശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. കമ്മവിപാകവും വാസനാവിജയവും ഇന്നത്തേ കേരളീയരേ, അവരുടെ ജീവിതത്തെ സ്പശിച്ചുനില്ക്കുന്ന ഗുരുതരങ്ങളായ പല പ്രമേയങ്ങളേസ്സംബന്ധിച്ചും തൃപ്തികരമായ തീർമാനം ഉണ്ടാകുവാൻ സഹായിക്കുന്നുണ്ടെന്നു തന്നേ പറയാം.

'പ്രസ്ഥാനപഞ്ചക'ത്തിലെ രണ്ടാമത്തേ വിഷയമായ 'പ്രകടപ്രസംഗ'ത്തിൽപ്പെട്ട 'സഭാപ്രവേശം' 'വഗ്ഗമത്സരം' 'ഐകമത്യം' എന്നീ പ്രബന്ധങ്ങൾ 'ബക്ക്' മുതലായ പാശ്ചാത്യരാജ്യതന്ത്രധുരന്ധരന്മാരുടെ പ്രസംഗങ്ങളെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നവയാകുന്നു. പരപക്ഷഖണ്ഡനം, സ്വപക്ഷസ്ഥാപനം എന്നിവയിൽ ഉൽകടമായ ആവേശത്തോടുകൂടി വാദപ്രതിവാദമഗ്നരായ പ്രാസംഗികന്മാർ ചെയ്യുന്ന വാചാടോപമാണു പ്രകടപ്രസംഗം എന്നു പറയപ്പെടുന്നതു്. പാർല്ലിമെൻറു മെമ്പർന്മാർ, പ്രചാരവേലക്കാർ (Propagandists) മുതലായ കൂട്ടർ വാശിയോടും ആവേശത്തോടും ഊക്കോടും ആടോപത്തോടുംകൂടി ചെയ്യാറുള്ള പ്രസംഗങ്ങളെല്ലാം ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ബ

ക്കിൻെറയും സുരേന്ദ്രനാഥബാനർജിയുടേയും പ്രസിദ്ധങ്ങളായ പ്രകടപ്രസംഗങ്ങൾ അച്ചടിച്ചിട്ടുള്ളതു വായിച്ചിട്ടുള്ളവരോട് അത്തരം പ്രസംഗങ്ങൾക്കു സാഹിത്യദൃഷ്ട്യാ നോക്കുമ്പോൾ കാണുന്ന വിലയേപ്പററി വിശേഷിച്ചൊന്നും പറയേണ്ട ആവശ്യമില്ല. പണ്ടത്തെ കാലത്തു കേരളത്തിലെ രാജാക്കന്മാർ പുറപ്പെടുവിച്ചിരുന്ന രാജകീയവിളംബരങ്ങൾ, 'സംഘക്കളി'യിൽ ചൊല്ലാറുള്ള 'നീട്ടുകൾ' എന്നിവയ്ക്കു ഈ പ്രകടപ്രസംഗങ്ങളുടെ ഛായ ധാരാളമുണ്ട്. ഭാഷയുടെ ശക്തി, ഓജസ്സ്, പദബന്ധത്തിന്റെ ഉദ്ധതത്വം, പ്രാസത്തിന്റെ ബാഹുലത, വാക്യങ്ങളുടെ ദൈർഘ്യം, പ്രധാനസംഗതികളുടെ ആമ്രേഡനം (ആവർത്തിച്ചുള്ള പറയൽ) എന്നിവയാണു പ്രകടപ്രസംഗങ്ങളുടെ പ്രത്യേകതകൾ. ഇതിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ള മൂന്നു പ്രസംഗങ്ങളിലും ഈ ധർമ്മങ്ങൾ ചേർന്നു നില്ക്കുന്നുണ്ടെന്നു കാണാം.

മൂന്നാമത്തേതായ ആധ്യാനകം എന്ന പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്വരൂപമാണ് ഇതിനുപരി നിരൂപണം ചെയ്യേണ്ടിയിരിക്കുന്നതു്. ഈശ്വരധ്യാനത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഒരു തത്വജ്ഞാനി എങ്ങനെ ലോകതത്വത്തേയും ആധ്യാത്മികവിഷയങ്ങളേയും കുറിച്ചു ചിന്തചെയ്യുമോ അങ്ങനേ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു കവി രചിക്കുന്ന കവനങ്ങൾക്കാണ് 'ആധ്യാനകപദ്യങ്ങൾ' (Meditative Poems) എന്നു പേർ പറയുന്നതു്. ആധ്യാനകപദ്യകർത്താവിന്റെ നില തത്വജ്ഞാനിയായ ഒരു യോഗീന്ദ്രന്റേതു പോലെ

യാകയാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്തകളും, അവയുടെ പടിപടിയായുള്ള കയററവും, പരസ്പരബന്ധവും സാധാരണന്മാക്ക സുഗ്രഹങ്ങളായിരിക്കുന്നതല്ല. മഹാകവി രവീന്ദ്രനാഥടാഗോറിന്റെ കവിതകഠം വായിക്കുന്ന പലരും 'ആശയം മനസ്സിലാകുന്നില്ല' എന്ന് ആവലാതിപ്പെടാറുണ്ടല്ലോ. സാധാരണ കവിതകഠം വായിക്കുന്ന രീതിയിൽ ടാഗോർ കവിതകഠം വായിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് അവയുടെ ആശയം മനസ്സിലാവാതേ വരുന്നത്.—സത്യാന്വേഷണം ചെയ്യുന്ന ഒരു തത്വചിന്തകന്റെ ആശയങ്ങളെയാണു ടാഗോർ കവിതകഠം ആവിഷ്കരിക്കുന്നതെന്നു ബോധിച്ച്, ആ വഴിക്ക് അവയേ അനുവാചനം ചെയ്യുന്ന പക്ഷം കവിയുടെ വിവക്ഷ എന്തെന്നു കരതലാമലകംപോലെ സുവ്യക്തമാകുന്നതാണ്.

ആധ്യാത്മകകവിതയുടെ മാതൃക ഉള്ളിൽവെച്ചുംകൊണ്ട് അപ്പൻതമ്പുരാൻ അവർകഠം എഴുതിയിട്ടുള്ള കൃതികളിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടവ "കാര്യം ജയിച്ചു", "പിടികിട്ടി" എന്നിത്യാദികളാകുന്നു. ഈശ്വരചിന്തയിൽ ഏപ്പെടുന്ന ചിത്തം, 'ഏക സംബന്ധിജ്ഞാനമപരസംബന്ധിസ്മാരകം' എന്ന ചൊല്ലനുസരിച്ച് ഒരു സംഗതിയിൽനിന്ന്, അതിനോടു സംബന്ധപ്പെട്ട മറെറാരു സംഗതിയിലേയ്ക്കും, അതിൽനിന്നു വേറൊന്നിലേയ്ക്കും എന്നിപ്രകാരം ചംക്രമണം ചെയ്തു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അവസ്ഥയും, ആ സ്ഥിതിയിൽ പരസ്പരവിരുദ്ധങ്ങളായി ഉദിക്കുന്ന വിചാരങ്ങളും, ക്രമേണ ചഞ്ചലമായ ചിത്തത്തിനു

ണ്ടാകുന്ന കേന്ദ്രസ്ഥിരതയും ആണ് ഈ പദ്യകൃതികളിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്— "ചതുർവ്വിധാ ഭജന്തേ മാം ജനാഃ സുകൃതിനോർജ്ജുന! ആർത്തോജിജ്ഞാസുരർത്ഥാർത്ഥീ ജ്ഞാനീ ച ഭരതർഷഭ!" എന്നിങ്ങനെ ഭഗവൽഗീതയിൽ, ഭക്തൻ, രാജയോഗി, കർമ്മയോഗി, ജ്ഞാനയോഗി എന്ന നിലയിൽ പടിപടിയായി ഈശ്വരാന്വേഷ്ടാവിന്നുണ്ടാകുന്ന പരിണാമങ്ങളെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ നാലു ദശകളും 'കാര്യം ജയിച്ചു' എന്ന കൃതിയിൽ വിചാരരൂപേണ വെളിപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്— "പിടികിട്ടി" എന്ന കൃതിയിൽ, "ചഞ്ചലം ഹി മനഃ കൃഷ്ണ പ്രമാഥി ബലവദ്ദൃഢം. തസ്യാഹം നിഗ്രഹം മന്യേ വായോരിവ സുദുഷ്കരം" എന്നിപ്രകാരം ഗീതയിൽ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള മനസ്സിന്റെ ചഞ്ചലതയേയും മനോനിഗ്രഹമാത്രസാദ്ധ്യമായ ഈശ്വരസ്വരൂപഗ്രഹണത്തേയും ആണു വിവക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളത്.

ഇമ്മാതിരിയുള്ള ആദ്ധ്യാത്മകകവിതകൾ പരിഷ്കൃതഭാഷാസാഹിത്യങ്ങളിലെല്ലാം സുലഭദർശനങ്ങളായിട്ടുള്ളവയാണ്—സാഹിത്യം ജീവിതവിമർശമാകേണമെങ്കിൽ അതിൽ ജീവിതത്തിന്റെ ബാഹ്യഭാഗം എന്നപോലെ തന്നെ ആഭ്യന്തരഭാഗവും ശരിക്കു പ്രതിഫലിച്ചിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ആദ്ധ്യാത്മകകവിതകൾ ജീവിതാന്തർഭാഗത്തു നടക്കുന്ന ആദ്ധ്യാത്മികയുദ്ധത്തിന്റെ പ്രതിധ്വനികളായിരിക്കുന്നതിനാൽ അവ സാഹിത്യത്തിന്റെ ജീവിത വിമർശനാംശത്തെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം എത്രയും പ്രാധാന്യ

മുള്ളവയാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. നമ്മുടെ ഭാഷാകവികളുടെ ശ്രദ്ധ ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ ഗാഢമായി പതിയുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

നാലാമത്തെ പ്രസ്ഥാനമാണ് 'ഭക്തിഭാവനം'—'ഭജനത്തിൽനിന്നു കരനത്തിലേയ്ക്കു,' 'ഗണപതി' എന്നീ പദ്യകൃതികളാണു 'ഭക്തിഭാവന'പ്രസ്ഥാനത്തെ ഉദാഹരിക്കുന്നതു്—സംസാരദുഃഖത്തിൽ മുഴുകിയ ഭക്തന്റെ കരുണമായ പ്രലാപവും, ഭക്തിപൂർവ്വകമായ പ്രാർത്ഥനയും ആണു് ഇവയിലെ വിഷയങ്ങൾ. ഈശ്വരസന്നിധിയിൽ സങ്കടം ഉണർത്തി, അതിൽനിന്നുള്ള മോചനത്തേയും ശ്രേയസ്സിനേയും അർത്ഥിക്കുന്ന ഭക്തന്റെ ദുഃഖവും ഭക്തിയും കലർന്ന മനോവൃത്തിയാണു ഭക്തിഭാവജനകങ്ങളായ കവിതകളിൽ സ്ഥായിയായി സ്ഫുരിക്കുന്നതു്—ഈ ഭക്തിഭാവനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സംസ്കരിച്ച ഒരു രൂപമാണു് ഇംഗ്ലീഷിൽ 'മിസ്റ്റിക്കപോയട്രി' എന്നു പറയുന്നതു്. ഉൽക്കണ്ഠയോടുകൂടി സത്യത്തേയും ഈശ്വരനേയും തിരഞ്ഞു നടക്കുന്ന ഭക്തന്റെ ചിത്തം ആത്മാവിൽ ആത്മാവിനെ (ഈശ്വരനേ) ദർശിക്കുകയും ആത്മാവുമായി ഒന്നിച്ചു ചേരുകയും ചെയ്യുന്ന ആ അവസ്ഥയ്ക്കു 'മിസ്റ്റിസിസം' എന്നും, ആ അവസ്ഥയിൽ ഉണ്ടാകുന്ന വിവിധങ്ങളായ അനുഭവങ്ങളേ വികാരശബളമായ ഭാഷയിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന കവിതയ്ക്കു 'മിസ്റ്റിക്കപോയട്രി' എന്നും പേരാകുന്നു. തമോഗുണത്തിന്റെ കരിനിഴലും രജോഗുണത്തിന്റെ കറയും തട്ടാത്ത സാത്വി

കമായ പ്രേമത്തിന്റെ നാനാരൂപത്തിലുള്ള അവസ്ഥകളാണ 'മിസ്റ്റിക്കപ്പോയട്രി'യിൽ വൎണ്ണിക്കപ്പെടുന്നത്. കബീർ, രവീന്ദ്രനാഥടാഗോർ തുടങ്ങിയ കവീന്ദ്രന്മാരുടെ കവിതകൾ അങ്ങനേയുള്ളവയാകുന്നു. മലയാളത്തിലിപ്പോൾ ടാഗോർ പ്രസ്ഥാനത്തെ അനുകരിച്ചുംകൊണ്ടാണെന്നുള്ള ഭാവത്തിൽ പലരും പുതിയ മട്ടിൽ കവിതകൾ എഴുതുന്നുണ്ടെങ്കിലും ടാഗോർ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ജീവനായ 'മിസ്റ്റിസിസ'ത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മസ്വഭാവം മനസ്സിലാകാത്തതുകൊണ്ടു അവരുടെ കവിതകൾ മിക്കവാറും അൎത്ഥശൂന്യങ്ങളും അഗ്ഗുണങ്ങളുമായിട്ടാണ പരിണമിക്കുന്നത്. സത്യം, സൌന്ദൎയ്യം, പ്രേമം എന്നിവ ഒരേ കരു തത്വത്തിന്റെ തന്നെ ഓരോ രൂപാന്തരങ്ങളാണെന്ന് അറിഞ്ഞു, ഈശ്വരനേയും പ്രകൃതിയേയും ജീവിതത്തേയും അവലോകനം ചെയ്യുന്ന മഹാകവി ടാഗോറിന്റെ കവിതകൾ അവയുടെ ആ ഐക്യത്തെയാണ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് ആ കവിതകളിൽ 'മിസ്റ്റിസിസം' എന്നപോലെ തന്നെ 'സിംബോളിസ'വും പ്രത്യേകധൎമ്മമായി വിളയാടുന്നു.—അപ്രസ്തുതപ്രശംസയുടേയും രൂപകാലങ്കാരത്തിന്റേയും രൂപത്തിൽ, വൎണ്ണ്യവസ്തുക്കളെ സത്യസൌന്ദൎയ്യങ്ങളുടെ നിയമങ്ങൾക്കു യോജിച്ച വിധത്തിൽ അപ്രകൃതങ്ങളായ സദൃശവസ്തുക്കൾമുഖേന വെളിപ്പെടുത്തുന്ന രീതിക്കാണ 'സിംബോളിസം' എന്നു പേർ പറയുന്നത്. പ്രതിബിംബംകൊണ്ടു ബിംബത്തേയും പ്രതിമകൊണ്ടു സാക്ഷാൽ വസ്തുവിനേയും, ലിംഗം (അടയാളം) കൊണ്ടു ലിംഗി (അട

യാളമുള്ള വസ്തു)വേയും പറയുന്ന സമ്പ്രദായംതന്നെ സിംബോളിസം. മിസ്റ്റിസിസവും സിംബോളിസവും നിറഞ്ഞ ടാഗോറിന്റെ കവിതകൾ പ്രേമത്തോ സത്യസൌന്ദര്യങ്ങളോടു സംഘടിപ്പിച്ചു കാണിക്കുന്നു. ഈ വസ്തുത മനസ്സിലാക്കാതെ ടാഗോർ കവിതകളെ അവബോധിക്കുവാനും അനുകരിക്കുവാനും സാധിക്കാത്തതിനാലാണു ടാഗോർ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ പരിശ്രമിക്കുന്ന പലക്കും പരാജയം പറ്റിപ്പോവുന്നത്.

'ഭക്തി ഭാവനം' എന്ന പ്രസ്ഥാനത്തിൽ, ഭക്തിയുടെ 'ഗൌണാ'വസ്ഥയിലും, 'പരാവസ്ഥയിലും' ഉള്ള ഭക്തന്റെ ചിത്തവൃത്തികളെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന രണ്ടുതരം കവിതകളേയും ഉൾപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. ഗൌണഭക്തിപ്രധാനങ്ങളും പരഭക്തിപ്രധാനങ്ങളുമായ രണ്ടു വിധം കവിതകളും നമ്മുടെ ഭാഷയിൽ ധാരാളമുണ്ടാകേണ്ടതാണെന്നുള്ള ആശയത്തോടുകൂടിയാണു 'പ്രസ്ഥാനപഞ്ചക'ത്തിന്റെ' കർത്താവു, അതിൽ ദിങ്മാത്രപ്രദർശനം ചെയ്തിരിക്കുന്നതെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

'കഥനാത്മക'പദ്യപ്രസ്ഥാനം എന്നാലെന്താണെന്നാണു ഒടുവിൽ ചിന്തിക്കുവാനുള്ളത്. ശ്രവ്യകാവ്യം ദൃശ്യകാവ്യം എന്നിവയെല്ലാം കഥാമയങ്ങളാണെങ്കിലും അവയിലുള്ള കഥാഭാഗം കവിതയ്ക്കു ഉപസർജ്ജനീഭവിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ അവയെ കഥനാത്മകപദ്യങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നില്ല. ശാസ്ത്രങ്ങളിലും പുരാണങ്ങളിലും ചില തത്വങ്ങളുടെയോ വിഷയങ്ങളുടെയോ മഹത്വ

വും പ്രാധാന്യവും വെളിപ്പെടുത്തുവാൻവേണ്ടി അതിന്നു യോജിച്ച 'അൎത്ഥവാദ'രൂപങ്ങളായ കഥകൾ കെട്ടിച്ചമച്ച് അതുകൾ വഴിയായി വിവക്ഷിതം വിശദീകരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം സാധാരണമായിട്ടുള്ളതാണല്ലോ. ആ സമ്പ്രദായത്തെ അനുകരിച്ചു മനോധൎമ്മശാലികളായ സാഹിത്യകാരന്മാർ ലൌകികങ്ങളായ വസ്തുക്കളെ വിഷയീകരിച്ചു, അവയുടെ പ്രയോജനത്തേയും പ്രാധാന്യത്തേയും സമൎത്ഥിക്കത്തക്ക നിലയിൽ കഥാകഥനം ചെയ്യുന്ന ഒരു തരം പദ്യപ്രബന്ധങ്ങളെയാണു 'കഥനാത്മകങ്ങൾ' എന്നു പറയുന്നത്. ഈ പുസ്തകത്തിൽ ചേൎത്തിട്ടുള്ള "നാളികേരം" എന്ന പദ്യകൃതി ഈ കഥനാത്മകപദ്യപ്രസ്ഥാനത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടതാണ്. തെങ്ങിൻേറയും തേങ്ങയുടേയും ഉപയോഗവും പ്രാധാന്യവും കാണിക്കുന്നതിനായി കേരവൃക്ഷത്തിൻെറ ആഗമത്തേപ്പററി പദ്യരൂപത്തിൽ ഒരു കെട്ടുകഥ ചമച്ചിരിക്കയാണ്. കേരളരാജാവിന്നു ദേവേന്ദ്രൻ കൊടുത്ത കല്പകവൃക്ഷവും അമൃതകലശവും കാരണവശാൽ പിന്നിട്ടു മുറയ്ക്കു കേരവൃക്ഷവും തൽഫലമായ നാളികേരവുമായി പരിണമിച്ചു എന്ന് അൎത്ഥവാദത്തിൻെറ മട്ടിൽ വൎണ്ണിക്കുന്ന ഈ പദ്യകൃതിയിൽ കഥാംശത്തിനേക്കാൾ അധികം പ്രാധാന്യം അതുകൊണ്ടു വെളിപ്പെടുത്തുന്ന തെങ്ങിൻേറയും തേങ്ങയുടേയും ഉപയോഗത്തിനാകുന്നു. ഇങ്ങനെ എഴുതുന്ന അൎത്ഥവാദകഥാപദ്യങ്ങളിൽ പ്രസാദം ഫലിതം മുതലായ ഗുണങ്ങൾ നല്ലവണ്ണമുണ്ടായിരുന്നാലേ അവയിൽ വായനക്കാർ വേണ്ടിടത്തോളം ശ്രദ്ധയിരുത്തുകയുള്ളു. ഇവിടെ ഉദാഹരിച്ച

'നാളികേരം' എന്ന കവിതയിൽ ഈ രണ്ടു ഗുണങ്ങളും ചേൎന്നു കാണുന്നുണ്ടെന്നു പറയാതെതന്നെ വായനക്കാൎക്കറിയാവുന്നതാണ്. പൊട്ടിച്ചിരി ഉണ്ടാക്കുന്ന ഫലിതമല്ല, മന്ദസ്മിതം ജനിപ്പിക്കുന്ന ഗൌരവത്തോടുകൂടിയ ഒരു ഫലിതമാണ് ഇതിലുള്ളതു്.

ഇത്രയും ഉള്ള നിരൂപണംകൊണ്ടു 'പ്രസ്ഥാനപഞ്ചക'ത്തിൻെറ സ്വഭാവവും ഉദ്ദേശവും ഏകദേശമായിട്ടെങ്കിലും ഒന്നു വെളിപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ എൻെറ ഉദ്യമത്തിന്നു ചാരിതാൎത്ഥ്യമായി എന്നു പറയാം. ഈ പുസ്തകത്തിൻെറ 'ആമുഖോപന്യാസം' എന്ന നിലയിൽ ഉള്ള എൻെറ ഈ നിരൂപണത്തിൻെറ ആവശ്യത്തേയും ഔചിത്യത്തേയും പററി വിതൎക്കിക്കുന്നവർ ധാരാളമുണ്ടാകുവാനിടയുണ്ടെന്ന് എനിക്കറിയാം. സാഹിത്യലോകത്തിൽ ചിരപ്രതിഷ്ഠിതകീൎത്തിയായ രാമവൎമ്മഅപ്പൻ തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ ഒരു പ്രബന്ധത്തിന്ന്, ഒരവതാരികയുടെയോ ആമുഖോപന്യാസത്തിൻേറയോ കരാവലംബം കൂടാതെ തന്നെ സ്വാതന്ത്ര്യസമേതം സാഹിത്യരംഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കാവുന്നതും, അവിടെ അതിന്നു സാദരമായ സ്വാഗതവും മാന്യമായ സ്ഥാനവും ലഭിക്കുന്നതുമാണെന്നിരിക്കേ, അശക്തമായ എൻെറ തൂലിക അതിൽ കൈവയ്ക്കുന്നതു് അതിസാഹസംതന്നെയായിരിക്കും. എന്നാൽ 'പ്രസ്ഥാനപഞ്ചകം' എന്ന പ്രസ്തുതപുസ്തകം പുതിയരീതിയിലുള്ള ഒന്നാകയാൽ അതിൻെറ സ്വഭാവവും ഉദ്ദേശവും സാധാരണ വായനക്കാർ വേണ്ടതുപോലെ ഗ്രഹിക്കു

വാനിടയാകണമെന്നു കരുതി മാത്രം, തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ കല്പന അനുസരിച്ചു ഈ ആമുഖോപന്യാസം എഴുതിയിട്ടുള്ളതാണെന്നു ഇവിടെ എടുത്തു പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. ഈ പുസ്തകത്തിൽ കാണിച്ചിട്ടുള്ള പുതിയ പ്രസ്ഥാനങ്ങളിൽ സാഹിത്യബന്ധുക്കളുടെ ശ്രദ്ധ നല്ലവണ്ണം പതിയുമെന്നും, സാഹിത്യകാരന്മാർ അവയിൽക്കൂടെ തങ്ങളുടെ സാഹിത്യവ്യാപാരങ്ങളെ നയിക്കുമെന്നും പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു് ഈ ആമുഖോപന്യാസത്തെ ഇവിടെ ഉപസംഹരിച്ചുകൊള്ളുന്നു. 'പ്രസ്ഥാനപഞ്ചക'കർത്താവായ അപ്പൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ സാഹിത്യവ്യവസായം പൂർവ്വാധികമായ സമൃദ്ധിയോടുകൂടി വിലസുമാറാകട്ടെ എന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതിനും ഈ അവസരത്തെത്തന്നെ വിനിയോഗിച്ചു കൊള്ളട്ടെ.

മദിരാശി
12—12—27. } വിദ്വാൻ സി. എസ്സ്. നായർ.

പ്രഹസനപ്രമേയങ്ങൾ.

I

കർമ്മവിപാകം.

രംഗം 1.

[ചിത്തടത്തു തെരുവിനിത്താ. നേരം പ്രഭാതം. ചിരാച്ചുവിളക്കു തെളിയിച്ചു മുഖമായി ഏക നായിക സങ്കീർത്തനം ചൊല്ലിക്കൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു].

പാറു—ഉദയഗിരി ചുവന്നു; ഭാനുബിംബം വിളങ്ങി,
 നളിനമുകുളജാലേ മന്ദഹാസം തെളിഞ്ഞു,
 പനിമതി മറവായി, ശ്ശംഖനാദം മുഴങ്ങീ,
 ഉണരുക കണികാണ്മാനംബരേയംബരേശം.

(എന്നു സങ്കീർത്തനം ആരംഭിച്ചശേഷം ഒന്നു വിളക്ക് ഒരു മുക്കിൽ വെക്കുന്നു.)

ശ്രിതകമലാകുചമണ്ഡല—കൃഷ്ണാ!
ധൃതകുണ്ഡല—കൃഷ്ണാ!
കലിതലളിതവനമാല—കൃഷ്ണാ!
ജയ ജയദേവഹരേ!—

(താളമടിക്കുന്നു.)

ദിനമണിമണ്ഡന ഭവഖണ്ഡന—കൃഷ്ണാ!
മുനിജനമാനസഹംസ—കൃഷ്ണാ!
ജയ ജയ ദേവഹരേ!—

(കുട്ടിയെ കിടത്തിയിരിക്കുന്ന തൊട്ടിലിന്നു് ആട്ടുന്നു.)

കാളിയവിഷധരഭഞ്ജന—കൃഷ്ണാ!
ജനരഞ്ജന—കൃഷ്ണാ!
യദുകുലനളിനദിനേശ—കൃഷ്ണാ!
ജയ ജയ ദേവഹരേ!—

(വീണ്ടും അടിക്കുന്നു.)

മധുമുരനരകവിനാശന ഗരുഡാസന—കൃഷ്ണാ!
സുരകുലകേളിനിദാന—കൃഷ്ണാ!
ജയ ജയ ദേവഹരേ!—

(തള്ളിക്കുന്നു.)

അമലകമലദളലോചന—കൃഷ്ണാ!
ഭവമോചന—കൃഷ്ണാ!
ത്രിഭുവനഭവനനിധാന—കൃഷ്ണാ!
ജയജയ ദേവഹരേ!—

(തൊട്ടിയെടുത്തു നിലം തൊടുക്കുന്നു.)

അഭിനവജലധരസുന്ദര ധൃതമന്ദര—കൃഷ്ണാ!
ശ്രീമുഖചന്ദ്രചകോര—കൃഷ്ണാ!
ജയജയ ദേവഹരേ! ഹരേ കൃഷ്ണാ!

(തൊട്ടിലുള്ള വീണ്ടും ആട്ടിക്കൊണ്ടു ചിന്താകുലയായി നില്ക്കുന്നു; വാതില്ക്കൽ കാരണവർ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ശങ്കുനായർ—പാറു! (സ്വഗതം) പാറു കേൾക്കുന്നില്ല പാവം! അവൾക്കിന്നെവിടെയാണു പിച്ച തെണ്ടേണ്ടതെന്ന വിചാരമാണ്. (അകത്തു കടന്നു; പ്രകാശം) എടി, പാറൂ! (എന്നു വീണ്ടും വിളിക്കുന്നു. പാറു ഞെട്ടിത്തിരിഞ്ഞു നോക്കി ആദരവോടുകൂടി നില്ക്കുന്നു.)

ശങ്കു—ആ വട്ടിയിൽ നെല്ലിരിപ്പുണ്ടോ എന്നു നോക്ക്.

പാറു—(വട്ടി കുലുക്കിനോക്കീട്ട്) ഉഴക്കോളം നെല്ലിതിലുണ്ട്. കുട്ടിക്കു കൊടുക്കാൻ ഇതുകൊണ്ടു മതിയാവും. (മുണ്ടിന്നുകൊട്ടുന്നു.)

ശങ്കു—എനിക്കിന്നൊരു സാക്ഷി പറവാനുണ്ട്, കാവിൽ കുളിച്ചുതൊഴുതു് അപ്പോൾതന്നെ ഞാൻ കോടതിക്കു പോകും. ഉണ്ണാൻ വരികയില്ല— ആ ചെക്കനെ കണ്ടില്ല. ചിലതു പറഞ്ഞേല്പിക്കുവാനുണ്ടായിരുന്നു. ഉഴുത്രവാർത് അഞ്ചു പറ നെല്ലു കുത്താൻ തരാമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. വൈകുന്നേരം അമ്പലത്തിൽ ചെന്നാൽ അതു കിട്ടും. നേത്ര്യത്തിന്നുള്ളതാണേ—നല്ലവണ്ണം മനസ്സിരുത്തണം കിട്ട്വോ. തൊടിയിൽ കായ്ക്കനികൾ വല്ലതും മൂത്തുനില്ക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതു മനസ്സുൽ കൊണ്ടുപോയ് കൊടുത്തു് ഇന്നത്തെ കഞ്ഞിക്കുള്ള വകയെങ്കിലും വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ ആ ചെക്കനോടു പറയണം.

പാറു—ഓ–

ശങ്കു—മറക്കരുതേ. നീ ഇന്നുതൊട്ട് ആ വക്കീലിന്റെ വീട്ടിൽ വേലക്കു പോകണ്ട. മാനം വിററുതിന്നേ ജീവൻ കിടക്കുവെങ്കിൽ അങ്ങോട്ടു ചത്തോട്ടെ. ചീരത്തടത്തോര് അതു ഭാവമില്ല്യ. നീ പോവല്ലേ.

പാറു—ഇല്ല്യാ.

ശങ്കു—ചെക്കന്റെ കച്ച എങ്ങാണ്ടു കേൾക്കുന്നുണ്ട്.

(എന്നു പോകുന്നു.)

പാറു—'അഭിനവജലധര–' [എന്ന ഗീതവും പാടുന്നു. അയ്യപ്പൻ വെട്ടുകത്തി അരയിൽ തിരുകി രണ്ടു കൈകളിലും ഓരോരോ മത്തങ്ങയും ഏന്തിക്കൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു.]

അയ്യപ്പൻ—കൃഷിചെയ്യു കഴിയാത്തവക്കൊരു
വഴിയില്ല പിഴപ്പിന്നു ഭൂതലേ,
ദാരിദ്ര്യങ്ങളൊഴിക്കണമെങ്കിലോ
നേരത്തെകൃഷിചെയ്യണമേവരും.

[എന്നു പാടിയാടുന്നു. 'ധിമിതെ ധിത്തധിമിതകതാ' എന്ന ചോടുചവിട്ടി മത്തങ്ങ രണ്ടും താഴെ വെക്കുന്നു]

പാറു—അമ്മിണിയെ ഉണത്തല്ലെ അയ്യപ്പ!

അയ്യപ്പൻ—ഒന്നോപ്പന്നോൾക്ക്, ഒന്നൊറിക്ക്. (എന്നു പല്ലിളിച്ചുകൊണ്ടു മത്തങ്ങയുടെ പുറകിൽ തല്ലുന്നു.)

പാറു—എനിക്ക പച്ചമത്തങ്ങ തിന്നാൻ വയ്യേ. (എന്നു മറുവാ പിടിക്കുന്നു)

അയ്യ—എന്നാൽ ചുട്ട തിന്നാം. (എന്നു കൈ മലത്തി ആംഗ്യം കാട്ടുന്നു.)

പാറു—വട്ടിയിൽ ഉഴക്ക നെല്ലേയുള്ളു. അതു നീ നോക്കിയോ?

അയ്യ—(വട്ടിയെടുത്ത് അഭിനയിച്ചുകൊണ്ട്)
'ഉഴക്കചോർകൊണ്ടൊരുവാസരാന്തം' പിന്നെയെന്താ കാട്ടപ്പോളെ? (എന്നു മാനനാട്യം നടിക്കുന്നു)

പാറു—'കഴിക്കമഞ്ചാറു ജനങ്ങളിപ്പോൾ.'

അയ്യ—ബലേ ബ്ഭേഷ് - പഴമ്പിച്ചക്ക് എഴുന്നള്ളിയപ്പോൾ കുചേലൻ തിരുമേനി അരുളിച്ചെയ്യതല്ലെ അത്?

പാറു—കൃഷ്ണ,കൃഷ്ണ, മഹാപാപമുണ്ട് ഇങ്ങിനെ പരിഹസിച്ചാൽ. ഈ മത്തങ്ങ മനസ്സൂൽ കൊടുത്തു നെല്ല വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വരുവാനാണ് അമ്മാമൻ പറഞ്ഞിട്ടു പോയതു്.

അയ്യ—മഹൻതിരുമേനിക്കു മത്തങ്ങ തിന്നാൽ മനം പിരട്ടുമോ എന്നൊരു ശങ്ക.

പാറു—വിഡ്ഢിത്തം പറയാണ്ടു വേഗം പോയി നെല്ല വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വരു.

അയ്യ—എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടെ. ധിതൈതെധിത്തധിമിതകത (എന്നു മത്തങ്ങ എടുത്തു)

പുത്തൂരംവീട്ടിലെ ചേകവക്കു
രാമനമകനല്ലോ ആരോമുണ്ണി
പുലരുവാനേഴര രാവുള്ളപ്പോൾ
ഞെട്ടിയുണരുന്നു ചേകവരും.

(എന്നു പാടി)

ഒരമ്മക്കൊരുമകനോമനപ്പേരും കുട്ടപ്പൻ.

(എന്നു ചോടു ചവുട്ടി പോകുന്നു.)

പാറു—(സ്വഗതം) ഇങ്ങിനെ ബദ്ധിമുട്ടി അരിഷ്ടിച്ചിട്ടും ആഹ്ളാദത്തിന് ഒരു കുറവും ഇല്ലാത്തതു ഭാഗ്യംതന്നെ. മഹാസാധു! നന്നായ്‌വരട്ടെ. (തൊട്ടിലിനകത്ത് നോക്കി കുട്ടിയെ ഉമ്മവെച്ച്) എന്റെ മോളു നല്ല ഉറക്കമാണ്. കോലായിൽചെന്നു നെല്ലുകുത്തു കഴിച്ചുകളയാം. (എന്നു വട്ടിയും ചൂലുമായി പോകുന്നു)

(എല്ലാവരും പോയി.)

രംഗം 2.

[മനോവിലാസം ബംഗ്ലാവിൽ ഒരു കിടപ്പുമുറി. നേരം കാലത്തെട്ടു മണി. 'എമി' എന്ന 'ഹേമന്തകുമാരി' കിടക്കയിൽ ഇരുന്നു കണ്ണാടി നോക്കി തല വകഞ്ഞുകൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു.]

എമി—(സ്വഗതം) ഇന്നു് 'ആത്മാറാമി'ന്റെ ഷോപ്പിൽ Clearance sale[1] ആണ്. വൈകുന്നേരം ക്ലബ്ബിൽ ഒരു Match[2]-ഉം ഉണ്ടു്. Shopping[3] ഇപ്പോൾതന്നെ കഴിക്കണം. അങ്ങോരുടെ കയ്യിൽ കാശുണ്ടോ ആവോ? (തലയിണയുടെ ചുവട്ടിൽനിന്നു പണസ്സഞ്ചി എടുത്തു കുലുക്കിനോക്കീട്ടു്) അല്ലോ! ഒക്കെക്കഴിഞ്ഞോ! ആട്ടെ അങ്ങോരോടു ബാങ്കിലേക്കു ഒരു ചെക്കു വാങ്ങിക്കളയാം. (ശിഷ്യത്തി ചായക്കുള്ള വട്ടം ഒരു തട്ടിൽ സ്ഥാപിച്ചു കുനിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു.)

എമി—(ശിഷ്യത്തിയെ ആപാദചൂഡം പരിശോധിച്ചു) Teapoy എടുക്കു്.

ശിഷ്യ—(സ്വഗതം) എന്താ ഈയമ്മ ടീ പോയി എടുക്കാൻ പറയണെ. ഇതു ടീയല്ലേ. (പ്രകാശം) ഇതും ടീ തന്നെയാണമ്മേ.

എമി—അമ്പടി കേമി, Sweep[5] ആക്കാൻ വശം അല്ലേ? ആ ചെറിയ മേശ എടുത്തിട്ടു് അതിന്റെ മീതെ വയ്ക്കു്.

---

1. വിലകുറച്ചു വില്പന. 2. മത്സരക്കളി. 3. സാമാനം വാങ്ങൽ. 4. കട്ടിമേശ. (ടിപ്പായ്) 5. കളിയാക്കൽ.

ശിഷ്യ—(അങ്ങനെ ചെയ്തുകൊണ്ട സ്വഗതം) ഇതെന്തുകൂത്താപ്പാ ഈ അമ്മ പറയുന്നതു് – എനിക്കു മനസ്സിലാവുന്നില്ലേ!

എമി—നീയ്യാണ്, ആ പാറുവോ പീറയോ, അതിന്നുപകരം വന്നിട്ടുള്ളതു്? (ചിരിക്കുന്നു.)

ശിഷ്യ—കിണ്ടപ്പൻനായർ വരാൻപറഞ്ഞിട്ടു വന്നതാണ്.

എമി—എന്താ നിന്റെ പേരു്? (വീണ്ടും ചോദിക്കുന്നു.)

ശിഷ്യ—കുഞ്ഞുകുട്ടി.

എമി—നിനക്കെവിടുന്നു കിട്ടി ഈ പേരു്? (പൊട്ടി ചിരിക്കുന്നു.)

ശിഷ്യ—(സ്വഗതം) പേരു് ആരെങ്കിലും വില്പാൻ വയ്ക്കാറുണ്ടോ? (പ്രകാശം) ഈ പേരെനിക്ക് അമ്മ മടിയിൽവെച്ചിട്ടതാണ്.

എമി—(സ്വഗതം) ഇവളെന്നെ പിന്നേയും Sweep[1]ആക്കാൻ തുടങ്ങുകയാണോ, അതോ അറിഞ്ഞുകൂടാഞ്ഞിട്ടോ—ആട്ടെ ഇരിക്കട്ടെ. (പ്രകാശം) നിന്റെ കുഞ്ഞും കുട്ടിയും ഒന്നും എനിക്കു വേണ്ട. Katherine[2]എന്നു നല്ല പേരാണ്. നിന്നെ ഞാൻ Katy[3]എന്നേ വിളിക്കൂ. (ടീത്തട്ട് തട്ടി നീക്കുന്നു.)

ശിഷ്യ—അമ്മ എന്നെ എന്തു വിളിച്ചാലും വേണ്ടില്ല. (എന്നു കൊഞ്ചിപ്പറയുന്നു.)

---

1. കളിയാക്കാൻ. 2. ക്യാതെറീൻ. 3. കേറ്റി=ക്യാതറീന്റെ ചുരുക്കം.

എമി—നിൻെറ മിരട്ടും പിരട്ടും ഇവിടെ വേണ്ട. വീട്ടിൽ കെട്ടിവെച്ചിട്ടു വരാന്നില്ലേ? ആ Coomb[1] ഇങ്ങെടുക്ക്.

ശിഷ്യ—ഏതു ക്രൂമ്പാ അമ്മേ?

എമി—Hair Coomb[2].

ശിഷ്യ—(സ്വഗതം) ഏറെക്കുറുമ്പത്രെ. (പ്രകാശം) ഇനിക്കു മനസ്സിലാവാഞ്ഞിട്ടാണ്.

എമി—എടി മട്ടമണ്ടി! ആ മേശമേലിരിക്കുന്ന തലവാരി. (എന്നു പരിഹാസമായിട്ടു ചിരിക്കുന്ന നാട്യം നടിക്കുന്നു.)

ശിഷ്യ—(സ്വഗതം) ചീപ്പിനു ക്രൂമ്പെന്നു പറഞ്ഞു ഞാൻ കേട്ടിട്ടില്ലേ. ഈ അമ്മേടെ പാഷ കെങ്കേമം. (ചീപ്പെടുത്തു കൊടുക്കുന്നു.)

എമി—മര്യാദക്കു നടന്നില്ലെങ്കിൽ നിന്നെ ഞാൻ Shoes[3] ഇട്ടു ചവിട്ടും. അതെടുത്തു കൊണ്ടുപോ. (എന്നു ദിക്കു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.)

ശിഷ്യ—(സ്വഗതം) എന്തിട്ടായാലും എന്നെ ചവിട്ടിയാൽ ചൂലെടുത്തു മുഖത്തടിച്ചു ഞാനങ്ങോട്ടു പോവും അത്ര തന്നെ. മര്യാദ പടിക്കണതു് ആരാണെന്നു് അപ്പോഴം അറിയാം. (എന്നു തട്ടംകൊണ്ടു പോകുന്നു.)

എമി—(സ്വഗതം) She is an ass[4]. Dress[5] ചെയ്യാൻ അവളെ വിളിച്ചിട്ടു് ഒരു use[6]. - ഉം ഇല്ല.

---

1. ക്രൂമ്പ് — ചീപ്പ്. 2. ഹേർക്രൂമ്പ് — തലവാരി. 3. ചെരിപ്പ്. 4. അവളൊരു കഴുതയാണ്. 5. ഉടുപ്പിടുവാൻ. 6. ഉപകാരം.

MrsDumdum[1] പറയുന്നപോലെ There is absolutely no earthly use[2]– ശുദ്ധ Country.[3] (എന്നു Wrist Watch[4] കെട്ടി Gown,[5] Slipper[6], money-bag[7] ഇവയുമായി പോകുന്നു.)

(എല്ലാവരും പോയി.)

രംഗം 3.

[മദനവിലാസത്തിലെ വക്കീൽമുറി– നേരം, പ.പ. ഒമ്പതര– റിക്കാർട്ട നോക്കിക്കൊണ്ടു വക്കീലും സഹായിച്ചുകൊണ്ടു ഗുമസ്തനും പ്രവേശിക്കുന്നു.]

വക്കീൽ ദാമോദരൻനായർ—O S. 7088 of 1896[8].

ഗുമസ്തൻ നാരായണൻ:—Yes, Sir[9] (എന്നു ആ റിക്കാർട്ടുകെട്ടെടുത്തു മേശമേൽ കൊണ്ടുപോയി വെക്കുന്നു.)

വക്കീൽ—(അതു തിരിച്ചും മറിച്ചും നോക്കി) ഇതു് എന്നാണു പ്രഥമവിചാരണക്കു വെച്ചിരിക്കുന്നതു്?

ഗുമ—ഇന്നു് ആദ്യത്തെ കേസ്സാണതു്.

വക്കീൽ—Damn it[10] എന്തുകൊണ്ടതു പറഞ്ഞില്ല?

ഗുമ—നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെ കാൎയ്യസ്ഥൻ വന്നിട്ടാവാമെന്നു വെച്ചിട്ടാണു്.

വക്കീൽ—സാക്ഷിക്കു പടിവെച്ചിട്ടുണ്ടോ?

ഗുമ—25ക. തന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതു് അകത്തുനിന്നു വാങ്ങി.

---

1. ഡംഡം സായ്വിന്റെ ഭാൎയ്യ. 2. ഇഹലോകത്തിൽ യാതൊരുപകാരവുമില്ല. 3. നാടൻ. 4. കൈവാച്ച്. 5. വസ്ത്രകുപ്പായം, 6. ജോടി, 7. പണസ്സഞ്ചി. 8. 1896ലെ ഒ. എസ്സ്. 7088. 9. ഉ. സാർ. 10. ഛ പാഴായിപ്പോകട്ടെ.

വക്കീൽ—അകത്തുനിന്നു വാങ്ങിയെന്നു പറഞ്ഞാൽ താൻ പുറത്തേക്കു വാങ്ങേണ്ടിവരും. എന്നോടു ചോദി ക്കാണ്ടു കൊടുക്കാനാരാ പറഞ്ഞേ? What a nuisance[1]

ഗുമ—ഞാനിപ്പോൾ സംഖ്യ അകത്തു പോയി വാങ്ങി കൊണ്ടുവരാം (വക്കീലിന്റെ മുഖഭാവം നോക്കുന്നു.)

വക്കീൽ—Nonsense[2] അതെനിക്കായിട്ടല്ലടെ? താൻ പറ യുന്നതു കേട്ടാൽ കള്ളക്കററി പിരിക്കാൻ പോവുകയാ ണെന്നു തോന്നുമല്ലോ. ആ കാര്യം പോട്ടെ.

ഗുമ—(സ്വഗതം) ആ കാര്യം പോട്ടെ അത്രെ! അല്ലെങ്കിൽ അമ്മ പുറംപോകും.

വക്കീൽ—ആ കേസ്സൊന്നു് Adjourn[3] ചെയ്യിക്കാനെന്താ മാർഗ്ഗം?

ഗുമ—അന്യായഭാഗം സമൻസു മുഴുവൻ നടത്താതിരി പ്പാൻ വേണ്ട ഏർപ്പാടു ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്.

വക്കീൽ—Very good[4]. ചൂരക്കോട്ടു കേസ്സിലെ രണ്ടാം അ പ്പീൽ ഡിക്രി നടത്തുവാനുള്ള പണം കൊണ്ടുവന്നി ട്ടില്ലെ?

ഗുമ—അതു് ഇന്നലെ ക്ലബ്ബിലേക്കു പോകുന്നവഴി അമ്മ കക്ഷിയോടു നേരിട്ടുതന്നെ വാങ്ങി.

വക്കീൽ—Absurd[5] (എന്നു കേശപ്പാത്തടിക്കുന്നു.) അഹമഡ് ഷാ പീസ്സു മുഴുവൻ അടച്ചോ?

---

1. എന്തു ശല്യമാണിതു്. 2. അസംബന്ധം. 3 നീട്ടി വയ്ക്കുവാൻ. 4. വളരെ ഉചിതമായി. 5. ആഭാസം.

ഗ്രമ—അവന്റെ ഷോപ്പിൽനിന്ന 800ക-ക്ക ഒരു സാരി വാങ്ങി കണക്കുതീൎത്തു് അമ്മ കൊടുത്ത രശീതി അവൻ ഇവിടെ തന്നിട്ടുണ്ട്.

വക്കീൽ—I hate this wretched business[1] (എന്നു റിക്കാർട്ടു വലിച്ചെറിയുന്നു.)

ഗ്രമ—(സ്വഗതം) വക്കീൽപണിയോ എമിയുടെ ദീപാളിത്തമോ?

എമി—(വേഷം കെട്ടി വാതിൽക്കൽ പ്രവേശിച്ചു്) Dear[2]! (എന്നു വിളിക്കുന്നു.)

വക്കീൽ—Yes-Amy?[3] (എന്നു ചാടിയെഴുന്നേൽക്കുന്നു.)

ഗ്രമ—(സ്വഗതം) എമി, എക്കട പോസനാഡു?[4] എമാന്നിപ്പോൾ Dear[5] എന്നല്ല Dear, dear[6] എന്നു രണ്ടു പറഞ്ഞാൽതന്നെ പോര-അത്രയും പരുങ്ങീട്ടുണ്ട്.

എമി—(ഭമശയുടെ അടുത്തുവന്നു) Cash[7] ഉണ്ടോ, dear? (എന്നു ചോദിക്കുന്നു.)

വക്കീൽ—ഇല്ലല്ലൊ dear![8]

എമി—ബാറിൽ[9] കിട്ടിയതൊക്കെ ബാറിൽ[10] തന്നെ കലക്കിയല്ലേ? (എന്നു കിളിച്ചിരി ചിരിക്കുന്നു.) ആട്ടെ, ഒരു ചെക്കൊപ്പിട്ടുതരു. (വക്കീൽ ഭമശയുടെ വലിപ്പു പിടിച്ചു മാ

---

1. കെട്ടവേല ജ്വലയതെ. 2. പ്രിയപ്പെട്ടവനേ! 3. എന്താ എമി! 4. തെലുങ്കു-എന്താ എങ്ങോട്ടു പോകുന്നു. 5. ദൗർല്ലഭം. 6. ആശ്ചര്യം. 7. റൊക്കമിരിപ്പ്, 8. ഓമനേ. 9. വക്കീൽസ്ഥാനത്ത്. 10. കടിസ്ഥലത്ത്.

കാവാൻ മടിക്കുന്നു) Time[1] പോയി. Please Hurry up[2].

വക്കീൽ—എത്ര വേണം? (ചെക്കെഴുതുന്നു.)

എമി—ഒപ്പിട്ടുതരു; സംഖ്യ വന്നിട്ട പറയാം. A blank cheque, my dear!

വക്കീൽ—(സ്വഗതം) My dear! she is my bitter, not better half[4]. (ചെക്ക് ഒപ്പിട്ടുകൊടുക്കുന്നു.)

എമി—O my sweety, O my dearie[5], (എന്നു മൂളിപ്പാടി കൊണ്ടു പോകുന്നു.)

വക്കീൽ—ഞാനിന്നു കോടതിക്കു പോകുന്നില്ല. ഈ Chit[6] കോടതിയിൽ കൊടുത്തേക്കു. (എന്നു എഴുത്തെഴുതിക്കൊടുത്തു പോകുന്നു.)

ഗുമ—എമാൻെറ ബാർ ഇന്നു ക്ലബ്ബിൽതന്നെ. കേസ്സുവിചാരണ മദനവിലാസം കോർട്ടിൽ പാതിരക്കായിരിക്കാം. എമിയുടെ അധികപ്രസംഗംതന്നെ പ്രസംഗം. എമിക്കു ഗുണമായിട്ട വിധി ഇപ്പോഴേതന്നെ ഞാൻ കല്പിച്ചേക്കാം. (എന്നു റിക്കാർട്ടൊതുക്കി മാറി പോട്ടി പോകുന്നു.)

(എല്ലാവരും പോയി.)

രംഗം 4.

[മദനവിലാസത്തിലെ തീൻമുറി—നേരം നട്ടുച്ച—മേശമേൽ കാൽനീട്ടി കസാലയിൽ കിടന്നുകൊണ്ടു കിണുപ്പൻനായരും കസാലമേൽ കാൽമടക്കി താങ്ങി കൈകൊണ്ടു താങ്ങി കണ്ണുമൂട്ടിയും പ്രവേശിക്കുന്നു.]

---

1 സമയം, 2 ദയവുണ്ടായി വേഗമാവട്ടെ, 3. ഇക ചേർക്കാതെ ഒരു ചെക്ക എൻെറ പൊന്നേ! 4. എൻെറ പൊന്നു! ഇവളെൻെറ ഭാര്യയല്ല; ബാധയാണ്. 5. ആഹാരമെൻ തങ്കക്കുടമേ! തേനൊലും മധുരക്കരമ്പേ! 6. കുറിമാനം.

കിണ്ടു—(സബർജെൽ തൊലി ചെത്തിക്കൊണ്ടു്) തൌരോണ്ടുങ്കലത്തെ ഒരു തുകം വേറെയാണേ.

കുഞ്ഞു—എന്താത്തു്?

കിണ്ടു—എന്താണ്ടോ, ഉടമത്തനില്ലാത്ത വീട്ടിൽ ആരോടും ചോദിക്കാതെ തിന്നാനുള്ള അതികാരം കിട്ടിയാലെ ഒരു തുകം—അതൊന്നു വേറെ—അറിഞ്ഞോനെ അറിയൂ. (കായ് തിന്നുന്നു.)

കുഞ്ഞു—എന്തു കായാ ഈ തിന്നുന്നേ;

കിണ്ടു—സബ്ബ-ജേൽ! വേണോ?

കുഞ്ഞു—ജേലോ എനിക്കു വേണ്ടേ.

കിണ്ടു—പോടി! പത്തുകൊല്ലം ഞാൻ എമന്തവസന്തചന്തിമാന്തികന്തിക്കുമാരി അമ്മയുടെ അടുക്കൽ പടിച്ചിട്ടാണു പറയുന്നതു്.

കുഞ്ഞു—അയ്യയ്യോ! നമ്മുടെ അമ്മേടെ പേരാത്തു്? എന്തു നീളപ്പോ! ഇതു വിളിച്ചൊടുക്കുമ്പഴക്കും അരിയറു പോമല്ലൊ. ഈ അമ്മ ഉറങ്ങുമ്പോ പെര തീപ്പിടിച്ചാൽ എന്താ വിചാരിക്കണെ? എന്നെക്കൊണ്ടു ഈ പേരു വിളിച്ചെത്തിക്കാനാവില്ല.

കിണ്ടു—നിനക്കെന്തറിയാം. ഫേമ്യമ്മ കൽക്കത്തായിൽ പോയി കൊണ്ടുവന്ന പേരാണതു്?. (തിന്നുന്നു.)

കുഞ്ഞു—ഇപ്പോൾ നിങ്ങളെന്താ ഫേമ്യമ്മ എന്നു പറയുന്നേ?

കിണ്ടു—എമാന്നേ മയററി, മയററി(My dear, My dear)

എന്നു വിളിച്ചാൽ എമാന്നങ്ങോട്ടു 'ഫേമി, ഫേമി' എന്നും വിളിക്കും.

കുഞ്ഞു—കുറവാണോ എന്റെ പേരു് അമ്മക്കു പിടിക്കാഞ്ഞതു്. (ഒരു മധുരനാരങ്ങ എടുത്തു്) ഈ നാരങ്ങ ഞാൻ തിന്നോട്ടെ?

കിണ്ട—ആറെണ്ണമെന്നു പറ പെണ്ണെ.

കുഞ്ഞു—എനിക്കിതൊന്നു മതി. ആറും വേണ്ട അഞ്ചും വേണ്ട

കിണ്ട—ഫേമ്യമ്മേടെ പാഷ നീ പഠിച്ചില്ലെങ്കിൽ നിനക്കിവിടുന്നു പൊറത്തേയ്ക്കു വേഗം പൊവ്വാറാവും.

കുഞ്ഞു—ഞാൻ എന്റ്യമ്മേടെ പാഷേ പഠിച്ചിട്ടുള്ളു. ചീരത്തടത്തു പാറു അമ്മ പാഷ ത്രപോല്ലാഞ്ഞിട്ടെ പോയ്യേ? (തിന്നുന്നു.)

കിണ്ട...അവളുടെ കഥയൊന്നു വേറെ. അവൾ മനക്കലെ കുഞ്ഞാത്തോലല്ലേ? കൊടയും മറച്ചേ നടക്കാൻ പാടു. ആണാങ്ങളെ കണ്ടുകൂടത്രെ.

കുഞ്ഞു—ആയിക്കോട്ടെ. അതിനു് ഈ അമ്മക്കെന്താ?

കിണ്ട—അമ്മക്കെന്താന്നൊ. അല്ലാണ്ടാക്കാ! നീ ഇട്ടിണ്ണികണ്ടപ്പണിക്കരുടെ കീചകൻ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ?

അരിണാച്ചീ ചെന്താമോദ്ളോമദോ നീ
അരികിൽ വരിക മാലിനി!

ഇതിന്നു് ആ പാഞ്ചാലിച്ചെക്കൻ എന്താ പകരം കൊടുത്തതെന്നൊ?

അരുതരുതനുശിതവശനാംകുമതേ

അറതകുറതവെറുതേ.

കുഞ്ഞു—അ് അ് ആ്, ഇതാണു പണി! ഇവൾക്ക മക്കളൊന്നുമില്ലേ?

കിണ്ടു—മൂന്നു മക്കളുണ്ട്.

കുഞ്ഞു—അവരൊക്കെ എവിടെ?

കിണ്ടു—മൂത്ത മകളെ ഒരു ബാര്യേഷ്ടു(Barrister)നു കെട്ടിക്കൊടുത്തു. ആ അമ്മ ഇപ്പോൾ ഹിമവാൻെറ മൂട്ടിലെങ്ങാണ്ടാണ്. ആ ബാര്യേഷ്ടൻെറ ഇഷ്ടാക്കെ പോയി. ഇപ്പോൾ ഇങ്ങോട്ടുതന്നെ കെട്ടിയെടുക്കേണ്ടി വരുമെന്നുതന്നെ കേൾക്കാനുണ്ട്.

കുഞ്ഞു—എന്താ നിങ്ങൾ കെട്ടിക്കൊടുത്തു എന്നു പറയുന്നെ? മക്കത്തായോറത്യാ?

കിണ്ടു—ആ അമ്മക്ക മനസ്സുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടാ കെട്ടിക്കൊടുത്തുവെന്നു പറഞ്ഞെ. ഇതു് അസമ്മന്തമെന്നല്ലാതെ എങ്ങിന്ത്യാ സമ്മന്തമാവുന്നേ?

കുഞ്ഞു—ആട്ടെ പിന്നെ രണ്ടു മക്കളുള്ളതൊ?

കിണ്ടു—മൂത്ത മകൻ ശീമയ്ക്കു പടിക്കാൻപോയിരിക്കയായിരുന്നു. രണ്ടുദിവസത്തിനകത്തു് ഇവിടെ വരുമത്രെ. മൂന്നാമൻ ബമ്പായിൽ നശിപ്പിക്കാൻ പടിക്കാ.

കുഞ്ഞു—നശിപ്പിക്കാനൊ!

കിണ്ടു—ആ് കച്ച്വവടം കച്ച്വകപടം പടിക്കാൻ. (ഒരു നാരങ്ങ എടുത്തു തിമ്പവാൻ തുടങ്ങുന്നു.)

കുഞ്ഞു—വണ്ടിയുടെ ഒച്ച കേൾക്കുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.

(എഴുനേല്ക്കുന്നു.)

കിണ്ട— (നാരങ്ങ വായിൽ കുത്തിനാച്ചു) ഉം-ഉം- (എന്നു മൂളി കൊണ്ടു മേശവിരി തട്ടിക്കുടയുന്നു. ശിഷ്യൻ ചവറു വാരുന്നു. രണ്ടുപേരും ഓടിപ്പോകുന്നു.)

(എല്ലാവരും പോകുന്നു.)

രംഗം 5.

[വിഷ്ണുക്ഷേത്രം. നേരം സന്ധ്യ. ദീപാരാധന നടക്കുന്നു. ശാന്തിക്കാരനും, ഗീതവാദ്യങ്ങളാൽ ഭജന ചെയ്തുകൊണ്ടു ഒരു പരദേശബ്രാഹ്മണനും, പരിചരിച്ചുകൊണ്ടു അമ്പലവാസിയും, നാമം ജപിച്ചു തൊഴുതുകൊണ്ടു പാറുവും പ്രവേശിക്കുന്നു.]

ബ്രാ— മേഘൈർമ്മേദുരമംബരം വനഭുവ-
ശ്ശ്യാമാസ്തമാലദ്രുമൈ-
ർന്നക്തം ഭീരുരയം ത്വമേവ തദിമം
രാധേ! ഗൃഹം പ്രാപയ
ഇത്ഥം നന്ദനിദേശതശ്ചലിതയോഃ
പ്രത്യധ്വകുഞ്ജദ്രുമം
രാധാമാധവയോർജ്ജയന്തി യമുനാ-
കൂലേ രഹഃ കേളയഃ
പ്രളയപയോധിജലേ ധൃതവാനസി വേദം
വിഹിതവഹിത്രചരിത്രമഖേദം,
കേശവ ധൃതമീനശരീര ജയ ജഗദീശ ഹരേ.
ക്ഷിതിരതിവിപുലതരേ തവ തിഷ്ഠതി പൃഷ്ഠേ
ധരണിധരണകിണചക്രഗരിഷ്ഠേ,
കേശവ ധൃതകച്ഛപരൂപ ജയ ജഗദീശ ഹരേ.

(ശാന്തിയർ തിരി തെളിയിക്കുന്നു) ഹേ! വാര്യരേ നമുക്കിവിടെ ശോറുണ്ടോ?

വാരിയർ—ആരാ ഹേ ഇവിടെ അങ്ങക്ക് ചോറു വച്ചിരിക്കുന്നേ?. ഇതിനാ ഈ തൊള്ള തുറക്കുന്നതു്? അങ്ങേടെ പാട്ടിലെങ്ങും ഞാൻ പെടില്ല ഹേ (വേറെ പണി നോക്കുന്നു.)

ബ്രാ—വസതിദശനശിഖരേ ധരണീ തവ ലഗ്നാ
ശശിനി കളങ്കകലേവ നിമഗ്നാ
കേശവ ധൃതസൂകരരൂപ ജയ ജഗദീശ ഹരേ,

(നാലുപുറവും നോക്കുന്നു. പാറുവിനെക്കാണുന്നു.) അടി പൊണ്ണേ! ഇങ്കെങ്ങാനും ഭക്ഷണം അപ്പിടുമാ? (പാറുവിനെ നോക്കിക്കൊണ്ടു്)

കേശവധൃതസൂകരരൂപ ജയ ജഗദീശ ഹരേ.

പാറു—(മടിക്കുത്തിൽനിന്നു ഒരണയെടുത്തു ബ്രാഹ്മണന്റെ മുമ്പിൽ വെച്ചു്) ഇതു് ആ എമ്പ്രാന്തിരിയുടെ കയ്യിൽ കൊടുത്താൽ ചോറു കിട്ടും.

ബ്രാ—നല്ല പൊണ്ണു്, ധർമ്മശാലി. നന്നായ് വരട്ടും. ഉപ്പും മുളകും എങ്കിട്ടേയിരുക്ക്.

കേശവധൃതവാമനരൂപ ജയജഗദീശ ഹരേ.

(നട തുറക്കുന്നു. എല്ലാവരും തൊഴുന്നു. ബ്രാഹ്മണൻ കവിളത്തടിക്കുന്നു. എമ്പ്രാന്തിരി ദീപാരാധനത്തട്ടുകൾ പുറത്തു വെക്കുന്നു. പാറു എണ്ണ നടക്കൽ വെക്കുന്നു, ആരാധനദീപം ഉഴിഞ്ഞ കൈ മുഖത്തു വെക്കുന്നു.)

എമ്പ്രാ—വാരരേ, നേദ്യോക്കു, നെദ്യോക്കു എറകില്ലാണ്ടു ഞാനെങ്ങിനെ നേദ്യോക്കണ്ണെ? പൂജക്കു പൂവ്വില്ല. നെദ്യോക്കാനിറക്കില്ല.(എന്നു് എണ്ണയെടുത്തുവെച്ചു്)പാറൂന്റെ പ്രസാദോണല്ലെ? (എന്നു പ്രസാദം ഇട്ടുകൊടുക്കുന്നു. കൈ കാട്ടി പാറുവും പ്രസാദം വാങ്ങുന്നു.)

എമ്പ്രാ—സുബ്ബയ്യരായ! ചളി സയിപ്പാ തിരണ്ണെട്ടി.[1] (എന്നു വിറച്ചിട്ടയിട്ടുകൊണ്ടു പോകുന്നു. വാരിയർ ദീപാരാധന കഴിഞ്ഞു കൊണ്ടു വരുന്നു. പട്ടർ പിന്നാലെ ഭാണ്ഡവുമായിപ്പോകുന്നു.)

വാരിയർ—(വന്നു്) പാറു! ആ നെല്ലു് അളന്നുവെച്ചിട്ടുണ്ടു്.

പാറു—ഇന്നു രണ്ടു പറ നെല്ലു കൊണ്ടുപൊക്കോളാം. ബാക്കി നാളെ കൊണ്ടുപോയാൽ പോരേ?

വാ—ഇഷ്ടംപോലെ. ഉണ്ണാനില്ലാത്ത കാലത്തു കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന കാശു് ആ പിറപ്പട്ടർക്കു് എന്തിനാ കൊടുത്തതു? (പാറ മന്ദഹസിക്കുന്നു.)

പാറു—(സ്വഗതം) ഉണ്ണാത്തവർക്കല്ലേ വെശിപ്പറിയാൻ വയ്യു. സാധു വഴിപോക്കൻ! വീട്ടിൽ രണ്ടുദിവസം ഉപ്പും മുളകും കൂടാണ്ടെ കഴിയട്ടെ. കൊടുത്തതേ കിട്ടൂ. ഭഗവാനേ രക്ഷിക്കണേ. (എന്നു തൊഴുതു പിരിയുന്നു.)

(എല്ലാവരും പോയി.)

രംഗം 6.

[നിശ്ശ കോസ്മോപോളിറ്റൻ ക്ലബ്ബിൽ[2] നേരം സന്ധ്യാരാഗം മങ്ങിയിട്ടില്ല. മെമ്പർ ബാരിസ്റ്റർ വി. പി. മേനവനും സ്റ്റേഷൻ മിസ്റ്റർ പാച്ചു, ഗ്ലാസ്സും, സിഗാറുമായി ശീട്ടുകളിക്കുമേശയുടെ അരികെ ഇരുന്നു കൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു.]

1. തണുപ്പു സഹിച്ചുകൂട. 2. Cosmopolitan Club.

ടി. ബി— (ശീട്ടു കശക്കിക്കൊണ്ടു) Miss Tara[1]യും Mrs Dam[2]-ഉം Bridge[3] കളിക്കാൻ വരാമെന്ന Promise[4] ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. Ladies' Lingless[5]ഇന്ന Final[6] ആണു. They Will be here just now[7].

പാഠം— (വേറെ ഒരു കൂട്ടം ശീട്ടു പെറുക്കി ഉയർത്തി ഇട്ടുകൊണ്ടു) Mrs Damn,[8] Funny name,[9] ഇതാരാത്? (എന്നു ചിരിക്കുന്നു.)

ടി. ബി—വക്കീൽ ദാമോദരൻനായരുടെ Wife,[10] Mr. K. D. Kiriath[11]ന്റെ mother.

പാഠം—Oh! I see[12]. ഞാൻ ബുക്ക ചെയ്ത ബോട്ടിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു Berth[13]കിട്ടിയില്ല. B.B. Line Oleander[14] ഇലാണു വരുന്നതു.

ടി. ബി—Oleander Colombo[15] വിൽ എത്തി എന്നു ഇന്നത്തെ മെയിലിൽ കാണാനുണ്ടല്ലൊ.

ടി. ബി—1. മിസ് താരയും 2. മിസ്സ്സ് ഡാമും (ദാമോദരമേനവന്റെ ഭാര്യ) 3. ബ്രിഡ്ജ് കളിക്കാൻ വരാമെന്ന 4. വാഗ്ദത്തം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. 5. സ്ത്രീജനങ്ങളുടെ മത്സരക്കളി 6. ഇന്ന് അവസാനിക്കുകയാണു. 7. അവർ ഇപ്പോൾ ഇവിടെ എത്തും.

പാഠം—8. മിസ്സ്സ് ഡ്യാമ്മാ: (ഡ്യാം=കയത്തുംകെടുക) 9. രസമായിട്ടുള്ള പേരു.

ടി. ബി—10 . . . . . wife (ഭാര്യ) 11. കെ. ഡി. കിരിയത്തിന്റെ അമ്മ.

പാഠം—12 ശരി. എനിക്ക മനസ്സിലായി 13. സ്ഥലം...... 14. ബി. ബി. ഒളിയാൻഡർ(കപ്പലിന്റെ പേരു)

15. കൊളമ്പിൽ.

പാൾ—Yes[1] വേണമെങ്കിൽ ഈ week[2]-ൽതന്നെ അദ്ദേഹത്തിനിവിടെ എത്താം.

ടി. ബി—That is good[3] Mrs Dam[4]-ഉം K D. യും കൂടിയാൽ our poor Nair is done for[5]. നായരിന്നു കോടതിക്കുതന്നെ വന്നിട്ടില്ല. കുടിച്ചു പമ്പിരി പാഞ്ഞു ലൈബ്രറിയിൽ കിടന്നുറങ്ങുന്നുണ്ട്.

പാൾ—Is he so very much hen—pecked?[6]

(മിസ് താര പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ടി. ബി—(എഴുന്നേറ്റ്)Good evening to you Miss Tara, Mr Paul[7] (എന്നു പരിചയപ്പെടുത്തുന്നു.)

പാൾ—How do you do?[8](എന്നു കൈ കൊടുക്കുന്നു.)

താര—Very-well, thank you[9]. (എന്നിരിക്കുന്നു.) പുരുഷന്മാരും ഇരിക്കുന്നു.

ടി. ബി—Mrs. D.[10] വന്നില്ലേ?

പാൾ—1. ഉവ്വ്. 2. .....ആഴ്ചയിൽ.

ടി. ബി—3. നന്നുകൊള്ളാം 4. മിസ്സിസ്സ് ഡ്യാമും കേഡിയും 5. .....നമ്മുടെ സാധുനായരുടെ കഥ കഴിഞ്ഞു.

പാൾ—6. അയാൾ അത്രത്തോളം ഭാര്യാജിതനാണോ?

ടി. ബി—7. നിങ്ങൾക്കു സുദിനം മിസ്സ താരേ; മിസ്റ്റർ പാൾ.

പാൾ—8. സുഖംതന്നെയല്ലേ?

താര—9. വളരെ സൌഖ്യം. നിങ്ങൾക്കു വന്ദനം.

ടി. ബി—10മിസ്സിസ്സ് ഡി... ..

താര—D[1] വരാൻ പത്തു മിനിട്ടെടുക്കും. നമുക്കു partners-നു cut ചെയ്യുക കഴിക്കാം. Pack[2] എവിടെ? (പാൻറം ശീട്ടു നീക്കി വച്ചു കൊടുക്കുന്നു) Mrs D, എന്റെ (എന്നു രണ്ടു തവണ വെട്ടി മലർത്തുന്നു.)

ടി. ബി—I Congratulate myself[3] (എന്നു താരയുടെ നേർ കൊഞ്ഞിരിക്കുന്നു) Shuffle[4] ചെയ്തുകഴിഞ്ഞു. (എന്നു ശീട്ടു താരയുടെ അടുത്തു വയ്ക്കുന്നു.)

പാൻറം—Your deal[5] (എന്നു പറയുന്നു.)

താര—(ശീട്ടു് കൂട്ടിക്കൊണ്ടു) നായർക്കെന്താ സുഖക്കേടുവല്ലതുമുണ്ടോ? Mrs D. നായരെ കാണാനാണു പോയതു്.

ടി. ബി—നായരുടെ Condition Mrs[6] Dയെ കണ്ടതുകൊണ്ടു worse[7] ആവാൻ ഒന്നുമില്ല.

പാൻറം—Kiriath[8] വന്നാൽ he will set matters right.

താര—കിരിയാത്തു വന്നാൽ കൈപ്പു് ഒന്നുകൂടി കൂടുകയേ ഉള്ളൂ.

(എല്ലാവരുംകൂടി ചിരിക്കുന്നു.)

മിസ്സസ്സ് ഡി—(പ്രവേശിച്ചു) എന്താ ഇത്ര ചിരിക്കാൻ (പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ എഴുനേറ്റു വന്ദിക്കുന്നു.)

താര—1. ഡി......വന്നേർ കൊമ്പിനു വെട്ടി മലർത്താം 2. ......കൂട്ടം.
ടി. ബി—3. ഞാൻ തന്നത്താൻ അഭിനന്ദിക്കുന്നു...... 4. കശക്കുക.
പാൻറം—5. നിങ്ങളാണു് ഇടേണ്ടതു്.
ടി. ബി—6. ......സ്ഥിതി 7. അധികം വഷളാവാൻ.
പാൻറം—8. കിരിയാത്തു വന്നാൽ അയാൾ എല്ലാം നേരെയാക്കും.

ടി. ബി—Mr. Paul (എന്നു പരിചയപ്പെടുത്തുന്നു.)

മി. ഡി.—(ചിരിനാട്യം നടിച്ച്) ആരാ എന്റെ partner (എന്നു ചോദിക്കുന്നു.)

ടി. ബി—(താരയുടെ മുഖത്തു നോക്കി) Mr Paul a(എന്നു് ഉൾച്ചിരി പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു.)

മി. ഡി.—(ശട്ടെന്നു) Boy![1] എന്നു വിളിക്കുന്നു.

ബട്ട്ലർ—Yes Madam[2] (എന്നു ഹാജരാവുന്നു.)

മി. ഡി.—Two whiskeys and two sodas[3].

താര—എനിക്കു ലമണേഡ് മതി.

മി. ഡി.—make haste[4] boy; lead[5] ആരട്ട്യാ! (ബട്ട്ലർ പോകുന്നു.)

താര—നിങ്ങടെ.

മി. ഡി.—No trumps[6].

താര—ഞാൻ double[7] ചെയ്തു.

മി. ഡി.—Redoubled,[8] Boy ! come on, boy[9] (കളി മുറുകി. ബട്ട്ലർ പാനീയം കൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കുന്നു.)

ടി. മിസ്റ്റർ പാൾ.
മിസ്സിസ് ഡി—1. [illegible].
2. തയ്യാർ, അമ്മേ.
മി. ഡി—3. രണ്ടു വിസ്കിയും രണ്ടു സോഡയും.
4. വേഗമാവട്ടെ [illegible]! 5 ഇറക്കം.
മി. ഡി—6. തുരുപ്പു.
താര—7. ഇരട്ടിച്ചു.
മി. ഡി—8. രണ്ടിരട്ടിച്ചു. 9. ബോയ്! വേഗം വരൂ ബോയ്.

താര—മിസ്റ്റർ നായൎക്കു വിശേഷമൊന്നുമില്ലല്ലൊ. (എന്നു മി. ഡി.—യോടു ചോദിക്കുന്നു.)

മി. ഡി.—(സ്വഗതം) അമ്പടി താരേ; എടി കുരങ്ങത്തി. എന്നെ പരിഹസിക്ക്യാ? (പ്രകാശം) കല്യാണം കഴിയാത്ത പെണ്ണുങ്ങൾക്ക് ഈവക കാൎയ്യങ്ങൾ അന്വേഷിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല.

(എന്നു പാളിനെ നോക്കി കിളിച്ചിരി ചിരിക്കുന്നു. ടി. ബി.-യും താരയും തമ്മിൽ നോക്കി രസിക്കുന്നു.)

താര—കല്യാണം കഴിഞ്ഞു വന്നാൽ പറഞ്ഞുതരാമോ?

മി. ഡി.—(മുഖം വീൎപ്പിച്ചുകൊണ്ട്,) Boy! (ബട്ലർ വരുന്നു) Three chips please[1].

താര—എനിക്കും boy (മി. ഡി. ശീഘ്രം മാറിയെറങ്ങി) ഓ തൊറി (എന്നു് ആ ശീട്ടെടുക്കുന്നു. പുരുഷന്മാർ തമ്മിൽ നോക്കുന്നു. അങ്ങിയറയിൽ മാക്കാനിക്കുന്ന [illegible].)

മി. ഡി.—Excuse me[2] (എന്നു പരിഭ്രമിച്ചുപോകുന്നു.)

താര—നായരുടെ കലിയിറങ്ങിത്തുടങ്ങി.

പുരുഷന്മാർ—(എഴുന്നേറ്റ്) നമുക്കൊന്നു പോയി അന്വേഷിക്കണ്ടെ?

ഡി—1. പൊട്ട് ബട്ലർ! മൂന്നാൾക്കു കിഴങ്ങുപ്പേരി.
2. മാപ്പു തരണേ.

താര—ഞാൻ വീട്ടിലേക്കു പോണു; Good night[1] (എന്നു പോകുന്നു.)

പുരുഷന്മാർ—Good night (എന്നു പിന്നാലെ പോകുന്നു.)

(എല്ലാവരും പോയി.]

രംഗം 7.

[മദനവിലാസം ബങ്കളാവിൽ തീൻമുറി—നേരം നട്ടുച്ച—ഭക്ഷണത്തിനൊരുങ്ങിക്കൊണ്ടു കിണ്ടച്ചൻനായരും കുഞ്ഞിക്കുട്ടിയും പ്രവേശിക്കുന്നു.]

കിണ്ട—ശീമയിൽ പോയി പടിക്കാൻ എത്ര പണാണ് അവർ വെള്ളത്തിൽ കലക്കിയത്. ആ അച്ചനമ്മമാരെ ഇങ്ങിനെ വെസനിപ്പിച്ചാലോ? ദൈവദോഷൊണ്ട്.

കുഞ്ഞു—ദൈവനുള്ളത് ആരു കണ്ടുവെന്നല്ലേ കൊച്ചേമാൻ ചോദിക്കുന്നത്.

കിണ്ട—കതിരപ്പന്തയവും ഉടുപ്പും നടപ്പും ഒട്ടലും കള്ളബ്രോസും ആയി കൊച്ചേമാൻ കുറച്ചാണോ പണം മുടിക്കുന്നത്. ഏമാന്നാണെങ്കിൽ വയ്യാണ്ടായി. വരായ്യം ചുരുങ്ങി.

കുഞ്ഞു—തമ്മം വേണ്ട. ശമ്പളെങ്കിലും കൊടുക്കരുതേ?

കിണ്ട—ഏമാനൻ കുറെ വസ്തു പിടിച്ചിരുന്നതൊക്കെ അട്ടിപ്പേറു കൊടുത്തു പണോക്കെ കൊച്ചേമാൻ ബാങ്കിലോ പീങ്കിലോ കൊണ്ടേ പൂത്തിയത്രെ.

താര—1. ശുഭരാത്രം.

കഞ്ഞു—വല്ല്യപാടം ഇവിടുന്നു പോയാൽ മതി. എന്റെ ഈശ്വരാ! തമ്മം കിട്ടില്ലെങ്കിലും പട്ടി കടിക്കാഞ്ഞാ മതി.

(രാഘവകുമാരിയും ദാമോദരൻനായരും പ്രവേശിച്ച കണ്ണിതൊട്ടുകൂടി കസാലമേൽ മിണ്ടാതെകണ്ട മകനെ കാത്തിരിക്കുന്നു. ശിഷ്യനും ശിഷ്യത്തിയും കുളങ്ങി നില്ക്കുന്ന അണിയറയിൽ ബൂട്ടിസിന്റെ ശബ്ദം കേൾക്കുന്നു. ഉടുപ്പിട്ട വടിയുമായി പട്ടിയെ ചങ്ങലയിട്ട പിടിച്ചുകൊണ്ട കിരിയാത്തു ദാമോദരൻ കട്ടികൃഷ്ണൻനായർ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കിരി—Good morning mother[1] Good morning father[2] (എന്നു തൊപ്പി മേശമേൽ വെച്ചു കസാലയിൽ ഇരിക്കുന്നു) ഇന്നത്തെ Golf[3] ബഹു രസം പിടിച്ചു.

എമി—ഈ ഉച്ചക്ക വെയിലിങ്ങനെ കൊണ്ടാലോ കുട്ടാ?

കിരി—എന്തു Wretched country[4]യാ ഇതു്. കളിക്കുകയാണെങ്കിൽ London turf[5]-ഇൽ കളിക്കണം. How charming[6]! (ശിഷ്യൻ ഡിഷ് കൊണ്ടുവരുന്നു.) അല്ലാ നിങ്ങടെ breakfast[7] കഴിഞ്ഞില്ലെ? ഞാൻ ഹോട്ടലിൽ കഴിച്ചു.

എമി—ഞങ്ങൾ കുട്ടനുവേണ്ടി കാത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു.

കിരി—1. സുദിനം മാതാവെ 2. സുദിനം. പിതാവേ..........
3. ഗോൾഫ് കളി.
കിരി—4. കെട്ടികെട്ട നാടു്. 5 ലണ്ടൻ പുൽപ്പുരപ്പ്. 6.........
എന്തു പരമാനന്ദം. 7. പ്രാതൽ.

കിരി—നമ്മുടെ സിസക്കൊന്നും കൊടുക്കുവാൻ താമായി ല്ല. (എന്നു പട്ടിയെ തൊഴിച്ചു വാതുക്കൽ ഓട്ടി കൊള്ളുന്നു. വാ ണിയായിൽ ഒരു പിച്ചക്കാരൻ പാട്ടു കേൾക്കുന്നു.) ഈ Beggers[1]റൊക്കൊണ്ടു തോററു. ഈ Old priest-ridden country[2]യിൽ ധമ്മം ധമ്മം എന്നു പറഞ്ഞ Idleness[3] -ഉം Humbug[4]-ഉം Encourage[5] ചെയ്യാ ണ്. ഒരു Regulation[6] ഉണ്ടാകുവാൻ വൈകി.

എമി—കുട്ടനു Election[7]നു നില്ക്കരുതേ? (എന്നു ചിരിക്കുന്നു.)

കിരി—Bosh! ഈ Muffs[8]-ഇൻെറ കൂട്ടത്തിൽ ആരു പോ കരം. (ശാസ്ത്രം, ശാസ്ത്രികളാരെ, കച്ചവടക്കാരെ, താമരാ- എന്നു വിളിയും കേൾക്കുന്നു.)

മാമോ—കിണ്ടു! രണ്ടു പിടി അരി വാരി കൊടുക്ക്.

കിരി—ചോദിക്കൊണ്ട് ഇങ്ങോട്ടു കേറിവരുന്നതു് അധിക പ്രസംഗമല്ലേ? വേണ്ട, കിണ്ടു— ഒന്നും കൊടുക്കണ്ട. (പിച്ചക്കാരൻ ഉമ്മറത്തു വന്നു 'അയ്യരേ— എന്നു വിളിച്ചും പാട്ട നം—കിണ്ടൻ പതുങ്ങി നിൽക്കുന്നു.)

പിച്ച—എന്നപ്പ! ഏഴേ, താമം കൊടുങ്കോ അപ്പാ! (എ ന്നു പാത്രം കാണിക്കുന്നു.)

---

1. പിച്ചക്കാർ.
2. ഈ പുരോഹിതബാധിതമായ പഴയ നാട്ടിൽ..........
3. മടിയും, 4. ചതിയും. 5. പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കയാണ്.
6. ഒരു നിയമം.
7. തിരഞ്ഞെടുപ്പ്. 8 മഠയന്മാർ.

കിരി—നിന്റെ അപ്പൻ—(എന്നു പറഞ്ഞു് എഴുന്നേററു ബൂട്സിട്ടു ചവുട്ടുന്നു.)

പിച്ച—മുച്ചൂടും മുടിഞ്ഞുപോകട്ടും- ആണ്ടവനെ! (എന്നു കരഞ്ഞുകൊണ്ടു പോകുന്നു.)

(അണിയറയിൽ Post Sir[1])

കിരി--കിണ്ട! അതിങ്ങട്ടു മേടിക്ക (പിണ്ണപ്പൻ പോയി കൊണ്ടുവരുന്നു. മെയിൽപത്രം പൊട്ടിച്ചുനോക്കി.) Arbuthnot Crash[2]. Thouands Rendered bankrupt[3] (എന്നു വായിക്കുന്നു. "പൊളിഞ്ഞോ" എന്നു നായയും, "ബാങ്ക്" എന്നു ശാസ്ത്രിയും മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു കസാലയിൽ വീഴുന്നു. ശിഷ്യനും ശിഷ്യത്തിയും അന്യോന്യം നോക്കുന്നു. കിരിയാത്തു കൈകടിച്ചു കടയുന്നു)

(തിരശ്ശീല വീഴുന്നു.)

രംഗം 8.

[പിരത്തടത്തു വീട്ട്-ഒന്നാം ഉമ്മറത്ത് ഒരു മണി- പാറുവും അയ്യപ്പനും പന്തായി കളിക്കാൻ ഭാവിക്കുന്നു.]

അയ്യപ്പൻ--കാപ്പൊളെ! അമ്മാമൻ അറിയാണ്ട് ഒരു കാര്യം ഞാൻ പററിച്ചു.

---

1. തപാൽ, സാർ

കിരി—2. ആർബത്തു നാശം പൊളിഞ്ഞു. 3. അനേകായിരം ജനങ്ങൾ പാപ്പർ കെട്ടി.

പാറു--എന്താത്? (എന്നു തട വെക്കുന്നു.)

അയ്യ--ഓപ്പോള് അന്നു നെല്ലു വാങ്ങാൻ കാവിലേക്കു പോയില്ലേ? അന്നു വൈകുന്നേരം ചന്തയിൽ പോയി ചക്ക വിററു കിട്ടിയ നാലണയുംകൊണ്ടു വീട്ടിലെക്കു വരുമ്പോ അങ്ങേലെ കിട്ടുനായരെ കണ്ടു. അങ്ങോത് എന്നോട് ഒരു ഷോടതിക്കുറിയിൽ ചേരുന്നുവോ എന്നു ചോദിച്ചു. എനിക്കൊരു കൊതി തോന്നി. നാലണ കൊടുത്തു. എന്താ ഏതാ എന്നൊന്നും ഞാൻ ചോദിച്ചില്ല. അയാൾ ഒരു കടലാസ്സും തന്നു. അതു ഞാൻ അരയിൽ തിരുകി വച്ചിരിക്കയാണ്. ആരേയും കാണിച്ചിട്ടില്ല. (എന്നു രശീതി കാണിക്കുന്നു.)

പാറു--അമ്മാമനോടൊന്നു ചോദിച്ചിട്ടാവായിരുന്നു.

അയ്യ--ഓപ്പോളേ! അതെനിക്കു കൊടുത്തു കഴിഞ്ഞപ്പോ തോന്നി. അതിൽപിന്നെ മനസ്സിന് ഒരു തൊയിരോണ്ടായിട്ടില്ല.

പാറു--(രശീതി നോക്കീട്ട്) ഇതിന്റെ കാലം കഴിഞ്ഞല്ലോ. ആട്ടെ ഇതിനെപ്പററി ഇനി വ്യസനിച്ചിട്ടു കാര്യമില്ല. അമ്മാമനോടു ഞാൻ പാകംപോലെ പറഞ്ഞു നേരെയാക്കാം. (എന്നു കത്തി വിളയുന്നു.)

അയ്യ--"ഒന്നുകൊണ്ടറിയേണം രണ്ടിന്റെ ബലാബലം" ഇനി എനിക്കീവിഡ്ഢിത്തം പററില്ല. നാലണ കൊണ്ടൊരു പിച്ചാത്തി വാങ്ങായിരുന്നു. (അണിയറയിൽ--'അയ്യാര......എന്ന പാട്ടും, അമ്മാ കൊണ്ടും തുള്ളി കൊട്ടോ അമ്മാ-- എന്നും കേൾക്കുന്നു.)

പാറു--ആരാ അയ്യപ്പാ അതു്?

അയ്യ--(പുറത്തുംപോയി നോക്കിവന്നു്) ഒരു വയസ്സൻ തമിഴനാണു്. കണ്ടാൽ കഷ്ടം തോന്നും.

പാറു--ആരാവടെ, ഇങ്ങട്ടു വരു. (പിച്ചക്കാരൻ വിറച്ചു വിറച്ചു പ്രവേശിക്കുന്നു.) ആ ചുരക്ക അവിടെ വക്കു. (വെക്കുന്നു. കുടിക്കുവാൻവെച്ചിരുന്ന കഞ്ഞി എടുത്തു പിന്നേയും പിന്നേയും കൊടുക്കുന്നു. പിച്ചക്കാരൻ കഞ്ഞി മോന്തി തൃപ്തനായി എന്നു നടിച്ചു്.)

പിച്ച--അമ്മമാരും നന്നായിരിക്കട്ടും. കുടുംബത്തിനു ശ്രേയസ്സു വരുംപടിയാക നാൻ ആണ്ടവനെ എപ്പൊഴുതും തുതിക്കിണ്ട്റേൻ. (എന്നു് അനുഗ്രഹിച്ചു പോകുന്നു.)

അയ്യ--ബാക്കിയുള്ള കഞ്ഞി ഓപ്പോളു കഴിച്ചോളൂ.

പാറു--എനിക്കു വേണ്ട. ഞാൻ പിന്നെ വച്ചു കഴിച്ചോളാം; അയ്യപ്പന്റെ കഴിയട്ടെ. (അണിയറയിൽ 'ആരാവിടെ ഒരു റജിസ്തർ കത്തുണ്ടു്' എന്നു കേൾക്കുന്നു.)

അയ്യ--(പരിഭ്രമിച്ചുകൊണ്ടു്) എന്തൊരു ബിംബിട്ടാത്തു്. നമ്മളൊരു കുററവും ചെയ്തിട്ടില്ലല്ലൊ ഓപ്പോളെ. ആ കിട്ടുനായർ നമ്മളെ പററിച്ചോ? കയ്യിലുള്ളതു കൊടുത്തു് ഈ കടലാസ്സു വാങ്ങിയതു പൊല്ലാപ്പായല്ലൊ! എന്റെ ദൈവമേ! (കടലാസ്സു കീറിക്കളയുവാൻ ഭാവിക്കുന്നു.)

പാറു--അതു കീറണ്ട. പേടിക്കാണ്ടിരിക്കു. അമ്മാമനു

കോടതിയിൽനിന്നു വല്ലതും വന്നതായിരിക്കും. ചെന്നു ചോദിക്ക.

അയ്യ—ഇനിക്കു വയ്യ. (എന്നു കൈ തലക്കൽ വെയ്ക്കുന്നു.)

പാറു—വരു. ഞാനും വരാം. (എന്നു നടക്കുന്നു. അയ്യപ്പൻ പിന്നാലെ പോകുന്നു.)

(എല്ലാവരും പോയി.)

രംഗം 9.

[രജിസ്ത്രാപ്പീസ്സ്—രണ്ടാം. പകൽ പതിനൊന്നു മണി_ചീരാതെടുള്ള ശങ്കുനായരും അയ്യപ്പനും താങ്ങളെ കിട്ടുനായരും പ്രവേശിക്കുന്നു.]

റജിസ്ത്രാർ—(ക്ലാർക്കിനോട്) ശങ്കുനായരുടെ കാൎയ്യം മുമ്പു കഴിയട്ടെ. (ഒരു കടലാസ്സു വാങ്ങി) 'പുരാണപുരത്തിൽ വൎണ്ണഭേദംകൂടാതെ ഒരു അഗതിജനശരണാലയം സ്ഥാപിക്കുന്നതിലേക്കു മൂലധനമുണ്ടാക്കുവാനായി എല്ലാ സ്ഥാനവും ഒന്നായി വരുന്ന കൊല്ലം 1111_ാമാണ്ടു കൎക്കടമാസം മുഴുവനും മുടിയുന്ന 32_ാംനു-പൈത്തോച്ചാടനാശ്രമത്തിൽ മിശ്രഭോജനക്കമ്മിററിമുമ്പാകെ വെച്ചു നറുക്കിട്ടെടുത്ത ഷോടതിയിൽ ഒന്നാം സമ്മാനം എനിക്കു കിട്ടിയ വക 30000(ഉറുപ്പിക മുപ്പതിനായിരവും)അഗതിജനശരണാലയക്കമ്മിററി കാൎയ്യദൎശി പുരുപാദപുണ്യാരണ്യവേദവിക്രയമഠാധിപതി കാളീരമണശ്രീ മാ_പാ_പി_ദുരിതദത്തൻ സോമയാജിപ്പാട്ടിലേക്കുവേണ്ടി അങ്ങേലെ കിട്ടുനായർപക്കൽനിന്നും എനിക്കു കിട്ടി ബോധിച്ചു. എന്നു താഴെ പറയു

ന്ന സാക്ഷികൾ കാണെ പുതുയുഗാരംഭം 1112-ാമാണ്ടു ചിങ്ങമാസം 12-ാംനു ചിരത്തടത്തു ലക്ഷ്മി അമ്മ മകൻ അയ്യപ്പൻ (ഒപ്പ്)

സാക്ഷികൾ:—

1. ചീരത്തടത്തു ശങ്കരൻനായർ.

2. അങ്ങേലെ കിട്ടുനായർ. (എന്നു വായിക്കുന്നു.)

അയ്യപ്പൻനായർ വായിച്ചുനോക്കി ശരിയല്ലേ എന്നു പറയു.

ശങ്കു—അതേയെന്നു പറ അയ്യപ്പ.

അയ്യ—അതേ.

റജി—ഒപ്പിടു. (ഒപ്പിടുന്നു. സാക്ഷികളും ഒപ്പിടുന്നു. മുദ്ര കുത്തി റജിസ്ട്രാക്കി ക്ലാർക്ക് വക്കീൽ കൊടുക്കുന്നു.)

റജി—ശങ്കുനായരുടെ കാര്യം കഴിഞ്ഞില്ലേ?

ശങ്കു—ഇല്ല. ഒരു പണയാധാരം റജിസ്ട്രാക്കാനുണ്ട്.

റജി—ശരി. കിരിയാത്തു വീട്ടുകാരുടെ പണയെടവാട്. അല്ലേ?

ശങ്കു—അതെ.

റജി—ആളുകളൊക്കെ വന്നിട്ടുണ്ടോ?

ശങ്കു—ഇപ്പോൾ വരും.

റജി—മദനവിലാസം ബങ്കളാവും പറമ്പും പണയപ്പെടുത്തിയതുകൊണ്ടായോ? മുതലും പലിശയും എങ്ങനെ വസൂലാവും.

ശങ്കു—കട്ടികൃഷ്ണൻനായൎക്ക് ഒരു പണി കൊടുക്കാമെന്നു തുക്കിടിസ്സായ്വു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ശമ്പളത്തിൽനിന്ന് 50 ഉറുപ്പിക വീതം മാസംതോറും തരാമെന്നാണു വച്ചിട്ടുള്ളതു്.

രജി—പറഞ്ഞപോലെ നടക്കുമോ?

ശങ്കു—ഇനി ബുദ്ധി പിഴക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. നേരത്തെ കുളിച്ച് അമ്പലത്തിൽ ഭജനം തുടങ്ങീട്ടുണ്ട്.

രജി—പണി കളഞ്ഞു കുളിച്ചാലൊ.

ശങ്കു—ഞങ്ങൾ ഇതുകൊണ്ടല്ലല്ലൊ കഴിഞ്ഞിരുന്നതു്.

(ദാമോദരൻനായർ, കട്ടികൃഷ്ണൻനായർ, ഹേമന്തകുമാരി, പിന്നാലെ പാറു, കിണ്ടപ്പൻ, കാളിക്കുട്ടി ഇവർ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രജി—ആധാരം തയാറായിട്ടുണ്ട്. (പേർ വായിക്കുന്നു.)

1. ചീരത്തടത്തു നാനി അമ്മ മകൻ ശങ്കുനായർ.
2. ടി ലക്ഷ്മി അമ്മ മകൻ അയ്യപ്പൻ
3. ടി ടി മകൾ പാറു
4. ടി പാറു അമ്മ മകൾ മൈനർ എച്ചുമ്മ.
5. കടിപാററിപ്പുറത്തു ചെറുമുട്ടി അമ്മ മകൻ ദാമോദരൻനായർ.
6. കിരിയാത്തു കാളി അമ്മ മകൻ കട്ടികൃഷ്ണൻനായർ.
7. ടി ഇട്ടിണ്ണാമ്മ മകൾ ഹേമന്തകുമാരി എന്ന കാളി.

8. ടി ടി. കാളി മകൾ ദ്രൌപതി എന്ന ചിന്നമ്മു.

9. ടി ടി. മകൻ ശങ്കരൻകുട്ടി.

(എന്നു വായിക്കുന്നു.)

എല്ലാവരും ഹാജരുണ്ടോ?

ദാമോ—8-ം 9-ം എനിക്കു മുക്ത്യാറുണ്ട്.

റജി—4-ാംനമ്പ്ര് മൈനരുടെ രക്ഷാകർത്താവു ശങ്കുനായർ (എന്ന് ആധാരത്തിൽനോക്കി വായിക്കുന്നു.) ശരി. എല്ലാവരും ഒപ്പിടാം. (കാരണവരായി ഒപ്പിടുന്നു) സാക്ഷികൾ കിട്ടുനായരും കിണ്ടപ്പൻനായരും എവിടെ? (അവരും ഒപ്പിടുന്നു.)

(ശങ്കുനായർ ദാമോദരൻനായരുടെ കോട്ടായി പണം എണ്ണി കൊടുക്കുന്നു.)

റജി—ദാമോദരൻനായർ! നിങ്ങളും നിങ്ങളുടെ കുടുംബവും ചീരത്തടത്തോടു് എന്നും നന്ദിയുള്ളവരായിരിക്കണം.

ദാമോ—ദൈവത്തെ ധിക്കരിച്ചു ലോകത്തെ വന്ദിച്ചതിന്റെ ഫലം ഞങ്ങൾ അനുഭവിച്ചു. (ഏമി കരയുന്നു. പാറു ആശ്വസിപ്പിക്കുന്നു.) ശങ്കുനായരെ! മേലാൽ ഞങ്ങളെ വേണ്ടപോലെ പറഞ്ഞു നടത്തണം.

അയ്യപ്പൻ—(കുട്ടികൃഷ്ണൻനായരെ തൊട്ടുവിളിച്ചു) ഒക്കെ കഴിഞ്ഞോ? എനിക്കു തേവാൻ പോണം.

കുട്ടി—നിൽക്കു ഞാനും വരാം സഹായിക്കാൻ. ഇനിക്കു കൃഷി പഠിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ട്.

അയ്യപ്പൻ—കൃഷി ചെയ്യുകഴിയാത്തവക്കൊരു
വഴിയില്ല പിഴപ്പിന്നു ഭൂതലേ
ദാരിദ്ര്യങ്ങളൊഴിക്കണമെങ്കിലോ
നേരത്തേ കൃഷി ചെയ്യണമേവരും.

ശങ്കു—അയ്യപ്പ! നീ പോണെങ്കിൽ പൊയ്ക്കോ.

ദാമോ—കുട്ടിക്കുണ്ണനും പൊയ്ക്കോളൂ.

(രണ്ടുപേരും പോകുന്നു)

ശങ്കു—ഇന്നുമുതൽ കഴിഞ്ഞതൊക്കെ മറന്നു നമ്മൾ എല്ലാവരും ഒരു തറവാട്ടിലുള്ളവരെന്നപോലെ നടക്കണം. സത്യവും മര്യാദയും തന്നെയാണ് ഈശ്വരൻ മനുഷ്യക്കു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്ന ധനം. കാരുണ്യം തന്നെയാണു ദൈവമെന്നു പറയുന്നതു്. ഈശ്വരന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം എല്ലാടത്തും ഉണ്ട്. സ്നേഹമുള്ള ദിക്കിലേ അതു പ്രകാശിക്കൂ.

ദാമോ—അതു ശരിയാണ്. ഭഗവാന്റെ വിഭൂതി എന്നു പറയുന്നതു് അതുതന്നെയാണ്.

നറുമലരിൽ നറുന്തേൻ നന്മണം നല്ല പാലിൽ
പെരുകിയ നവനീതം നാദപൂരം നഭസ്സിൽ
അരണിയിലനലൻ നീ പാരമാരായുവോർതൻ
കരതലഗതമായിത്തീരുമാനന്ദസാരം.

രജി—എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടെ. (എന്നു ശങ്കുനായർ മുതലായവർ പിരിയുന്നു.)

(സ്വഗതം) ഇതാണു കർമ്മവിപാകമെന്നു പറയുന്നതു്. അവരവരുടെ കർമ്മത്തിന്റെ ഫലം അവരവർ അനുഭവിക്കാതിരിക്കയില്ല.

അത്യുൽക്കടൈഃ പുണ്യപാപൈ-
രിഹൈവ ഫലമശ്നുതേ.

ശുഭം.

II

വാസനാവിജയം

രംഗം 1.

[ദേവർത്തൊടിയിൽ പത്തായപ്പുര—നേരം വൈകാറി—അമ്മാളു അമ്മ ഹാർമ്മോണിയം ശ്രുതികൂട്ടി മൂളിപ്പാട്ടു പാടിക്കൊണ്ടു് ഇരുന്നു പ്രവേശിക്കുന്നു. താമരക്കുളത്തിലെ പത്മാവതി എന്ന പെങ്ങളി വരുന്നു]

അമ്മാളു—കുഞ്ഞിക്കാവെവിടെ? പത്മെന്താ? ഈ പട്ടിയെപ്പോലെ കിതക്കുന്നേ?

പത്മാ—നേരം വൈകീന്നു വിചാരിച്ചു ബദ്ധപ്പെട്ടോടിപ്പോന്നു്. കുഞ്ഞിക്കാവു മുമ്പിൽ പോന്നിരിക്കുന്നു കരുതി, ഞാൻ വാകവളപ്പിൽ കേറില്ല.

അമ്മാളു—ഇന്നലെ തോന്നിച്ച പദമൊന്നു ചെല്ലു. (മുഖത്തു നോക്കീട്ട്) അവിടെ ഇരുന്നോളു. ('ജയജയനാഗകേതന'—എന്നു് എഴുതിയിട്ടു താളം പിടിച്ചുകൊടുക്കുന്നു.)

പത്മാ—(ഉടനെ മേൽമുണ്ടിന്റെ തുമ്പുകൊണ്ടു മുഖംമറച്ചു ദീർഘമായി നിശ്വസിച്ചു പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി.)

ജയജയനാഗകേതന! ജഗതീപതേ!
ജയ ജയ നാഗകേതന!
നയ വിനയജലധേ! നമാമി നിൻപദസരോരുഹം
ജയ ജയ .

സാ—(സംശയിക്കുന്നു.)

അമ്മാളു—ഉം ചൊല്ലൂ-സാദരം—(ഇടക്ക് അമ്മാളു സഹാ യിച്ചു.)

പത്മാ—'സാദരം നിന്നുടയനിദേശം
കൈക്കൊണ്ടെല്ലാരും
മേദിനീതന്നിലോരോ ദേശം-
തോറുമധികം
മോദേന വാണീടുന്നനിശം ഉള്ളിലാക്കുമേ
ഖേദമില്ലൊരു ലവലേശം'

(എന്നു രണ്ടാംചരണം ചൊല്ലുന്നു.)

(വാകവാളപ്പിൽ കുഞ്ഞിക്കാവു തലമുടി കെട്ടി മുറുക്കുന്ന നാട്യത്തോടുകൂടി ധൃതിയിൽ പ്രവേശിച്ചു പത്മാവതിയുടെ അടുത്തുവന്നു നിൽക്കുന്നു.)

അമ്മാളു—(ശ്രുതി പിടിക്കുന്നതു നിർത്താതെ കുഞ്ഞിക്കാവിനെ നോക്കി) കുഞ്ഞിക്കാവിനു കളിയൊക്കെ വേണ്ടെന്നു വയ്ക്കേണ്ട കാലമായിരിക്കാമല്ലെ? (പത്മ കീഴ്പോട്ടു നോക്കി ചിരിക്കുന്നു.)

കുഞ്ഞിക്കാവ്—(ദൈന്യം കലശലവും തൂകി) ഞാനൊന്നൂട്ടാ ചെയ്തില്ലെ! ഇങ്ങട്ടു പോരാൻ വൈകിട്ട് ഈയുള്ളോള് കിടന്നു പരിക്കംപൊയിമ്പോ അമ്മേണ്ട് മുണ്ടുപെട്ടിയുടെ താക്കോലു മടിത്തുമ്പുമ്മെ മുറുക്കെക്കെട്ടി തൊഴത്തിലേയ്ക്കു പോയിരിക്കണു. എന്റീശ്വര! ഞാനവടെ ചെല്ലണ, അമ്മേണ്ട് എന്റെനേരെ ചാടിക്കടിക്കാൻ വരണു. ഞാൻ വല്ലതും അറിഞ്ഞോ! കുട്ടിയെ ആരാണ്ടഴിച്ചുവിട്ടു പൂവ്വാലിപ്പയ്യിന്റെ പാലൊക്കെ കുടിപ്പിച്ചുവത്രെ, അമ്മ ആ സാധുപ്പയ്യിന്റെ അാവിടു തട്ടണു,

മുല പിടിക്കണൊ, വലിക്കണൊ, പിഴിയിണൊ — എവിടെ? ഒരു തുള്ളി പാലെങ്കിലും കിട്ടണ്ടെ! ഉ്ം ഉ്ം. പുവ്വാലി-സാധു-ഒരു ചവിട്ടുകൊടുത്തു. അമ്മ ഇതാ കിടക്കണൊ മലന്ന് —(ശ്രുതി നില്ക്കുന്നു) ഞാനാത്തരം കണ്ട് താക്കോലു കെട്ടഴിച്ചുട്ടത്തുംകൊണ്ടൊരോട്ടം കൊടുത്തു.

(പത്മ വാദ്യോത്തി കിട്ടകിടെ പിരിക്കുന്നു.)

അമ്മാളു (കഷ്ടംവെച്ചുകൊണ്ട്) അതു നന്നായൊ കുഞ്ഞിക്കാവെ! അമ്മക്കു വല്ലതും പററിയൊ എന്നു നോക്കണ്ടെ?

കുഞ്ഞിക്കാവ് — അമ്മക്കു പാലുപോയതിലധികമൊന്നും പററാനില്ല. അമ്മ വീണേടം വിഷ്ണുലോകന്ന് കിടന്നേടത്തു കിടന്നു പാൽപ്പാത്രം ഉടഞ്ഞോന്നാ നോക്കണെ!

അമ്മാളു — ഒരമ്മയും ഒരു മോളും. ആട്ടെ മതി മതി. ഇനി ഉള്ളസമയം കളയണ്ട. ഇന്നക്കേതാ പത്മെ?

പത്മാ — “വീരവിരാടകുമാരവിഭോ”

(എന്നൊരുദനാല്ക്കുന്നു.)

അമ്മാളു — എന്നാൽ തുടങ്ങിക്കോളു (എന്നു ശ്രുതിപിടിച്ചുപാടുന്നു. പത്മാവതിയും കുഞ്ഞിക്കാവും കമ്മിയടി തുടങ്ങുന്നു.)

പത്മാ — ‘വീരവിരാട! കുമാരവിഭോ!
ചാരുതരഗുണസാഗരഭോ’!

കുഞ്ഞി — മാരലാവണ്യാം! നാരീമനോഹാരിതാരുണ്യ
ജയ ജയ! ഭൂരികാരുണ്യ! — വന്നിടുക
ചാരത്തിഹ പാരിൽത്തവ നേരൊത്തവരാരു

(താര:

സാരസ്യസാരമറിവതിനും നല്ല
മാരസ്യ ലീലകൾ ചെയ്യതിനും

(തെവർതൊടിയിൽ ബാലകൃഷ്ണൻ ചെരിച്ചുനോക്കുന്നു)

നാളീകലോചനമാരേ! നാം
വ്രീളാകളഞ്ഞു വിവിധമോരോ

(ബാലൻ ഉപായത്തിൽ അകത്തു കടന്ന് അമ്മയുടെ പിന്നിൽ പതുങ്ങിയിരുന്നു നെട്ടുവന്റെ താളവു കാട്ടുന്നു.)

കേളികളാടി, മുദാ രാഗമാലകൾ പാടി—കരംകൊട്ടി-
ച്ചാലവേ ചാടി, തിരുമുമ്പിൽ
താളത്തൊടു മേളത്തൊടു മേളിച്ചനുകൂലത്തൊടു
മാളികളേ! നടനം ചെയ്യണം നല്ല കേളി ജഗത്തിൽ വ
(ളർത്തിടേണം."

(പത്മ ബാലനെക്കണ്ടു ലജ്ജിച്ചു നിൽക്കുന്നു. കണതിക്കാവു ബാലനെ നോക്കി പൊട്ടിച്ചിരിക്കുന്നു. ബാലൻ അമ്മയുടെ പിന്നിൽ പതുങ്ങിക്കൂടി കിടക്കുന്നു. അമ്മാളു അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും നോക്കീട്ട് ആരേയും കാണുന്നില്ല. പത്മയും ചിരിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു)

അമ്മാളു—എന്താ കുട്ടികൾ കിടന്നു കിണുങ്ങുണത്? ആരെങ്കിലും ഇക്കിളി കൂട്ടിയോ ഇത്ര ചിരിക്കാൻ? (ബാലൻ ഒളുക്കിപ്പിടിച്ചിരുന്ന ചിരി പൊട്ടുന്നു—തിരിഞ്ഞുനോക്കി ബാലനെക്കണ്ടു പത്മയുടെ മുഖത്തു നോക്കി മന്ദഹാസത്തോടുകൂടി) പടുവികൃതി! ഇവനാണ് ഇതൊക്കെ ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്തത് അല്ലേ? (തിരിഞ്ഞ്) പോ പുറത്ത് (എന്നു ബാലനെ പുറത്തേക്കു തള്ളുന്നു) ബാലൻ—'വീരവിരാട……… (എന്നു തൊള്ളപ്പൊളിച്ചുകൊണ്ടു പോകുന്നു)

അമ്മാളു—(ശ്രുതി പിടിച്ചു വീണ്ടും) ഉം—കേളികളാടീ—

(വാകവളപ്പിൽ പെരുങ്കാളിയമ്മ ഒഴിഞ്ഞ പാൽപ്പാത്രവുമായി ഞൊണ്ടിയെത്തുന്നു, കരിയെപ്പോലെ ചടപടയെന്നു പ്രവേശിക്കുന്നു. എല്ലാവരേയും വെറുപ്പോടെ തുറിച്ചുനോക്കുന്നു. പത്മ പതുങ്ങുന്നു, മകൾ ഓടിയൊളിക്കുന്നു.)

അമ്മാളു—(സ്വഗതം) എന്തോ ഒരു കുസൃതിയുംകൊണ്ടാണു വന്നിരിക്കുന്നതു.

പെരും—(മകളുടെ നേരെ) നോക്കു, ആ കള്ളിപ്പെണ്ണോടിപ്പോണത്. (പത്മയെ നോക്കി) എന്താ 'എ'ന്നു നിക്കണെ?

അമ്മാളു—കുട്ടികളെന്തു പിഴച്ചു കാളി അമ്മേ?

പെരും—അല്ല ഞാനാ പെഴച്ചേ! അല്ലെങ്കിൽ ഈശ്വരനായിരിക്കാം പെഴച്ചതു്. വാകവീട്ടിലെ പത്തു വയറു പിഴക്കാൻ നാടൊക്കെത്തെണ്ടി കാലു പുണ്ണാക്കി നാഴിപാലു വിററിട്ടു വേണം. നിങ്ങളെപ്പോലെ പത്തായംപെറും, ചക്കികുത്തും, അമ്മവച്ചും, ഞാനുണ്ണും എന്നു പറഞ്ഞു ഈ പെട്ടിം പിടിച്ചു പീച്ചി പേ—പേ—ന്നാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നപ്പോര, മനസ്സിലായോ?

അമ്മാളു—അതിനു ഞാനെന്താ വേണ്ടതു്?

പെരും—ഈ പാത്രം നറച്ചെനിക്കു കിട്ടാറുള്ള പാലു മുഴുവനും കുടിപ്പിച്ചു കളഞ്ഞില്ലേ? കളഞ്ഞില്ലേ? ഒരു തുള്ളിപ്പാലെങ്കിലും വച്ചോന്നു നോക്കു. (എന്നു പാത്രം കമിഴ്ത്തിക്കാണിക്കുന്നു) ഞാൻ വെള്ളംകോരാൻ പോയപ്പോ പൂവ്വാലിയുടെ അവിടെ നിങ്ങടെ മജിസ്ട്രേട്ടമാന്റെ കുമ്പപോലെ വിത്തിരുന്നിരുന്നു, ഞാൻ പശ്ശിനെ റക്കാൻ വന്നപ്പേണ്ട് അങ്ങേലെ മൂത്തിത്തള്ളേടെ ക

വിളപോലെ കട്ടിക്കിടക്കണൂന്ന്—അത് കണ്ടപ്പോ ഇത്തിള് നീററിയപോലെ എന്റെ ഉള്ള് വെന്തുപോയില്ലെ. ആ സങ്കടം ഞാനല്ലെ അറിയുള്ളൂ. (പത്മ പല്ലു കെയൊന്നു ചിരിക്കുന്നു)ചിരിക്കണ ചിരിക്കണ പെണ്ണു മുളച്ചു പൊങ്ങീട്ടില്ല.

അമ്മാളു—ആട്ടെ നിങ്ങടെ കാര്യം പറയു. എനിക്കു ജോലി വേറെയുണ്ട്.

പെരും—നിങ്ങടെ പാലക്കുട്ടന്നും ഈ പെണ്ണും കൂടീട്ടല്ലെ ആ കിടാവിനെ അഴിച്ചുവിട്ടതു്. അല്ലെ പത്മാവതി! പറയു, പറയു, കേക്കട്ടെ ഞാനൊന്ന്.

പത്മാ—അല്ല, നിങ്ങടെ കുട്ടിരാമൻതന്നെയാണ്.

പെരും—അത്ത്യോ! അത്ത്യോ കുട്ടിരാമനോടാരാ കയറഴിച്ചുവിടാൻ പറഞ്ഞെ? നിങ്ങളല്ലെ കുട്ടിയുടെ വയറൊട്ടിക്കിടക്കണെ, അതു ചാവാറായി എന്നൊക്കെ പറഞ്ഞുകൊടുത്തതു്?

പത്മാ—അതു ശരിയാണ രണ്ടു ദിവസമായില്ലേ കാളിയമ്മ അതിനെ പട്ടിണിയിടുന്നു?

പെരും—(ദേഷ്യപ്പെട്ടു പാൽപ്പാത്രമെടുത്തു അടിക്കൊരുങ്ങി മുമ്പോട്ടു ചാടി) അതിന്നു നിനക്കെന്താ, എന്റെ കിടാവു് ചത്താ നിനക്കെന്താ ചേതന്ന് (കരയുന്നു.)

അമ്മാളു—പത്മേ! പൊയ്ക്കോളു നിക്കണ്ട. (പത്മ പോകുന്നു.)

കാളിയമ്മേ! മെക്കട്ടു കേറാണ്ടിരിക്ക. ഇമ്മാസത്തെ കണക്കു തീക്കുമ്പോ ഈ പാലിന്റെ വിലയുംകൂടി തന്നാപ്പോരേ?

പെരും—ഇനിക്കു പോരായയൊന്നുല്ലെ്യ. ഇനിക്കെൻെറ പാലിൻെറ വില കിട്ടിയാൽ മതി. (എന്നു മോക്ഷ്യം അടങ്ങുന്നു.) നിങ്ങടെ കുട്ട്യേ ലാളിച്ച ചീത്തയാക്കിയാ ഇനിക്കെന്താ? പാലകൃഷ്ണൻ കഴവിന്മേൽ കേറണത്തു കാണാനാണ് തേവർത്തൊടിക്കാക്കിഷ്ടമെങ്കിൽ ഈ വാകവളപ്പിൽ പാൽക്കാരത്തിക്ക് ഒരു വിരോധോല്ല്യ. (എന്ന് ആംഗ്യം കാട്ടി പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പോകുന്നു.)

(അമ്മാളു മനോരാജ്യത്തിൽ ലയിക്കുന്നു.)

രംഗാവസാനം.

രംഗം 2.

[വാകവളപ്പിൽ തൊടി. നേരം പ്രഭാതം. ആണ്ടിപ്പണ്ടാരം ചൂളകുത്തി ഒരു മോന്തയിന്മേൽ താളം പിടിച്ചുകൊണ്ടു ബാലകൃഷ്ണൻ ഉത്സാഹമായി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ബാല—(ചൂളത്തിനു ഇടച്ചുമായി)

ചണ്ടി–പണ്ടാരം–നിന്നെ–തേണ്ടി–വന്തേനെ–കുടവും
കുത്തിക്കുടിച്ചുപാലും വീത്തുവയറിവനേ (ചൂളം)
പൂവ്വാലിപ്പയ്യു പെററു–പൂവ്വപുണ്യപ്പാൽ കറന്നു
പാൽക്കുടത്തിൽ നീർകൊടുക്കും. പാക്കപ്പെരിയ കാളി
(ചൂളം)

ബർ—ർ, അമ്പടി പെരുങ്കാളി! (ഒരു ചുമ്മാടിന്മേൽ ഇരിക്കുന്ന തയിർകുടത്തിൽ കയ്യിട്ടുനോക്കി) എന്താ ഇത് ഒഴിഞ്ഞ കുടാ? (എടുത്തു കുലുക്കി നോക്കുന്നു) എടി മൂതേവി! ചോ-

ട്ടിൽ പുരളാനില്ല മോര്. പോരാത്തതൊക്കെ വെള്ളം അല്ലേടി ചിമ്പ്രങ്കണ്ണി! ഇന്നിവളെ ഞാനൊന്നു പകിരികൊള്ളിച്ചേ ഇരിക്കു. അമ്മേടെ അടുക്കൽ ചെന്നോഷണി കൂട്ടീട്ടെന്തായി-എന്റെ കൊന്ത്രമ്പല്ലിവേശീ? ബർ—ർ (കടത്തിൽനിന്നാമോരു മോന്തയിൽ പകരുന്നു) ഉപ്പും കൊള്ളാം വാവും കളിക്കാം. പതമസ്സുള്ള മോരും ആയി. ഈ ബാലന് ഇന്നേക്കുള്ള വകയായി. (ആലോചിച്ച്) അതുകൊണ്ടായില്ല. ബർ—ർ ഒരു ചെപ്പടിവിദ്യ വേണം. പെരുങ്കാളിയുടെ മോർക്കുടൊന്നു മൂത്രം വീത്തട്ടെ. ഓടിപ്പാ കുട്ടിച്ചാത്താ നാകറിപ്പെണ്ണേ! (എന്ന് അരക്കെട്ടിൽ തിരുകിയ മാനക്കത്തിയെടുത്തു കടത്തിന്റെ പള്ള തുരന്നു വരസ്സോചിഴ തിരുകി എന്തോ വാരിയിടുന്നു) ബർ—ർ ആ മിണ്ടാപ്രാണിപ്പയ്യിന്റെ ചോര പിഴിഞ്ഞെടുത്തു കണ്ടോരെ കുരുതി കുടിപ്പിച്ചു പച്ചപ്പാവങ്ങളുടെ പണോം തട്ടിത്തിന്ന പൊളക്കണ കരിങ്കാളി! പൈക്കടാങ്ങടെ പൂതനാ! പഞ്ചമഹാപാതകി! (വലത്തോട്ടും ഇടത്തോട്ടും നോക്കി) ലളിതയുടെ പുറപ്പാടിനു മുമ്പു പൊക്കളയാം ബർ—ർ.

കൊന്ത്രമ്പല്ലും കുടവയറും-ചിമ്പ്രങ്കണ്ണും ചെമ്മൂക്കും
ചണ്ടിചണ്ടി, പെരുചുണ്ടി-കൊണ്ടുപടിക്കടി മട്ടമണ്ടി

(എന്നു ഒന്നാട്ടു ചൊല്ലി, ബർ—ർ എന്നു മോന്തയും കൊണ്ടുപോകുന്നു. പെരുങ്കാളി ഒരു പാത്രത്തിൽ വെള്ളവുമായി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

പെരു—തേവർത്തൊടിയിൽ ഇന്നു തൈര് കൊട്ടക്കേ

ണ്ട ദിവസല്ലേ? ഇത്ത് അവിടെയ്ക്കുതന്നെ ഇരിയ്ക്കട്ടെ. (വെള്ളം കുടത്തിൽ ഒഴിച്ചുകൊണ്ടു) കഴുമ്മൽ കേറാൻ പോണ ആ തെമ്മാടിച്ചെക്കൻ വെള്ളം കുടിക്കാണ്ടു ചാവണ്ട. വളുംകൊട്ടത്തു വളുംകൊട്ടത്തു വളത്തി വളത്തി കായുണ്ടാവാറാവുമ്പൊ വേരററുകാണാം. ആ തള്ളയ്ക്കോട്ട പറഞ്ഞാൽ കേറല്ല്യ. ഇനിക്കെന്തി? എന്നോട്ട കുണ്ണതോഷം പറയാൻ ആ അമ്മയ്ക്കു നല്ല്യ വശത. എൻെറ കുഞ്ഞിക്കാവിന്റ് ആരു സമ്മന്തം തുടങ്ങ്യാലും അവക്കെന്താവോ? പണിക്കരുടെ കാലിന്റെ ഭംഗി പോരത്രെ! അവരു കാലു തലോടാൻ പോവണ്ട ഓ! ഇനിക്ക കേക്കണ്ട. അവരുടെ ശങ്കരൻനായരുടെ വയറു മുണ്ടിൽ പൊതിഞ്ഞാൽ ആരും കാണില്ല്യേന്നോ വിചാരിച്ചേ? കൊശവൻെറ മങ്ങലികൊട്ടേലൊത്തുണ്ടേം മററുല്ല്യ. ഇനിക്ക കേക്കണ്ട. ഓ_(എന്നു ചുമ്മാട്ടും കുടവും തലയിൽ വെച്ചുപോകുന്നു.)

രംഗം 3.

[പെരുവഴി-നേരം അഞ്ചുനാഴിക പുലന്നു-ബാലകൃഷ്ണൻ മോന്തയിന്മേൽ താളംപിടിച്ചു തലകുലുക്കി പാടിക്കൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു.]

ബാല__

അമ്പാടിബ്ബാലകൃഷ്ണൻ-തേവർത്തൊടിബ്ബാലകൃഷ്ണൻ
പാൽ കവന്ന ബാലകൃഷ്ണൻ-തയിർ കവന്ന ബാലകൃഷ്ണൻ

തെമ്മാടിക്കൂട്ടർ ഞങ്ങൾ—തിണ്ണയിൽ വളൎന്ന ബാലർ
ശ്രമ്മാക്കിടച്ച തയിർ—സമ്മാനം വാങ്ങിക്കൊള്ളടി
(അമ്മാടി)

ബർ——ർ (അകലേക്ക് നോക്കീട്ട്) ആരാ ആ വരണെ? ഓ ഫോ! കാഞ്ഞിരക്കുളട്ടിൽ കേശവപ്പണിക്കരാശാൻെറ വരവാണ്. കുളി കുറി തേവാരമൊക്കെക്കഴിച്ച ഷോക്കായിട്ട് എഴുത്തുപള്ളിക്കുള്ള പുറപ്പാടായി. കുള്ള കൊടത്തിന്മേൽ ചാരംതേച്ച കൂട്ടത്തിൽ അവൻെറ ഭസ്സക്കുറിം വശ്യപ്പൊട്ടും കണ്ടാൽ മതി. യമഘാതകൻ! ദുരയൻചാക്ക! കുട്ടികളെ തിരുമ്മിപ്പിഴിയുന്നതൽ വല്ലതും തുറിക്ക്യോ എന്നു നോക്കാൻ പൊവ്വാ. ഇവനെ കന്നു മക്കാറാക്ക്യേ വിടു.

(ആശാൻ കവച്ചുനടന്നു പ്രവേശിക്കുന്നു. ബാലൻ അടക്കി കുണുങ്ങി അത്യാദരനാട്യം നടിച്ചുനില്ക്കുന്നു. ആശാൻ മോടികൂട്ടുന്ന തിരക്കിൽ ബാലനെ കാണുന്നില്ല. കള്ളച്ചുമ ചുമച്ച് ആളെ അറിയിക്കുന്നു. ആശാൻ പെട്ടെന്നു നോക്കി ബാലനെക്കാണുന്നു.)

ആശാൻ—ഹരിഹരി! ബാലനല്ലേത്? (കണ്ണിൻെറ ഇമയും വലയും ഇളകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.)

ബാല—തേവർത്തൊടിബ്ബാലകൃഷ്ണൻ (എന്നു വിനയപ്പിച്ച മോന്തയും കഴുത്തും നീട്ടിക്കാട്ടുന്നു.)

ആശാൻ—ഫേ! ബാലൻെറ ഉപചാരം അല്ലേ, നല്ല ശിക്ഷ. ഇങ്ങനെതന്നെ വേണം; എന്താത്?

ബാല—എൻെറ മോറന്ത (എന്നു താഴ്ന്നി പറയുന്നു.)

ആശാൻ—വിദ്യാവിഹീനഃ പശു—

ബാല—അതെ-ശു- (എന്നു് ആശാന്റെ അഭിപ്രായം അറിക്കുന്ന നാട്യം നടിക്കുന്നു·)

ആശാൻ—അതെന്താന്നു ചോദിച്ചാൽ- ലക്ഷണയാ അതിലെന്താണൎത്ഥം.

ബാല—അതെ, ഭക്ഷണത്തിനുള്ള നക്രം (നക്രശബ്ദത്തിൽ ഊന്നിപ്പറയുന്നു·)

ആശാൻ—ഹ-ഹ-ഹ-തക്രം അല്ലെ? നല്ലോണം ധരിച്ചോളു; തക്രം-തക്രം (നക്രം-നക്രം എന്നു ബാലൻ കൂടെ ഏറ്റുചൊല്ലുന്നു) വെളുപ്പാൻകാലത്തെക്കു വേണ്ട സംസ്കൃതൊക്കെ സമ്പാദിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ട് ബാലൻ.

ബാല—(ഗംഭീരഭാവം നടിച്ച്) ബാലൻ ചില്ലറക്കാരനാ (ആശാൻ ഞെട്ടിത്തെറ്റുന്നു·) വളഞ്ഞ പല്ലിന്മേ,ലെലിയേ തൂക്കിക്കൊ, ണ്ടെതിരേവാ പൂച്ചേ! കണികാണ്മാൻ (എന്നു സങ്കീൎത്തനം ചൊല്ലുന്നു·)

ആശാൻ—ഹ്ഃ—വൃഷള്. അതു സംസ്കൃതല്ല. എന്റെ ശകുനമേതെങ്കിലും നന്നായില്ല. തക്രം മഴസ്ത്രീതികൻ.

ബാല—കള്ളാണെങ്കിലോ? ആശാൻ! (മോന്ത നോക്കിക്കൊണ്ടു ഗന്ധം വലിച്ചു കേററിനോക്കുന്നു·)

ആശാൻ—മോന്ത അവിടെ വസ്സു; നോക്കട്ടെ.

ബാല—ആശാന്റെ ചത്തുഞ്ഞ മോന്ത്യോന്നു നോക്കിട്ടുവരു. എന്നിട്ടാവാം എന്റെ മോന്ത നോക്കാൻ.

ആശാൻ—എറെ! (എന്നു ശോകവാൻ ഭാവിക്കുന്നു·)

ബാല—(മുമ്പിൽ ചാടിനിന്നു വഴി മുട്ടിച്ച്) കേ—ശവപ്പണിക്കരാശാൻ! (എന്നു നീട്ടി വിളിക്കുന്നു.)

ആശാൻ—വേണ്ട, നിയ്യെൻറ കുരുത്തക്കേട് വാങ്ങും.

ബാല—കുറേ സമ്പാദിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. വിലസ്സ്ലോ—വെറുത്ത്യോ (ആശാനെ തൊടുവാൻ അടുക്കുന്നു. ആശാൻ പിൻമാറുന്നു.)

ആശാൻ—അഭ്യക്തമിവ സ്നാതഃ ശുചിരശുചിമിവ......

ബാല—ആശാൻ ചമൽകൃതം ഛർദ്ദിച്ചുതുടങ്ങിലൊ. കുറച്ച് ഇങ്കിരീസ്സും മലയാളവും കഷായം വെച്ചുകഴിച്ചുനോക്കു എന്നാൽ ദീപനം വരും. (എന്നു വീണ്ടും അടുക്കുന്നു.)

ആശാൻ—(ദേഷ്യപ്പെട്ട്) എടാ പട്ടി, തൊട്ടു ശുദ്ധം മാററരുതെന്നു പറഞ്ഞില്ലെ? (വീണ്ടും പിൻമാറുന്നു.)

ബാല—പട്ടിക്ക് അമ്പലത്തിൽ കടക്കാൻ കോണോടത്തിട്ടു വേണ്ട (പിന്നേയും അടുക്കുന്നു.)

ആശാൻ—ഛീ (എന്നാട്ടുന്നു.)

ബാല—ആശാൻെറ മന്ത്രത്തിനും പുണ്യാഹത്തിനും ശുദ്ധി ഒരുപോലെ ഇരിക്കണം. (എന്നു മുഖം ഉടക്കുന്നു.)

ആശാൻ—ഛീ: കുരുത്തംകെട്ടപോ. ഛീ: ഛീ: (എന്നു തല്ലുവാനോങ്ങിക്കൊണ്ടടുക്കുന്നു.)

ബാല—ഭേഷ്—കമ്പത്തിന്നു തീക്കൊളുത്തി, ഭേഷ്, ഭേഷ് (എന്ന് ആശാനെ അനുകരിച്ചു കൂകി നടന്നുപോകുന്നു. ആശാനും കൈയോങ്ങിക്കൊണ്ടു പിന്നാലെ പോകുന്നു.)

രംഗം 4.

[പെരുവഴി. നേരം മൂന്നാംരംഗത്തിലെ ഉച്ച-വാകവമല്ലിൽ പെരുംരാളി തയിർക്കുടം തലയിൽ ഏററി, പിറുപിറുത്തുകൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു.]

പെരും—ഇതെന്തു കൂത്താപ്പാ! (നിന്നു പുറം ചൊറിഞ്ഞു വീണ്ടും നടക്കുന്നു. വാസ്സൂചിഴ പുറത്തു മുട്ടുകയാൽ പുറം വെട്ടിച്ചുകൊണ്ടു) ഇതെന്തു മാരണാണ്. തൊഴുത്തിലുള്ള ഈച്ചയൊക്കെള്ളുടെ പുറപ്പെട്ടല്ലൊ പണ്ടാരം വക്കാൻ. (ദേഷ്യപ്പെട്ടു, കൈകൊണ്ടു ആട്ടി, പുറത്തുതട്ടി, വട്ടം തിരിയുന്നു. ആശാൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ആശാൻ—(വായ് എച്ചിലാക്കി ഇളിച്ചുകൊണ്ടു) ഹരി! ഹരി! അമ്മെന്താ മാര്യേമ്മേപ്പോലെ കൊടോടത്തു് ആടിക്കളിക്കണതു്? കഞ്ഞിക്കാവിന്റെ കൈകൊട്ടിക്കളിക്കു തന്നെ ഇത്ര ഭംഗീല്യാ. പരമാത്ഥാണതു്.

പെരും—(ശാന്തയായി) പണിക്കക്കെന്തും പറയാം. വഴി നടക്കാൻ തൊയിരോല്യാണ്ടായി. നടക്കാൻ തുടങ്ങ്യാൽ അപ്പേണ്ട് ഈച്ച കയ്യെത്താത്ത തലം നോക്കി മുതുക്കേറി സവാരി തുടങ്ങായീന്നു്. എന്തൊരു കെതികേടാപ്പാതു്? (പുറം വളഞ്ഞു തപ്പുന്നു.)

ആശാൻ—തൊഴുത്തിലെ മണിയന്റെ മുഖം മിനുക്കാൻ ഒരു സ്ഥലം കണ്ടതെ! "തത്പാനേഷം നിമിത്തം വിധുരനഹമഹോ ധൂർത്ത!നീ താൻ കൃതാർത്ഥൻ"(എന്നു ചൊല്ലിക്കൊണ്ടു കാളിയുടെ പുറം തലോടുന്നു.)

പെരും—പറക്കണ ജന്തു മന്ത്രം ജപിച്ചാലുണ്ടോ പോണു.

ആശാൻ— (എന്തോ കണ്ണിലവൻ തടഞ്ഞതായി നടിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ട്) ഇത് ഇച്ഛേം പൂച്ചേം ഒന്നുമല്ല. ഒരു വസ്സോലിഴ തുങ്ങിക്കിടക്കാ.

പെരും—കുററാണൊ ഇക്കില്യാവണത്. ചുമ്മാടൊത്തുക്കിക്കെട്ടണമെന്നു പറഞ്ഞാലാപ്പെണ്ണിനൊട്ടു മനസ്സിലാവേല്ല. അതൊന്നു വലിച്ചു കളഞ്ഞോളൂ.

ആശാൻ—കുഞ്ഞിക്കാവിൻെറ കെട്ട് ഒരുക്കീട്ടായാൽ മതിയോ? നമുക്കു കെങ്കേമാക്കണ്ടേ? (എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു വസ്സോലിഴ പിടിച്ചു വലിച്ചെടുക്കുന്നു. കാളി പുഞ്ചിരിക്കൊണ്ടു കടാക്ഷിക്കുന്നു. ആശാൻ പിന്നാക്കം ചാടി നാററിച്ചീററിക്കൊണ്ട്) ഇതെന്താത് ചാണംവെള്ളോ?

പെരും—ചാണംവെള്ളോ? പണിക്കർക്കെന്താ പ്രാന്തുണ്ടോ? (ആശാൻെറ നേരെ തിരിയുവാൻ ഭാവിക്കുന്നു.)

ആശാൻ—നിക്കു, നിക്കു. കൊടം ഒട്ട്യ്പ്രാണു (കുടത്തിന്മേലെ മുള പൊത്തിപ്പിടിക്കുന്നു.)

പെരും—എന്താ ഈ കുടം കത്തിത്തുരക്കണെ, വിട്ടുന്ന്. ഇതെന്തൊരു മാരണാണ്. (രണ്ടുപേരുംകൂടി വട്ടംതിരിയുന്നു.)

ആശാൻ—എങ്ങിനെ വിടണെ. ചാണംവെള്ളത്തിൽ കുളിക്കണ്ടെങ്കിൽ കുടം താഴത്തൊറക്കു. വേഗാട്ടെ എറക്കുന്ന് -ഉം- ആട്ടെ.

പെരും—ഇതെന്തുകൂത്താണ്? എറക്കു എറക്കു. എന്നാങ്ങിനെയാവട്ടെ. (ചുമ്മാടോടുംകൂടി കുടം ഇറക്കുന്നു. ആശാ

ൻറ കൈവിട്ടുപോകുന്നു. വെള്ളം കാളിയുടെ തലയിലും മുഖത്തുംവീഴുന്നു)നശിക്കട്ടെ.(കടം താഴെ വഴിച്ചെറിഞ്ഞു, പൊട്ടുന്നതു് കേള്ക്കുമ്പോഴു് കൈയ്യും കൊട്ടി ഇളിച്ചുനോക്കി നില്ക്കുന്നു.)

ആശാൻ—ഇതാക്കള്ളച്ചെക്കൻ ബാലൻെറ പണിയാണു്.

പെരും—(ചാടിക്കടിക്കാനെന്ന നാട്യത്തിൽ) അതറിഞ്ഞോണ്ടാ എൻെറ പുറം തിരുമ്മാൻ വന്നേ? ഇത്ര പ്രായായിട്ടിനിയും പിള്ളരെപ്പോലെ കളിക്കണതല്ല്യോ.

ആശാൻ—ദേഷ്യപ്പെടല്ലെ! പറേണ കേക്കു.

പെരും—കട്ടിച്ചാത്തനെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിച്ച വേലയല്ലേത്? അല്ലെങ്കിൽ എൻെറ കയ്യോണ്ടൊഴിച്ച തയിരെങ്ങന്യാ ഇങ്ങിനെ ചാണാവണതു്? (ആശാൻെറ മുഖത്തു കള്ളുവാനെന്നപോലെ രൗദ്ര്യം കാണിക്കുന്നു.)

ആശാൻ—ആ ചെക്കൻ തൈരും കൊണ്ടുപോണതു ഞാൻ കണ്ടു. അവൻ പററിച്ച പണിയാണിതു്. ഇനിക്കു സംശേല്ല്യ. അവനെൻെറ മെക്കട്ടുകേറാൻ വന്നതു പോട്ടെ എന്നു ഞാൻ വച്ചു. വാകവളപ്പിലേക്കു ദ്രോഹം ചെയ്യവനെ ഒരു വിനാനാഴിക ഞാൻ വച്ചേക്കോ. നോക്കിക്കോട്ടെ കള്ളൻ (എന്നു ശുണ്ഠിയെടുത്ത നാട്യം നടിക്കുന്നു.)

പെരും—തേവർത്തൊടിയിൽ പോയി ഇതിനു പകരം ചോദിച്ചിട്ടേ ഞാനിരിക്കു.

ആശാൻ—ടേഷനിൽ ചെന്നു പറഞ്ഞു് അവനെയിന്നു

ഞാൻ ബന്തോസ്സിലാക്കിയില്ലെങ്കിൽ എന്നെ ഇങ്ങനെ വിളിച്ചോളു. (എന്നു ചൊടിക്കുന്നു.)

പെരുംതെരുംതെരും കട്ട കൊടോം നശിപ്പിച്ചു ചാണവെള്ളം കുടിപ്പിച്ചില്ലേ എന്നെയവൻ! തെമ്മാടിച്ചെക്കൻ, കരുത്തംകെട്ടവൻ. നശിപ്പിച്ചില്ലെ, നശിപ്പിച്ചില്ലെ! (എന്നു പല്ലു കടിച്ചു കൈചുരുട്ടി മുഷ്ടികടിച്ചു പ്രാകിക്കൊണ്ടു പോകുന്നു.)

ആശാൻ——മുളയിൽത്തന്നെ നുള്ളേണ്ട വകയാണിത്. നോക്കിക്കോട്ടെ. നോക്കിക്കോട്ടെ. (എന്നു പിന്നാലെ പോകുന്നു.)

രംഗം 5.

[ഒരു പീടിക. സമയം രാത്രി ആറുമണിയാകാം. ഒളുഞ്ഞിളുങ്ങി. മുതലാളി ഓലയും എഴുത്താണിയും ആയി കണക്കെഴുതിക്കൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു.]

മുതലാളി——(കണക്കു പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടു സ്വഗതം) ഉപ്പ്, മുളക്, കടക്, ഉള്ളി, മുതലാളി ബല്ലതും വിട്ടപോയിട്ടുണ്ടോ, ഒക്കെ ആയില്ലെ? തിരുമലദേവൻ സാക്ഷിയുണ്ടല്ലോ മുതലാളിക്ക്, (വിചാരിച്ചുനോക്കുന്നു.) ആ ബന്നു ബന്നു ഓമ്മ ബന്നു മുതലാളിക്ക്. നമ്മുടെ സുബ്ബിക്കു കൊടുത്ത രണ്ടു തുലാം പഞ്ചാര മുതലാളിക്കു ബിട്ടേപോയ് (കണക്കിൽ ചേർക്കുന്നു.)

പിച്ചക്കാരൻ ചെക്കൻ——(പ്രവേശിച്ചു) മുതലാളി! ഒരുപിടി അരി തരണേ. (പൂക്കിലാര ലുങ്കി കാട്ടുന്നു.)

മുത—നാരായണ! നമ്മുടെ ദേവനല്ലേ ഈ വന്നു പറയുന്നത്! അല്ലെങ്കി മുതലാളീടെ പത്തു ശാക്കരി കടം കൊടുത്തതു കിഴങ്ങനാച്ചാലിപ്പോയില്ലെ? (കണ്ണടച്ചു തൊഴുന്നു.)

പിച്ച—മുതലാളി! മുതലാളി! ഇത്തിരി അരിതരു മുതലാളി.

മുത—എന്തൊരു മാരണാപ്പാത്? പോടാവടന്നു (സാമാനങ്ങൾ നോക്കിക്കാണുന്നു.)

പിച്ച—എന്റെ മുതലാളിയല്ലെ? ഇന്നു ജലപാനം കഴിച്ചിട്ടില്ല. (വയറ് എക്കി കൊട്ടിക്കാണിക്കുന്നു.) കുറച്ച വല്ലതും താരണേ (ബാലൻ പീടികക്കടുത്തു വരുന്നു) അല്ലെങ്കിൽ ഞാനിവിടെക്കിടന്നു ചാവും. എന്റെ മുതലാളിയല്ലേ?

മുത—(ചില്ലറയെണ്ണിക്കൊണ്ട്) എട ചെക്ക! മുതലാളിക്കു ബാദ്ധ്യയുണ്ടു കുട്ടികളുണ്ട്. മുതലാളി നിന്റെ അപ്പനല്ല അമ്മാമനുമല്ല. (ചിരിക്കുന്നു.)

പിച്ച—അങ്ങനെ പറല്ലെ മുതലാളി.

മുത—തിരുമലദേവനാണ കണക്കതിന്നു; മുതലാളിക്കു പീടിക പൂട്ടി പൊവ്വാൻ വൈകി. (പെട്ടി തുറക്കുന്നു.)

പിച്ച—അയ്യോ മുതലാളി കുറച്ച വല്ലതും തന്നിട്ടപോണെ മുതലാളി! (അടുത്തു കൈ കാട്ടുന്നു.)

മുത—പോടാവുടന്ന് മൊതലാളെ്യ നിയ്യറില്ല. ആ് (എന്നു കണ്ണുരുട്ടിച്ചു നാവു കടിച്ചു എഴുത്താണി എടുത്തു പെട്ടെന്ന് ഓങ്ങുന്നു. ചെക്കൻ പിന്നാക്കം ചാടിമാറുന്നു. ബാലൻ വന്നു കൈ പിടിക്കുന്നു. മുതലാളി പെട്ടി പൂട്ടുന്നു.)

ബാല--(സ്വകാൎയ്യമായി) പോയി കളിച്ചനിന്നോള്ള. ഞാനൊക്കെ നേരെയാക്കാം. (ചെക്കൻ പീടിക വിട്ടു മറഞ്ഞു നിൽക്കുന്നു.)

ബാല--എന്താ മുതലാളി പീടിക പൂട്ട്ായൊ?

മുത--കൊച്ചെശ്ശുമാന്നെന്തു ബേണം. ഇരിക്ക. (ബഞ്ചുമേലത്തെ പൊടി തട്ടുന്നു.)

ബാല--കറച്ച വെററിലെം അടക്കെം വേണ്ടിരുന്നു. (അരിച്ചാക്കിന്റെ അടുത്തിരിക്കുന്നു.)

മുത--(തിരിഞ്ഞു മരികയിൽ തപ്പി നോക്കുന്നു.) മജിസ്ത്രേട്ടേമാന്നു സുഖംതന്നെയല്ലെ?

ബാല--അച്ഛനവ വിശേഷമൊന്നുമില്ല. (രണ്ടാമുണ്ടു താഴെ വിരിച്ച് അതിൽ ചാക്ക കുത്തിച്ചീൎത്തു അരി പകരുന്നു.)

മുത--(പീടിക പരിശോധിച്ചുകൊണ്ട്) എന്റെ കൊച്ചെശ്ശുമാന്നെ! ബെററിലെം അടക്കേം മടങ്ങിപ്പോയല്ലോ. നാളെ ബാകബളപ്പിൽ കഞ്ഞികൊവൂട്ടിക്ക് പണിക്കരാശാൻ സമ്മന്തം ബക്കാൻ പൊവ്വല്ലെ? മുതലാളിയുടെ പീടിക മഴവൻ അടിച്ചുബാരിത്തുത്തുകൊണ്ടു പോയി. കാശ്ശ തരാന്നാരും ആരേയും കാണുന്നില്ല. കടംകൊടുത്തു കടം കൊടുത്തു മുതലാളി നശിച്ച ബണ്ണീറടിച്ചു. എന്തു ചെയ്യാം കൊച്ചെശമാന്നേ! (ബാലൻ ചാക്ക പോരാതെ ചെരിച്ചുവച്ച് അരി മാണ്ടംകെട്ടുന്നു.)

ബാല--കള്ളന്മാക്ക് കടംകൊടുക്കാണ്ട് പാവങ്ങൾക്ക ധൎമ്മം കൊടുത്താൽ പുണ്യേങ്കിലുണ്ടല്ലൊ മുതലാളി.

മുത--അതല്ലെ പറഞ്ഞെ; തിരുമല ദേവനാണ മുതലാളി

അതുതന്നെയാണ് ഇപ്പോഴും വിചാരിച്ചേ. ഇതാ പീടിക പൂട്ടാറായപ്പോ ഒരു ചെക്കനിവിടെ ബന്നു. നാഴിയരി ചോദിച്ചു. മുതലാളിക്കു ബല്യൊരുസങ്കടം ബന്നു. എന്തു ചെയ്യാം. കണ്ണകെഴതിത്തീന്നുപോയല്ലൊ എന്നു ബിചാരിച്ചു കണ്ണുതുറിക്കേണ്ടിബന്നു മുതലാളിക്ക്. എന്തുചെയ്യട്ടെ. തിരുമലദേവൻ സാക്ഷിയുണ്ട് (പീടിക പൂട്ടുന്നു.)

ബാല—(സ്വഗതം) ഈ മുതലാളി ശുദ്ധനാണ്. ചതിച്ചാൽ കഷ്ടോണ്ട് (ആലോചിച്ച്) ആട്ടെ വിദ്യേണ്ട്. ഭാണ്ഡം കാണിക്കാൻ കൊള്ളില്ല. (പ്രകാശം) മുതലാളി! ഈ അണ ഇവിടെ ഇരിക്കട്ടെ. വെററിലെം അടക്കേം പിന്നെ വന്നു വാങ്ങിക്കോളാം.

[മുതലാളി കള്ളു വാങ്ങി പെട്ടിയിൽ വെക്കുന്നു. ബാലൻ ഭാണ്ഡം കാൽകൊണ്ടു തട്ടി പീടികയുടെ അററത്താക്കുന്നു, ചെക്കനോടു കണ്ണു കാണിക്കുന്നു. ചെക്കൻ ഭാണ്ഡം കൊണ്ടുപോകുന്നു.]

മുത—കൊച്ചെശ്ശുമാന്നും സമ്മന്തം ബക്കണ്ടെ? മജിസ്രേട്ടാമാൻെറ മരുമകളുണ്ടല്ലൊ നമ്മുടെ പത്മാബതി, നല്ലോരു കുട്ടി. പൂവ്വമ്പഴംപോലെ ഇരിക്കണു. എന്താ കൊച്ചെശ്ശുമാന്നേ! (ബാലനെ നോക്കി ചിരിച്ചു പെട്ടി പൂട്ടി ഇറങ്ങുന്നു.)

ബാല—വരാൻപോണ കഥ ആക്കറിയാം മുതലാളി! (നടക്കുന്നു.)

മുത—എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടെ. മുതലാളി പോട്ടെ. (പീടിക പൂട്ടി നടക്കുന്നു.)

പിച്ച—(വീണ്ടും പ്രവേശിച്ചു കരഞ്ഞുകൊണ്ടു) കൺസ്റ്റേബ്ൾ അരി തട്ടിപ്പറിച്ച് എന്നെ ഒരു കിഴുക്കു കിഴുക്കി.

(കരയുന്നു.)

ബാല—ഉവ്വോ? (ആലോചിച്ച്) ബർ—ർ നീ പോയിട്ട് ഒരു നീറിൻെറ കൂട സമ്പാദിക്കാമോ?

പിച്ച—ഓ, ആ മാവിന്തോപ്പിലുണ്ട്. (ഓടിപ്പോകുന്നു.)

ബാല—തെമ്മാടി ബാലകൃഷ്ണൻ- തേവർത്തൊടി ബാലകൃഷ്ണൻ അങ്ങാടിപ്പിള്ളരുടെ- ചെങ്ങാതി ബാലകൃഷ്ണൻ. (പോകുന്നു.)

രംഗം 6.

[നേരം പത്തു പന്ത്രണ്ടുനാഴിക രാച്ചെന്നു. പൊല്ലീസ്സ്റ്റേഷൻ. ഒരു പൊല്ലീസ്സുകാരൻ തലപ്പാവൂരിവെച്ചു പടിക്കൽ ചാരിനിന്ന് ഉറങ്ങിക്കൊണ്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു. ബാലൻ അകലെനിന്നു നോക്കുന്നു. ചെക്കൻ നീറിൻകൂട ഒരു കോലിന്മേൽ തൂക്കിക്കൊണ്ടുവരുന്നു. ബാലൻ അതു മേടിക്കുന്നു.]

ബാല—(പതുക്കെ) എടാ, ഞാനേ ആ അരികെട്ടിങ്ങോട്ടെറിഞ്ഞുതരാം. അതു മേടിച്ചു കൊണ്ടോടിക്കോ കിട്ടോ.

പിച്ച കൺസ്റ്റേബ്ൾ ഉണന്നാലോ?

ബാല—നീ അരീംകൊണ്ടുപൊയ്ക്കോ. പിന്നത്തെയൊക്കെ ഞാൻ നേരെയാക്കാം. ഒരിക്കെ ഉണന്നാൽ പിന്നെ ഉറങ്ങില്ല. (മുണ്ടുംകൊണ്ടു പതുക്കെ അടക്കുന്നു.)

ബാല—(പൊല്ലീസ്സുകാരനെ നോക്കി സ്വഗതം) ഈ കംഭകണ്ണനാണ് ഉള്ളതും ഇല്ലാത്തതും അച്ഛന്റെ അടുക്കൽ കൊണ്ടുപോയി കൊളുത്തുന്നത്. അച്ഛനാണെങ്കിൽ കോടതിയിൽ മാത്രമേ സാക്ഷിവിസ്താരം വേണ്ടു. എന്റെ കേസ്സിൽ ഭാരമൊന്നുമില്ല. കണ്ടുമുട്ടിയാൽ പൈലഭ്യവഷം. കയ്യിൽ കിട്ടിയാൽ പ്രഹരാദി കഷായം. എഷണിയുടെ രുചി ഇവനെയൊന്നു ഞാനറിയിച്ചേക്കാം. ബർ—ർ (നീരുള്ള തൊപ്പിയിലാക്കുന്നു. ചെക്കൻ ശുണ്ഠിയോടുകൂടി നോക്കിക്കാണുന്നു. പല നാട്യങ്ങളും നടിക്കുന്നു. ബാലൻ ഭാണ്ഡം എടുത്ത് എറിയുവാൻ കൊടുക്കുന്നു. അതു വാങ്ങി ചെക്കൻ മായുന്നു.)

ബാല—(സ്വഗതം) ഇനി ഈ കംഭകണ്ണസേവയൊന്നിളക്കണ്ടെ (വഴി വിളക്കു കെടുത്തി മാറത്തുനിന്നു പുകലപ്പൊടി പോലീസ്സുകാരന്റെ മൂക്കിനു നേരെ കാണിക്കുന്നു. കൺസ്റ്റബിൾ ഞെട്ടിയുണരുന്നു. പൊടി മൂക്കിലും വായിലും കേറീട്ടുള്ള പ്രാണദണ്ഡം കാണിക്കുന്നു ബാലൻ പട്ടി കുരച്ചുകൊണ്ട് ഓടിപ്പോകുന്നു.)

കാൺ—(കണ്ണും മുഖം തിരുമ്മി) എന്താ ഈ പൊകലപ്പൊടിയുടെ സ്വാദുവരണെ. (നോക്കി) വിളക്കുംകെട്ടിരിക്കണു. (തപ്പിനോക്കി) ഭാണ്ഡവും കാണാനില്ല. (പരിഭ്രമിച്ചു തൊപ്പി തലയിൽ വെച്ചുമറുന്നു.)

ഇൻസ്പെക്ടർ—(പരിശോധനക്കു പ്രവേശിച്ച്) നാന്തുറെവിടെ? എന്താ ഇവിടെ ഇരുട്ടായിരിക്കണെ? (കുപ്പായക്കീശയിൽനിന്നു കയ്യൻവിളക്കെടുത്തു വെളിച്ചംകൊട്ടിനോക്കുന്നു.)

കാൺ—സർ (നീറിന്റെ കടികൊണ്ടു സലാംവെക്കാനും നിൽ

പെരുങ്കാളി—(പ്രവേശിച്ച്) എടി കുഞ്ഞിക്കാവെ! നീ എന്താ ഇങ്ങിനെ കളിച്ചുനടക്കണേ? എൻറീശ്വരാ! ഞാൻ തോററല്ലൊ. ഞാൻ എവടെല്ലാം എത്തണം. എനിക്കെപ്പോഴും നിൻെറ പിന്നാലെ നടക്കാൻ കഴിയോ? നിൻെറ മേക്കഴുകലു കഴിഞ്ഞില്ലേ. എന്താ ഈ മുഷിഞ്ഞുതുട്ടത്തോണ്ടു നടക്കണേ? നേരായല്ലൊ; ആളുകളു വന്നുതുടങ്ങി.

പെരു—കുട്ടിരാമാ! (അണിയറയിൽ ഏ്! എന്നു വിളികേട്ടുകൊണ്ടു കുട്ടിരാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു) ആളുകൾ വന്നുതുടങ്ങി. നേരായില്ലേ. എൻെറ കുട്ടിരാമാ! ഒന്നു സഹായിക്കാമോ? തിന്നിരിക്കാനല്ലാണ്ട് ഒന്നിനേം കൊള്ളില്ല. ആ നിലവിളക്കിങ്ങിടുക (കുട്ടിരാമൻ വിളക്കെടുത്തു വെക്കുന്നു. കാളി വിളക്കു കൊളുത്തികൊണ്ടു) നറപറയെവിടെ, പുൽപ്പായെവിടെ? ഒക്കെ വിളിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുവേണം.

കുട്ടി—എൻെറ അമ്മേ-ഞാനിതിനുമുമ്പു സംബന്ധം നടത്തിച്ചിട്ടില്ല-എനിക്കു രൂപോണ്ടൊ ഇതിൻെറ വട്ടം. കുറച്ചുദിവസംകൂടി ഈ സംബന്ധം നീണ്ടെങ്കിൽ അത്രനാളെങ്കിലും ആശാൻെറ തല്ലുകൊള്ളാതെ കഴിക്കാമായിരുന്നു. (സാമാനങ്ങൾ ഒരുക്കുട്ടിക്കൊടുക്കുന്നു.)

പെരു—(വട്ടംകൂട്ടികൊണ്ടു) നീയമംഗലം പറയാണ്ടു വന്നിട്ടുള്ളവരെ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുവന്നിരുത്ത്. (കുട്ടിരാമൻ പോകുന്നു. കാളി പിന്നെ അദ്ധ്വാനം നടത്തുന്നു. ശങ്കരൻനായർ മജിസ്ട്രേട്ട്, [illegible], ഇൻസ്പെക്ടർ മുതലായവർ പ്രവേശിക്കുന്നു. കാളിയും കുട്ടിരാമനുംകൂടി സ്ത്രീകളേയുംപുരുഷന്മാരേയും യഥാസ്ഥാനം ഇരുത്തുന്നു)

പെരു—(കുഞ്ഞിരാമനോട്) പത്മാവതിയെവിടെ? ആ പെണ്ണെപ്പഴം പത്മാ പത്മാന്നുരുട്ടോണ്ടാ ഇരിക്കണെ.

അമ്മാളു—അവൾ ഇവിടെ എത്തീല്ലെ? അമ്മായി പിന്നാലെ വന്നോളുന്നു പറഞ്ഞു് അവൾ മുമ്പേ ഓടിപോന്നൂല്ലൊ.

പെരു—കുഞ്ഞിക്കാവിൻെറ കൂട്ടുകൂടിയിരിക്കയായിരിക്കും. ഞാനിപ്പവരാം. കുട്ടിരാമാ! വേണ്ടതൊക്കെ നോക്കിക്കോളണേ. (പോകുന്നു.)

ഇൻ—ഞാനിങ്ങോട്ടു വരുമ്പോ പത്മാവതി അങ്ങോട്ടു പോണ കണ്ടു. എങ്ങോട്ടാന്നു ചോദിച്ചപ്പോ "ഞാൻ വീട്ടിൽ പോയിട്ടു വരാം. അമ്മാമനോ അമ്മായിയോ ചോദിച്ചാൽ ഒന്നു പറഞ്ഞേക്ക" എന്നു പറഞ്ഞു് ഓടിപ്പോയി.

മജി—എന്താ അവൾക്കിപ്പത്ര അടിയന്തരാവോ.

അമ്മാളു—ബാലനേം കണ്ടില്ല.

മജി—അവനെ കാണാൻ ഞെരുക്കോണ്ട്.

അമ്മാളു—അവിടന്നു് അവനെ എങ്ങാണ്ടു പറഞ്ഞയച്ചിരിക്ക്യാന്നല്ലെ പറഞ്ഞെ?

മജി—അതെ-അതെ. വരുമ്പൊ വരട്ടെ.

(ഇൻസ്പെക്ടർ മജിസ്ട്രേട്ടിൻെറ മുഖത്തു നോക്കുന്നു. വധൂവരന്മാരോടുകൂടി പെരിയകാളി പ്രവേശിക്കുന്നു. കുഞ്ഞിക്കാവു പതുങ്ങുന്നു.)

പെരു—ഓ, ഒരു നാണംകുണുങ്ങല്. വിളക്കത്തുവന്നു നി

ക്ക് പെണ്ണേ! (പിടിച്ചു നിർത്തുന്നു) മുറ്റത്തായില്ലേ എഴുത്തച്ഛൻ? (എന്നു വിളിച്ചു ചോദിക്കുന്നു. അണിയറയിൽ മാ ഫോ എന്നും അട്ടഹാസങ്ങളും കേൾക്കുന്നു. ഇൻസ്പെക്ടരും മജിസ്ട്രേട്ടും എഴുന്നേൽക്കുന്നു, മറ്റുള്ളവർ പേടിച്ചു പകച്ചുനോക്കുന്നു. അമ്മാളു എഴുന്നേറ്റു നിൽക്കുന്നു.)

മജി—നമ്മൾക്ക് എന്താണെന്ന് ഒന്നു പോയി നോക്കാം. (മജിസ്ട്രേട്ടും ഇൻസ്പെക്ടരും ഒരു ഭാഗത്തുകൂടി പോകുന്നു. മറുഭാഗത്തുനിന്നു വേഷം മാറ്റുന്നവരായി മൂന്നു പേർ പെട്ടെന്നു പ്രവേശിച്ച് ഒരാൾ വെളുക്കെ കെട്ടിയ സാമാനങ്ങൾ വലിച്ചുവാരിയിടുന്നു, മറ്റു രണ്ടുപേർകൂടി ആ ആളെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നു. ഇൻസ്പെക്ടരും മജിസ്ട്രേട്ടുംകൂടി വീണ്ടും പെട്ടെന്നു പ്രവേശിച്ച്, ഇൻസ്പെക്ടർ കയ്യിൽവിളക്കു തെളിയിച്ചു സാമാനം വാരുന്നവനെ പൊത്തിപ്പിടിക്കുന്നു. കിട്ടിരാമൻ വിളക്കു കൊളുത്തുന്നു. ഇൻസ്പെക്ടർ കള്ളനെ ഒന്ന് അടിക്കുന്നു.)

കള്ളൻ—അയ്യോ! എന്നെ തല്ലല്ലേ. (എന്നു നിലവിളിക്കുന്നു.)

മജി—നിങ്ങളെല്ലാരും അകത്തേക്കു പൊക്കോളൂ.

പെരു—(കണ്ണിക്കാരിന്റെ കയ്യിൽ നിന്നു കേ) ഇവളുടെ നൂലു കാണാനില്ലല്ലോ. (എന്നു മാറത്തടിക്കുന്നു.)

മജി.—പണിക്കരെവിടെ? ആട്ടെ നിങ്ങളെല്ലാവരും പൊക്കോളൂ. (മജിസ്ട്രേട്ടും ഇൻസ്പെക്ടരും കള്ളനും ഒഴികെ എല്ലാവരും പോകുന്നു.)

മജി—ആരാ നിന്റെ കൂട്ടുകാർ?

കള്ളൻ—ഞാനറിില്ല.

ഇൻസ്പെ—അറിില്ലേടാ? (കയ്യോങ്ങുന്നു.)

മജി—അവനെ സ്റ്റേഷനിൽ കൊണ്ടുപോയി വിസ്തരിക്കു, (കാര്യമാലോചിച്ച്) ഇൻസ്പെക്ടർ! ബാലനെ പിടുത്തം കിട്ടിയോ?

ഇൻസ്പെ--ഇല്ല.

മജി--ഇപ്പോൾതന്നെ അന്വേഷണം നടത്തി തരമുണ്ടെങ്കിൽ നാളെത്തന്നെ ചാർജ്ജു ചെയ്യണം.

കള്ളൻ--(മജിസ്ട്രേട്ടിന്റെ മുഖത്തു നോക്കിക്കൊണ്ടു സ്വഗതം) ബാലനെ ഇനി കാണണമെങ്കിൽ അനന്തൻകാട്ടിൽ പോണം.

ഇൻ--എന്താടാ ഈ തുറിച്ചുനോക്കണെ? (പുറത്തു് ഇടിക്കുന്നു.)

കള്ളൻ--അയ്യോ! കൊല്ലല്ലെ. (ഞെളിയുന്നു.)

മജി--അവനേ കൊണ്ടുപൊക്കോളൂ. (ഇൻസ്പെക്ടർ കള്ളനേയും കൊണ്ടുപോകുന്നു.)

മജി--കഷ്ടം! അമ്മാളു അവനെ എന്തെന്നില്ലാതെ ലാളിച്ചു. ഞാൻ അതിനുപകരം കണക്കില്ലാണ്ടു ശാസിച്ചു. രണ്ടും തെററി. അവനിക്കാട്ടുന്ന വികൃതിയൊക്കെ അന്യന്മാക്കുവേണ്ടിയാണ്. സ്നേഹം നന്നെ ഉള്ള കൂട്ടത്തിലാണു. പക്ഷെ, എന്തുചെയ്യാം. ശീലവും തെററി; അപ്പോൾ അതിനടുത്ത കൂട്ടം കിട്ടി. ഒക്കെ തെററി; അത്രയല്ലെ പറയേണ്ടു. വല്ലവഴിക്കും അവൻ ചാടി

പ്പോയെങ്കിൽ നന്നായിരുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഈ ഉദ്യോഗത്തിലിരുന്നുകൊണ്ട് ഞാനെങ്ങിനെയാണു തലപൊക്കി നടക്കുന്നത്. ഓ! അമ്മാളു കാത്തുനിൽക്കുന്നുണ്ടാവും പൊയ്ക്കളയാം. (പോകുന്നു.)

രംഗം 8.

[ശ്മശാനത്തിനു സമീപമുള്ള ഒരു പാഴ്വനം — നേരം രാത്രി നാലാം യാമം. ബാലൻ ക്ഷീണനായി പ്രവേശിക്കുന്നു.]

ബാ — ആവൂ! എന്റെ ദൈവമേ! (ഇരിക്കുന്നു) എത്ര ദിവസമായി ഞാനിങ്ങനെ അലഞ്ഞുനടക്കുന്നു. നാരായണ! നാരായണ! അയ്യോ! കാലും കൈയും കോച്ചുന്നുവല്ലോ. (കാലും കൈയും തടവുന്നു) ഈശ്വര! രക്ഷിക്കണേ! ദേഹം തളരുന്നുവല്ലോ. (കിടന്നുരുളുന്നു) ദാഹിക്കണേ! ഇത്തിരി വെള്ളം തരണേ! ആരോടാ ഞാനിപ്പറേണെ? (കിടന്നുകൊണ്ടുതന്നെ) എടാ ബാലാ! നിന്നോടാരാ നാടുവിട്ടു തെണ്ടാൻ പറഞ്ഞത്? (തന്നത്താൻ തലക്കു കിഴുക്കുന്നു) അച്ഛനെന്നെ തടവിലിടാൻ പറഞ്ഞില്ലേ? ഞാൻ ഇവിടെക്കിടന്നു ചത്തോട്ടെ. എന്നെ ആർക്കും വേണ്ടല്ലോ. അമ്മയും പത്മയും വ്യസനിക്കുല്ലല്ലോ. തിരിയെ പോയാലോ? (എഴുന്നേൽക്കുവാൻ ഭാവിക്കുന്നു. കഴയുന്നു വീഴുന്നു. അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും നോക്കി) ഞാനെവിടെയാണീശ്വരാ! ഇനിക്കൊന്നും ത്രപോല്ല്യാണ്ടായല്ലോ. അയ്യോ തൊണ്ടവറളുന്നേ! (കണ്ണടച്ചു കിടക്കുന്നു.) എന്റെ ദൈവമേ! സമസ്താപരാധം ക്ഷമിക്ക

ണേ. (കണ്ണു തുറന്നു നാലുപുറവും നോക്കി) ഇവിടെ മൃഗങ്ങളുടെ ശബ്ദമൊന്നും കേൾക്കാനില്ലല്ലൊ. (വീണ്ടും സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി) ആ കാണുന്നതൊരു പുഴയല്ലെ? (പിടച്ചെഴുന്നേററ പ്രാണവേദനയോടുകൂടി ഓടുന്നു. അണിയറയിൽ നാമസങ്കീർത്തനവും വേദഘോഷവും കേൾക്കുന്നു.)

ബ്രാ—നാരായണ! നാരായണ! (മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു വീഴുന്നു. ഗുരുകുലം പ്രത്യക്ഷമാവുന്നു. ഉപമന്യുവും ഗൌതമനും പുല്ലും ചമതയും ആയി പ്രവേശിച്ച്.)

ഉപ—എന്താ ഒരാർത്തസ്വരം കേട്ടത്?

ഗൌ—ഞാനും കേട്ടു. അടുത്തെങ്ങാണ്ടാണ്. (തിരിഞ്ഞുതിരിഞ്ഞു നോക്കുന്നു) അതാ അവിടെ ഒരാൾ വീണുകിടക്കുന്നു. (ഓടുന്നു.)

ഉപ—എവിടെ? (എന്നു പിന്നാലെ ഓടുന്നു.)

(ഗുരുകുലത്തിൽ ആശ്രമവാസികൾ കീർത്തനങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നു.)

ഒന്നാമൻ—ഭജ ഗോവിന്ദം ഭജ ഗോവിന്ദം
ഗോവിന്ദം ഭജ മൂഢമതെ. (മററവർ ഏററു ചൊല്ലുന്നു.)
അഗ്രെവഹ്നി: പൃഷ്ഠേഭാനു:
രാത്രൌ ചിബുകസമർപ്പിതജാനു:
കരതലഭിക്ഷസ്തരുതലവാസ:
തദപിനമുഞ്ചത്യാശാപാശ:

മററവർ— ഭജ ഗോവിന്ദം ഭജ ഗോവിന്ദം
ഗോവിന്ദം ഭജ മൂഢമതേ.

(ഉപമന്യുവും ഗൌതമനും ബ്രാഹ്മണനെ അടുത്തുചെന്നു വെള്ളം തളിച്ചും മററും പരിചരിക്കുന്നു.)

ഉപ—(നാഡി പിടിച്ചുനോക്കി) ഗൌതമ! ഈ സാധുവിന്റെ നാഡി വല്ലാതെ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നുവല്ലോ. ഇനിയും തന്റേടമുണ്ടാവുന്നില്ലല്ലൊ! എന്താ വേണ്ടെ?

ഗൌ—ഗുരുവിന്റെ അടുക്കലേക്കു കൊണ്ടുപോവ്വ.

ഉപ—നമ്മൾക്കു രണ്ടാൾക്കുംകൂടി കൊണ്ടുപോകുവാൻ സാധിക്കുമോ?

ഗൌ—ഞാൻ പോയി ഒന്നുരണ്ടു പേരെയുംകൂടി കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരട്ടെ?

ഉപ—എന്നാൽ വേഗം വരു.

(ഗൌതമൻ അന്തേവാസികളുടെ സമീപത്തിൽ ചെന്നു സ്വകാൎയ്യം പറഞ്ഞു രണ്ടുപേരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുന്നു. ബാക്കിയുള്ളവർ കീൎത്തനം നടത്തുന്നു. ഗൌതമൻ മുതലായവർ ബാലനെ ഗുരുസമീപത്തിലേക്കു കൊണ്ടുചെല്ലുന്നു എല്ലാവരും കീൎത്തനം നിൎത്തുന്നു.)

ഗുരു—ശിവശിവ! ശിവശിവ! ആരാതു്?

ഉപ—ആരാന്നു മനസ്സിലായില്ല.

ഗൌ—ഒരു വഴിപോക്കനാന്നാ തോന്നണെ.

ഗുരു—എവിടെ കിടന്നിരുന്നു?

ഉപ—ഉപവനത്തിൽ.

ഗുരു—അവിടെ കിടത്തു. (മരവുരി വിരിച്ചു് അതിൽ കിടത്തുന്നു. ഗുരു ദേഹമൊക്കെ പരിശോധിച്ചു്) വിശപ്പും ദാഹവും സഹിച്ച വഴി നടന്നിട്ടുള്ള ക്ഷീണമാണു്. ആട്ടെ വേണ്ടില്ല. ആശ്രമത്തിൽ കൊണ്ടേക്കിടത്തു്. ഞാൻ പിന്നാലെ വരാം. (എല്ലാവരും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നു)

സാധു! (കുറച്ചുനേരം സമാധിയിൽ ഇരുന്ന മന്ദസ്മിതത്തോടുകൂടി) ഒരു ജീവന്റെ ദുരിതം തീൎന്നു. ആയുസ്സുള്ള കാലം വരെ ശരീരം കൊണ്ടു നടക്കാതെ തരമില്ലല്ലൊ. ഈശ്വരൻ വാസനാദീപം കാട്ടി ഈ കുട്ടിയെ ഇങ്ങോട്ടു നയിച്ചതാണ്. (പോകുന്നു.)

രംഗം 9

[ഉമവർത്തൊടി—നേരം വൈൽ താന്ന പത്മാവതി പ്രവേശിക്കുന്നു.]

പത്മാ—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) അമ്മായി എന്നോട് എന്താ പാടാൻ വരാത്തെ എന്താ പാടാൻ വരാത്തെയെന്ന് എപ്പോഴും ചോദിക്കുന്നുണ്ട്. ഞാനെങ്ങിനെയാ പറയണെ? അമ്മായി ബാലൻ ഇന്നു വരും ഇന്നു വരും എന്നു പറഞ്ഞോണ്ടിരിക്കയാണ്. അമ്മാമൻ ഇതുവരെ അവരെ കവിളിച്ചു കഴിച്ചുകൂട്ടി. ഞാനിനി പറയാണ്ടിരിക്കില്ല. വന്നതൊക്കെ വരട്ടെ. എത്ര കാലാ ഇങ്ങിനെ മിണ്ടാണ്ടിരിക്കണെ! അമ്മായി അറിഞ്ഞാൽ വല്ല അന്വേഷണവും നടത്തിയെന്നു വരാം. അല്ലാണ്ടാൎക്കും ബാലനെക്കുറിച്ചു സ്നേഹം കാണുന്നില്ല. അമ്മാമൻ പറയുന്നതല്ല വാസ്തവമെന്നു ധരിച്ചിട്ടുള്ളവരുണ്ട്. ഇൻസ്പെക്ടർ ബാലനെപ്പററി ചിലരോടു പറയുന്നതു കേട്ടു. കഷ്ടം! കഷ്ടം! എന്നു പറയുന്നവരും ഉണ്ട്. പക്ഷെ ബാലനു ദോഷംവന്നാലോ എന്നു വിചാരിക്കുന്നവർ ബാലന്റെ കൂട്ടുകാരിലും കാണുന്നില്ല.

ബാലൻ എന്നോട്ട് ഒന്നും പറയേണ്ടായിരുന്നു. പറഞ്ഞ സ്ഥിതിക്ക് ഇന്ന ദിക്കിലേക്കാ പോണതെന്നു പറയായിരുന്നില്ലേ? ഒന്നും പറഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ അമ്മായിയെപ്പോലെ എനിക്കും സമാധാനിക്കാമായിരുന്നു. ഇതൊക്കെ എന്റെ തലേലെഴുത്താണ്. അല്ലെങ്കിൽ ഇങ്ങനെയൊക്കെ വരണൊ? (കരയുന്നു) എന്റെ പരദേവതേ! ഒരു ഗതി കാട്ടിത്തരണെ! (ഒരു കുറത്തി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കുറ—(പത്മയെ നോക്കി) പത്മാവതിത്തമ്പുരാട്ടിയല്ലേ അത്. തമ്പുരാട്ടി താളുപോലെ വാടിയിരിക്കുന്നല്ലോ തമ്പുരാട്ടി വല്ലാതെ ആലസ്യപ്പെടുന്നല്ലൊ തമ്പുരാട്ടി. കുറത്തി തമ്പുരാട്ടിയുടെ കയ്യൊന്നു നോക്കട്ടെ തമ്പുരാട്ടി (അടുക്കുന്നു.)

പത്മാ—(സ്വഗതം) ഇവള് ലക്ഷണം നോക്കിയാൽ വല്ല ഗുണവും ഉണ്ടായേക്കാം. (എടത്തുകൈ നീട്ടിക്കാട്ടുന്നു.)

കുറ—(നോക്കി)

‘കാമിനി നിനക്കു നല്ല കാലമൊത്തുകൂടി.’

തമ്പുരാട്ടിക്കു നല്ലകാലം വന്നുവല്ലൊ തമ്പുരാട്ടി.

പത്മാ—എനിക്കോ നല്ലകാലം?

കുറ—കാമുകനെക്കൊണ്ടതിന്നു യോഗവുമടുത്തു.

പത്മാ—അതാരാണു നിശ്ചയിയൊ?

കുറ—ബാല്യയാംനീ ബാലകനിൽ ചേർത്തു ചിത്തംപണ്ടെ.

പത്മാ—ഞാനിശ്ശി കുട്ടികളായിട്ട് ഒരുമിച്ചു കളിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കുറ—കാലമൊട്ടു കഴിഞ്ഞാലും ബാലനിന്നും ബാലൻ

പത്മാ—(സ്വഗതം) ഇവൾക്കു പേരു ത്രപോണ്ട്. (പ്രകാശം) അദ്ദേഹം എവിടത്ത്യാ?

കുറ—ദേവവാടിതന്നിൽവന്നു മാതുല പുത്രനായ്
ആവിലമകന്നയന്ന ബാലനെന്നും ബാലൻ

പത്മാ—(സ്വഗതം) ദേവവാടി തേവർത്തൊടി ആയിരിക്കണം. അമ്മാമൻെറ മകനാണെന്നും പറഞ്ഞില്ലേ? (പ്രകാശം) അദ്ദേഹം എവിടെ? (ഉൽക്കണ്ഠ പ്രകാശിക്കുന്നു)

കുറ—മാനിനിമണിനിനക്കു മാരനാകും ബാലൻ
മാനമോടെ കാനനത്തിൽ വാണിടുന്നുണ്ടല്ലൊ.
മാലിനിനിനക്കു മാലിന്നാലയമവന്താൻ
കാലകാലൻ തുണച്ചുനിൻ കാലദോഷം നീങ്ങി
കാലമൊട്ടും കളയാതെ കാനനത്തിൽ പോയി
ബാലനോടുമാലയത്തിൽ വന്നുവാഴ്ക ബാലേ.

പത്മാ—കാട്ടിലോ? ഈശ്വരാ ആപത്തു വല്ലതും പററിയിരിക്കുമോ?

കുറ—പാടും കുയിൽകുല മാടും മയിലുക-
ളോടു മിടചേൎന്നു മന്ദമന്ദം
പാതി പ്പടംവിരിച്ചാടുന്ന പാമ്പുക-
ളൂതി യുറക്കുന്ന കീരികളെ.

(പത്മാവതി തൊഴുന്നു)

എണ്ണങ്ങളും കിളി ജാലങ്ങളുമൊത്തു
കാലിക്കിടാങ്ങൾ കളിച്ചുമെല്ലെ
ആല വാലങ്ങളിലോലും ജലം കുടി-

ച്ചാലസ്യമാററിടുന്നുണ്ടൊരേടം.
അഞ്ചു മരങ്ങളിൽ നല്ലമരവിരി-
ത്തുങ്ങിക്കിടപ്പതു കണ്മനോജ്ഞം
വല്ലിതടങ്ങളിൽ തിങ്ങിയൊലിക്കുന്ന-
നല്ലോരരുവികളുണ്ടവിടെ.
മെല്ലെയതിൽച്ചെന്നു മന്ദസമീരണൻ
കല്ലോലമാലകൾ ചാർത്തിടുന്നു.
മാമര ച്ഛായയിൽ മാമുനി ബാലകർ
സാമാദിവേദങ്ങൾ ഘോഷിക്കുന്നു.

പത്മാ—തപോവനത്തിൽ ആപത്തൊന്നും വരില്ല ഉള്ളോ?

കറ—ദുഃഖങ്ങളൊന്നും അടുക്കില്ലല്ലൊ തമ്പുരാട്ടി!

പത്മാ—എവിടെയാ ഈ തപോവനം?

കറ—പോക ബാലെ! കാനനത്തിൽ കാൺക നിൻകണ (വൻ
ഗുരുകുലത്തിൽ കരുത്തമോടേ വാണിടും വിശേഷം
ആകുലം നീ കളക ബാലെ നല്ലകാലം വന്നു
ധരിക്ക ബാലേ നേർവഴി നീ നടന്നുകൊണ്ടാൽ (പോയും.
സുഖിച്ചു ബാലകനിരിക്കും കാനനം കണ്ടുകൊള്ളാ (മെന്നാൽ
തിരിച്ചുപോന്നു നിൻ കണവനുമൊത്തു സുഖിച്ചുവാ (ഴാമല്ലോ.

പോക ബാലെ കാനന—

(പോകുവാൻ ഭാവിക്കുന്നു.)

പത്മാ—നിക്കു കുറത്തി! പോവാൻ വരട്ടെ.

കുറ—അന്തിയാവുമ്പളക്കും അടിയനു വിട്ടിലെത്തണ ല്ലൊ തമ്പുരാട്ടി. (വീണ്ടും പോകുവാൻ ഭാവിക്കുന്നു.)

പത്മാ—ഓ-ഇവിടെവരു! (വരുന്നു) (സ്വഗതം) ഇവൾക്കെന്താ ധമ്മോംകൂടി വേണ്ടെ? ഇതു് അത്ഭുതായിരിക്കുന്നുവല്ലൊ. (പ്രകാശം) നി—(സംശയിച്ചു) നിങ്ങളൊന്നും ആവശ്യപ്പെട്ടുന്നില്ലല്ലൊ. ഇതിരിക്കട്ടെ (എന്നു മോതിരമൂരിക്കൊടുക്കുന്നു.)

കുറ—(ചിരിച്ചുംകൊണ്ടു്.)

മംഗലക്രിയക്കടിയൻ വന്നുകൊള്ളാം ബാലെ
അംഗുലീയം കൊടുക്കുമ്പോൾ കണ്ടുകൊള്ളാം ബാ
(ലേ.

(പോകുന്നു.)

മജി—(പ്രവേശിച്ചു) പത്മക്കൊക്കെ രൂപമുണ്ടു് ഇല്ലെ?

പത്മാ—ഉവ്വു് അമ്മാമാ-

മജി—എവിടെയാണെന്നു രൂപമുണ്ടോ? (മറുവടി പറവാൻ സംശയിക്കുന്നു.) സംശയിക്കണ്ട. അവന്റെ പേരിലുള്ള കേസ്സൊക്കെ തീൎന്നു. ബാലൻ പത്മയുടെ കയ്യിൽ ഏല്പിച്ചിരുന്ന പണ്ടം പത്മതന്നെയല്ലെ കുഞ്ഞിക്കാവിനു കൊടുത്തതു്?

പത്മ—അതെ.

മജി—കാൎയ്യത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മമൊക്കെ മനസ്സിലായി. ബാലന്റെ ഉദ്ദേശം നല്ലതാണു്. അതു സാധിക്കുവാനുള്ള

വഴി മാത്രമേ പിഴച്ചുള്ളൂ. പണിക്കർ കാളിക്ക സംബന്ധം തുടങ്ങിയതോടുകൂടിയാണ കാര്യമൊക്കെ തെളിഞ്ഞതു്. ഇനി ബാലന്‍ ഇങ്ങോട്ടു വരാൻ വിരോധമൊന്നുമില്ല. ബാലനെവിടെയാ എന്ന പറയൂ.

പത്മാ—ഗുരുകുലത്തിൽ.

മജി—ഈശ്വരാധീനം. അമ്മാളുനോട്ട് ഇപ്പൊന്നും പറയണ്ട. ഞാനൊരു പുണ്യയാത്രക്ക പുറപ്പെടുന്നുണ്ടു്. നമ്മൾക്കെല്ലാവക്കും ഒരുമിച്ചുപോവാം.

പത്മാ—എന്നാവൊ?

മജി—നാളെത്തന്നെ (എന്നു പോകുന്നു.)

പത്മ—ആ കുറത്തിക്ക് ഒരു സ്വാത്ഥ്യവും കാണുന്നില്ല. കടവിൽ പറഞ്ഞതു് എന്തോ അത്ഥംവെച്ചാണ്. ഈശ്വരാധീനംപോലെ വരട്ടെ. (എന്നു തൊഴുതു നിൽക്കുന്നു.)

രംഗം 10.

[ഗുരുകലം - നേരം ഉദിച്ചുയന്നു - ഗുരുകുലവട്ടങ്ങൾ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.]

ഗൌ—(പ്രവേശിച്ചു്) അവർ വന്നുതുടങ്ങി.

ഗുരു—വഴിക്ക ബുദ്ധിമുട്ടാനൊന്നും ഇടവന്നില്ലല്ലൊ?

ഗൌ—ഇല്ല. വേണ്ടതൊക്കെ തെയ്യാറാക്കിയിരുന്നു;

ഗുരു—ബാല! അടുത്തുവന്നുനിക്ക. (ബാലൻ വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നു.)

(മജിസ്ട്രേട്ടും അമ്മാളുവും പത്മാവതിയും പ്രവേശിക്കുന്നു. എ

ല്ലാവരും വിനയത്തോടുകൂടി അകലത്തു നില്ക്കുന്നു. അമ്മാളു ബാലനെ കണ്ടു.)

അമ്മാളു—(പത്മയോടു്) ദേ, ബാലൻ! ഇങ്ങോട്ടായിരിക്കൊ പറഞ്ഞയച്ചതു്?

പത്മ—(ഒന്നും മിണ്ടുന്നില്ല. ബാലനെനോക്കി കീഴ്പോട്ടു നോക്കുന്നു. ബാലൻ രണ്ടുപേരേയും നോക്കുന്നു.)

ഗുരു—(മജിസ്രേട്ടിനോടു്) ഇങ്ങട്ട് അടുത്തുവരാം. (മജിസ്രേട്ടുതൊഴുതുകൊണ്ട് അടുക്കുന്നു. അമ്മാളുവും പത്മയും തൊഴുതുകൊണ്ട് അകലെ നില്ക്കുന്നു.)

വഴിയാത്രക്ലേശം ഒന്നുമുണ്ടായില്ലല്ലൊ?

മജി—അവിടത്തെ കൃപകൊണ്ടു ബുദ്ധിമുട്ടൊന്നുമുണ്ടായില്ല. ഇവിടെ എത്തുന്നതുവരെ ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടു സകല സൌകര്യങ്ങളും നോക്കിക്കൊണ്ട് ഒരാൾ കൂടെ ഉണ്ടായിരുന്നു.

(പത്മാവതി ഗൌതമനെ നോക്കുന്നു.)

ഗുരു—(ജനാന്തികം) ആ കുട്ടിക്ക് ആളെ മനസ്സിലായിരിക്കാം.

ഗുരു—ബാലന്റെ മനസ്സു ശുദ്ധമായിട്ടു വേണം നിങ്ങളെ ഇങ്ങോട്ടു വരുത്താൻ എന്നു വിചാരിച്ച് ഇത്രയും കാലതാമസം വന്നതാണ്. അതുകൊണ്ടു മനസ്സിനു നിങ്ങൾക്കു കുറച്ചധികം ക്ലേശം ഉണ്ടായിരിക്കാം. ദുഃഖത്തിൽ നീററിയ സുഖത്തിനു മാററുകൂടുമല്ലൊ.

മജി—അങ്ങുന്നു ചെയ്തിട്ടുള്ള ഉപകാരം മനസ്സിൽ കുട്ടി വെക്കുന്നതല്ലാതെ പ്രത്യുപകാരം ചെയ്യുവാൻ ഈ

പാപികൾ ശക്തിയില്ലാതെ പോയല്ലോ. എന്തു ചെയ്യാം.

ഗുരു—ഞാൻ ഇതിലൊന്നും ചെയ്തിട്ടില്ല. സകലതും ഈശ്വരന്റെ പ്രേരണയാണ്. (ബാലനോട്) ബാല! അച്ഛന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു ക്ഷമായാചനം ചെയ്യ്. (ബാലൻ മജിസ്ത്രേട്ടിന്റെ അടുക്കൽ ചെല്ലുന്നു.)

ബാലൻ—ഞാൻ കിഴ്ക്കട ചെയ്തിട്ടുള്ളതെല്ലാം അച്ഛൻ ക്ഷമിക്കണം.

മജി—ബാലന് ഇതിൽ യാതൊരപരാധവും ഇല്ല. വാസ്തവത്തിൽ ഞാനാണു പിഴച്ചത്. ഒലിച്ചുപോണ വെള്ളം തടുത്തപ്പോൾ ചാലുമാറിപ്പോയതു ബാലന്റെ തെററാണൊ?

(അമ്മാളുവും പാറമയും ഉൽക്കണ്ഠയോടുകൂടി ബാലനെ നോക്കുന്നു. അമ്മാളു ഓടി മുമ്പാക്കം വെക്കുന്നു.)

മജി—ബാല! അമ്മേച്ചെന്നു കാണൂ. (ബാലൻ അമ്മാളുവിന്റെ അടുക്കലേക്ക് പോകുന്നു. അമ്മാളു ബാലനെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു കരയുന്നു. പാറമയും കൂടെ കരയുന്നു.)

ഗുരു—(മജിസ്ത്രേട്ടിനോട്) ബാലന്റെ നേരെ പരിഭവം കന്നും തോന്നരുത്. ആ കുട്ടിക്ക സർവ്വ പ്രാണികളിലുമുള്ള സ്നേഹം, അച്ഛന്റെ അനിയന്ത്രിതമായ ശാസന കൊണ്ടും, അമ്മയുടെ അതിയായ ലാളനകൊണ്ടും ദുഷ്ടന്മാരുടെ സഹവാസപ്രേരണകൊണ്ടും ഹിംസയിൽ കൂടി പ്രതിഫലിച്ചു എന്നുമാത്രമേയുള്ളു. ജന്മാന്തരവാസന വളരെ ദുർല്ലഭമായിട്ടുള്ളതാണ്. അതിനുണ്ടായി

രുന്ന മൂടലു നീങ്ങി ഇപ്പോൾ തെളിഞ്ഞു സ്ഥിരപ്പെട്ടു.

മജി—ബാലനെ ഞാൻ കൂടെ കൊണ്ടുപൊയ്ക്കോട്ടെ ആവൊ.

ഗുരു—ഗാർഹസ്ഥ്യത്തിനുള്ള മംഗളകർമ്മം ഇവിടെവെച്ചു തന്നെ നടത്തുകയല്ലെ നല്ലതു്.

മജി—([illegible]) ഇത്രത്തോളം ഞങ്ങളുടെ പേരിൽ ശ്രദ്ധ വെച്ചിട്ടുള്ളതായി ഇപ്പഴേ അറിവാൻ സംഗതിയായുള്ളു. ആ പെൺകിടാവുതന്നെയാണു കൂടെ വന്നിട്ടുള്ളതു്.

ഗുരു—മനസ്സിലായി. ഇപ്പോൾ നല്ല മുഹൂർത്തമാണു്. വിവാഹം നടന്നോട്ടെ.

(മജിസ്ട്രേട്ട് അമ്മാളുവിനോടുകൂടി ബാലകൃഷ്ണനെയും പത്മാവതിയെയും ഗുരുവിന്റെ സമീപത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നു നിർത്തുന്നു.)

ഗുരു—(ഗൌതമനോടു്) ആ മോതിരം ബാലന്റെ കയ്യിൽ കൊടുക്കു. (കൊടുക്കുന്നു.) ബാല! ആ മോതിരംതന്നെ യാവട്ടെ പത്മാവതിക്കും.

(ബാലൻ മോതിരം ഇടുവിക്കുന്നു—വാദ്യഘോഷം)

ശുഭം

പ്രകടപ്രസംഗങ്ങൾ.

I

സഭാപ്രവേശം.

ബഹുമാനപ്പെട്ട കൊച്ചി നിയമനിർമ്മാണസഭാംഗഭൂതന്മാരായ പൌരപ്രമാണികളേ! നിങ്ങളുടെ അനുമതിയാലും, അനുഗ്രഹത്താലും—അത്യന്തം അനൎഹനെങ്കിലും—ഒരു ദേശാഭിമാനിയാൽ സൎവ്വാത്മനാ ആശിക്കപ്പെടുന്നതും, ആദരിക്കപ്പെടേണ്ടതും; പൌരാവകാശത്തിന്റെ പരമകാഷ്ഠയിൽ പ്രശോഭിക്കുന്നതും ആയ ഈ അദ്ധ്യക്ഷപദവിയാൽ ബഹുമാനിതനും, ജനതയുടെ ദാസഭൂതനും ആയ ഞാൻ ജനപ്രതിനിധികളായ മഹാജനങ്ങൾക്കു സുദിനത്തെ ആശംസിച്ചുകൊള്ളുന്നു. അതേ, സുദിനംതന്നെ. അഞ്ജനതുല്യമായ അന്ധകാരത്തിൽനിന്നു നാം ബാലസൂൎയ്യന്റെ അരുണകിരണങ്ങളിൽ ഉല്ലസിക്കുമാറായി; നമ്മുടെ ഹൃദയകമലം വികസിച്ചു്, ആനന്ദസുധാലഹരിയിൽ നിമജ്ജിതമായി; പൊതുജനസ്വാതന്ത്ര്യം ഗൎഭക്ലേശത്തിൽനിന്നു വിമുക്തമായി ഭരണതന്ത്രത്തെ നിരീക്ഷിച്ചുതുടങ്ങി.

മഹാജനങ്ങളെ! ഈ ഒരു സ്വാതന്ത്ര്യോദയം, വിനിയോഗപ്രകാരത്തെ അപേക്ഷിച്ചു്, എത്രത്തോളം ശ്രേ

യസ്കരമായിത്തീരുന്നുവൊ, അത്രയും ആപൽക്കരവും ആയി പരിണമിക്കുവാൻ മാൎഗ്ഗമുള്ളതാണെന്നു വഴിപോലെ നിങ്ങൾ, നിങ്ങളുടെ ദീൎഘദൃഷ്ടിയിൽ കണ്ടു്, ഉപരികൃത്യങ്ങളെ നിഷ്പക്ഷപാതമായി നിൎവ്വഹിക്കുവാൻ തക്കതായ ആലോചനാശക്തിയും, ക്ഷമയും വിവേകവും, ദേശാഭിമാനവും, ജനക്ഷേമതൽപരതയും, നിങ്ങളിൽ ഉത്തരോത്തരം വൎദ്ധിച്ചു നാടിനും നാട്ടാൎക്കും, ക്ഷേമവും ഐശ്വൎയ്യവും, പ്രതിഷ്ഠയെ പ്രാപിക്കുമാറാകട്ടെ!

ഈ ബഹുമാനപ്പെട്ട സഭയിൽ നടത്തുവാൻപോകുന്ന വാദപ്രതിവാദങ്ങളും, വിചിന്തനത്തിനു വിഷയീഭവിക്കുന്ന പ്രമേയങ്ങളും പരിമിതമായ പരിധിയിൽ പറ്റിക്കൂടി, മലിനവും, കലുഷിതവുമായിത്തീരാതെ, അവയുടെ പരിമളം നമ്മുടെ ഗോശ്രീമണ്ഡലത്തിലെന്നല്ല, അന്യരാജ്യങ്ങളിലും വിശേഷേണ വിശ്രുതമാറാകട്ടെ! ജനപ്രതിനിധികളായ നാം, കൂപമണ്ഡൂകങ്ങളെന്നപോലെ അപഹാസ്യന്മാരായിത്തീരുന്നതായാൽ പൊതുജനദ്വേഷത്തിനും, രാജദ്രോഹത്തിനും, ദൈവകോപത്തിനും പാത്രമായിത്തീരുന്നതാണു്. ജനക്ഷേമരക്ഷാധികാരികളായി നമ്മളെ അവരോധിച്ച മഹാലോകരെ നാം വഞ്ചിക്കുന്നതായാൽ, അതിൽപ്പരമായ ഒരാത്മവഞ്ചന നാം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ടോ? അവർ നമ്മളിൽ സമൎപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന വിശ്വാസം പാഴാക്കിക്കളയുന്നതായാൽ, അതിൽപരമായ ഒരു വിശ്വാസവഞ്ചന വേണ്ടതുണ്ടോ? ഉദിച്ചുയരുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ നാം ഉടച്ചുകളയുന്നതായാൽ, തദുപരിയായ ഒരത്യാപത്തു നമുക്കു സംഭവിപ്പാനുണ്ടോ? നമ്മൾ

നിമിത്തം രാജ്യത്തിന്റെ അഭ്യുദയത്തിനും, ശ്രേയസ്സിനും ഹാനി വരുന്നതായാൽ, അതിലും മഹത്തരമായ ഒരു രാജദ്രോഹം നാം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ടോ? ലോകവഞ്ചനയിൽപരമായ ഒരു ദൈവദോഷം, നിങ്ങൾ കേട്ടിട്ടുണ്ടോ?

നിങ്ങളിപ്പോൾ ഭരമേറിയൊരു വിശിഷ്ടകൃത്യത്തെയാകുന്നു ശിരസാ വഹിക്കുവാൻ ഉദ്യമിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതിൽ നിങ്ങൾ വിഹ്വലന്മാരായി, അധികാരഭ്രമംകൊണ്ടു പ്രമത്തന്മാരായി, കാൎയ്യഗൌരവം മറന്നു, മൎയ്യാദ കളഞ്ഞു, മാനത്തെ കെടുത്തു, സ്വവൎഗ്ഗം, സ്വാൎത്ഥത്തിനും അടിമപ്പെട്ട്, ഇഹവും, പരവും കളഞ്ഞ് അന്ധതാമിസ്രനരകത്തിൽ ഉഴലുമാറാകൊല്ല. പരോപദ്രവകാരികളായ ഭൂതപ്രേതപിശാചുക്കളെപ്പോലെ, ഈശ്വരസൃഷ്ടിയിൽ തമോഹങ്കാരങ്ങളുടെ സന്താനങ്ങളെന്ന യഥാൎത്ഥാപവാദത്തിനു പാത്രീഭവിക്കൊല്ല. നിങ്ങളോരോരുത്തരും അവരവരുടെ നിയോജകമണ്ഡലത്തിലെ ആവശ്യങ്ങളേയും, അവകാശങ്ങളേയും, ന്യായത്തിനും സത്യത്തിനും ശാശ്വതമായ ശ്രേയസ്സിനും ഒത്തവണ്ണം സ്ഥിരപ്പെടുത്തി, നിങ്ങൾക്കും നിങ്ങളുടെ നാടിനും, യശസ്സും ഐശ്വൎയ്യവും സമ്പാദിക്കുവാൻ ഉത്തരവാദപ്പെട്ടവരാകുന്നു. കാൎയ്യവിചാരതരണത്തിലൊ, വാദപ്രതിവാദകോലാഹലത്തിലൊ, ജാതിമതഭേദചിന്താകലുഷിതങ്ങളായ വാക്കുകൾക്കും വികാരങ്ങൾക്കും അവകാശം നൽകിപ്പോകരുത്. സാമാന്യഗുണത്തിനുവേണ്ടി, വിശേഷഗുണത്തെ ബലികഴിക്കുവാനുള്ള ധൈൎയ്യവും, സ്ഥൈൎയ്യവും നിങ്ങൾക്കുണ്ടായിരിക്കണം. ആത്മത്യാഗമാകുന്ന പരാൎത്ഥബോധത്തിന്റെ പരമപദ്ധതിയെന്നും, പരോപകാരമാകുന്ന

പാരമോൽകൃഷ്ടമയ ജീവിതോദ്ദേശമെന്നും, ഓരോരോ അവയവങ്ങളുടേയും പ്രത്യേകപരിപുഷ്ടിയാകുന്ന പൂർണ്ണശരീരത്തിൻെറ ആരോഗ്യമെന്നും, ദോഷബീജങ്ങളുടെ മൂലച്ഛേദം സാമുദായികശരീരത്തിൻെറ രക്ഷാവിധിയിൽ അപരിത്യാജമായി ഗണിക്കേണ്ടതാണെന്നും ഉൽകൃഷ്ടജ്ഞാനദീപപ്രഭയിൽ പരിലസിക്കുന്ന ഈ സൽസദസ്സിൽ പ്രത്യേകിച്ചെടുത്തു പറയുന്നതു്, ദിനമണിക്കു ദീപംപിടിക്കുന്നപോലെ പരിഹാസ്യമായിത്തീരുമോ എന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു.

ചർവ്വിതചർവ്വണംകൊണ്ടോ, ശിരോവേഷ്ടനപ്രാണായാമംകൊണ്ടോ ഈ മാന്യസദസ്സിൻെറ എത്രയും വിലയേറിയ സമയത്തെ വൃഥാവിലാക്കുവാൻ ഞാനെന്നി വിചാരിക്കുന്നില്ല.

വിവേകാദി വിദ്യാഫലങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ വാശ്ശോരണിയിൽ വിളയുമാറാകട്ടെ! നിങ്ങളുടെ വാങ്മാധുരിയിൽ മാലോകർ മയങ്ങുമാറാകട്ടെ!! നിങ്ങളുടെ വാഗ്ധരിയിൽ മുഴകിക്കുളിച്ചു, മാടരാജ്യം പരിപാവനമായ പദവിയിൽ പരിലസിക്കുമാറാകട്ടെ!!! അജ്ഞാനതിമിരത്തെ ജ്ഞാനദീപത്താൽ പരിമാർജ്ജനം ചെയ്യുവിൻ! പാമരശബ്ദത്തെ കപ്പൽ കയററി കാലപാണി കടത്തുവിൻ! രോഗത്തെ ഉദാസിച്ച് ആരോഗ്യത്തെ ആവാഹിക്കുവിൻ! ക്ഷാമത്തെ നീക്കുവിൻ!! ക്ഷേമത്തെ പരത്തുവിൻ!!! സദുപദേശങ്ങളും, സദാചാരങ്ങളും, സൽകൃത്യങ്ങളും, സദ്വൃത്തികളും ആകുന്ന സുരഭിലസുകുമാരസുന്ദരസുമനിര

കളെ, ഐകമത്യമാകുന്ന പട്ടുചരടിൽ കോൎത്തിണക്കി, അനേകദിവ്യമാല്യങ്ങൾ മാടമഹീശൻെറ മുടിയിലലങ്കരിച്ചു, മാടമഹീശമഹിമയെ ഉത്തരോത്തരം പുലൎത്തിക്കൊണ്ടു പഴമയേറിയ കണ്ണുകൾ പുണ്യമടയുമാറാകട്ടെ എന്നു സൎവ്വാത്മനാ സൎവ്വേശ്വരനെ പ്രാൎത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു, നിയമിതകൃത്യനിൎവ്വഹണത്തിലേക്കു നിയമനിൎമ്മാണസഭാസമ്മേളനത്തെ സാദരബഹുമാനം നിയോഗിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

II

വാഗ്മത്സരം.

ജനക്ഷേമപരിപാലനത്തിങ്കൽ ബദ്ധശ്രദ്ധന്മാരായ പൌരപ്രമാണികളേ! സമുദായപരിഷ്കരണത്തിനായി ബദ്ധകങ്കണന്മാരായ ബഹുമാന്യനേതാക്കന്മാരെ! നീതിന്യായപരിപാലനത്തിങ്കൽ അധികൃതന്മാരായ ഭരണതന്ത്രജ്ഞന്മാരെ! മാതൃഭൂമിയിലെ ബാലതനുക്കളിൽ വിജ്ഞാനസുമങ്ങൾ കോൎത്തുകെട്ടുന്ന വന്ദ്യഗുരുക്കന്മാരെ! കലതന്തുകളെ വാത്സല്യാമൃതത്തിൽ കുളിപ്പിച്ചു പരിശുദ്ധമാക്കുന്ന പിതാക്കന്മാരെ! പൂൎവ്വാൎജ്ജിതമായ ശ്രേയസ്സമ്പത്തിയെ പരിപാലിച്ചു പോഷിപ്പിക്കേണ്ടുന്നതിന്ന് അവകാശികളായി വളൎന്നുവരുന്ന ബാലവിദ്യാൎത്ഥികളെ! നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ചുററുപാടും ഒരു നോക്കുപോലും നോക്കാത്ത

തിൽ ഞാൻ അത്യന്തം ആശ്ചൎയ്യപ്പെടുന്നു; അതിയായി വ്യസനിക്കുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല, സ്വകൃത്യത്തിങ്കൽ നിങ്ങൾ കാണിക്കുന്ന അനാസ്ഥയിൽ അക്ഷമനായി നിങ്ങളെ അപലപിക്കുവാൻകൂടി എനിക്കു തോന്നിപ്പോകുന്നു. വൃക്ഷങ്ങളുടെ തിരക്കുകൊണ്ടു കാടിന്റെ ഭംഗി നിങ്ങൾ കാണുന്നില്ല; പ്രപഞ്ചസൃഷ്ടിയിൽ ഈശ്വരൻ കല്പിച്ചിട്ടുള്ള ഐകമത്യത്തെ നിങ്ങൾ ഓൎക്കുന്നില്ല; കരചരണാദ്യവയവങ്ങൾ ഏകശരീരത്തിന്റെ സഹായികളും സഹകാരികളും ആണെന്നു നിങ്ങൾ വിസ്മരിച്ചുപോകുന്നു; നേത്രശൂന്യമായ ധൂമശകടത്തിൽ പൊത്തിപ്പിടിച്ചു കയറുന്നതിൽനിന്നുത്ഭവിക്കുന്ന അത്യാപത്തുകളെ നിങ്ങൾ പരിഗണിക്കുന്നില്ല; ഈ വൎഗ്ഗമത്സരമഹാസങ്കുലയുദ്ധത്തിൽ മുട്ടിക്കൂടി ലോകവിപ്ലവത്തെ ഉണ്ടാക്കിത്തീൎക്കുന്ന ആ കോലാഹലത്തിൽ ചുററുപാടും ചക്രവാളത്തിൽ ഉരുണ്ടുകൂടുന്ന കാർമേഘപടലങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ദൃഷ്ടിപഥത്തിൽപെടുന്നില്ല; ചണ്ഡമാരുതൻ കാളസൎപ്പത്തെപ്പോലെ സീൽക്കാരം ചെയ്യുന്നതു നിങ്ങളുടെ കൎണ്ണപുടങ്ങളിൽ പതിക്കുന്നില്ല; ആപൽസൂചകങ്ങളായ ഉൽപാതങ്ങൾ നിങ്ങൾ കാണുന്നില്ല; ധൂമകേതു അതാ ഉദിച്ചുതുടങ്ങി; അന്ധകാരം ഇതാ പരന്നുതുടങ്ങി! സൎവ്വഭക്ഷകനായ ആപൽക്കാലം ഇതാ വായുംപിളൎന്നു വന്നുതുടങ്ങി!

നിങ്ങൾ അന്യോന്യം കലഹിക്കാതിരിക്കുവിൻ! കണ്ണ് തുറന്നു നോക്കുവിൻ!! കൈകോൎത്തു പിടിച്ച് ആപന്നിവാരണത്തിന്നുള്ള മാൎഗ്ഗങ്ങൾ തേടുവിൻ!! നമ്മളെ പോററിവളൎത്തുന്ന മാതൃഭൂമിയുടെ അവയവങ്ങളായ നാം

അന്യോന്യം കലഹിക്കുന്നതിന്റെ അർത്ഥമെന്താകുന്നു? സ്വാർത്ഥപരതയും അഭിമാനവും പ്രമാണിച്ചു മാതാവിനെ നാം ഹിംസിക്കയല്ലേ ചെയ്യുന്നതു്? ജാതിമതഭേദങ്ങളും, വർണ്ണവ്യത്യാസങ്ങളും സർവ്വനിയന്താവിന്റെ സാർവ്വത്രികമായ സ്നേഹത്തിന്നു പ്രതിബന്ധങ്ങളായിത്തീരുന്നതല്ല. ധനവാന്മാരും, വിദ്വാന്മാരും, വ്യവസായികളും ലോകസമുദായത്തിന്റെ അഭ്യുന്നതിക്കായിക്കൊണ്ടു നിയന്ത്രിതന്മാരാകുന്നു. ധനവാന്മാർ ദരിദ്രന്മാരെ ദ്രോഹിക്കുകയോ, വിദ്വാന്മാർ പാമരന്മാരെ പുച്ഛിക്കയോ അല്ല വേണ്ടതു്. അവരവർക്കു് ഓരോരുത്തർക്കും ഈശ്വരൻ കല്പിച്ചുകൊടുത്തിട്ടുള്ള പ്രത്യേകഗുണങ്ങളെ ലോകസാമാന്യത്തിന്റെ ഉൽക്കർഷത്തിന്നും ശ്രേയസ്സിന്നും ആയി വിനിയോഗിക്കുകയത്രേ നമ്മൾ ഏവരുടേയും നിയമിതകൃത്യം. ഐകമത്യമത്രെ മാതൃഭൂമിയുടെ ജീവനാഡി.

പഞ്ചായത്തുകളും, നഗരസഭകളും, നിയമനിർമ്മാണസഭകളും സ്വാർത്ഥലാഭത്തിന്നായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഏർപ്പാടുകളല്ല. പൌരകൃത്യം സ്വഹിതത്തെ പുരസ്കരിച്ചുള്ള പൌരോഹിത്യമല്ല. ആത്മത്യാഗത്തിന്റെയും, പരാർത്ഥബോധത്തിന്റെയും മാറ്റു നോക്കുന്ന ഉരകല്ലാകുന്നു അതു്. സ്വഗൃഹങ്ങൾ ആഹാരവിഹാരങ്ങൾക്കുള്ള പുരയിടങ്ങൾ മാത്രമല്ല. മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ സദ്ഗുണസമ്മേളനങ്ങൾകൊണ്ടു പ്രകാശമാനങ്ങളായ പൌരരത്നങ്ങൾ വിളയുന്ന ഖനികളാകുന്നു അവ. വിദ്യാലയങ്ങൾ, വിദ്യാർത്ഥികളുടെ വിനോദത്തിന്നും, അദ്ധ്യാപകന്മാരുടെ ഉദരപൂരണത്തിന്നും മാത്രമുള്ള വെളിമ്പറമ്പുക

ളോ, ഊട്ടുപുരകളോ അല്ല. ആദ്ധ്യാത്മികമായും, ആധിദൈവികമായും, ആധിഭൌതികമായും ഉള്ള വിഭവങ്ങൾ ലോകഹിതത്തിനും ലോകസംരക്ഷണത്തിനും ആയി എടുത്തു വിലക്കുവാൻ പാകത്തിനുള്ള പാത്രങ്ങൾ വാൎത്തുവിടുന്ന മൂശകളാകുന്നു അവ.

ഈശ്വരകല്പിതമായ ഉൽകൃഷ്ടാദൎശത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി, കാലമാകുന്ന വാഹനത്തിൽ കയറി നാം ലോകയാത്ര ചെയ്യുന്നതായ് നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ബുദ്ധിവികാസമാകുന്ന ദൂരദൎശിനിയിൽകൂടി കാണുമാറാകട്ടെ! കാലത്തിന്റെ കാലുകളിൽ തൂങ്ങി അതിന്റെ ഗതി നിങ്ങൾ തടയാതിരിക്കുവിൻ!! ലോകത്തിന്റെ ശുശ്രൂപിടിച്ചു നിങ്ങൾ മുന്നോട്ടു വലിച്ചിഴക്കാതിരിക്കുവിൻ!!! കാലഗതിക്കും, ലോകയാത്രക്കും നിങ്ങളുടെ വൃഥാപരിശ്രമംകൊണ്ടു വേർപാടു വരുന്നതല്ല. നിങ്ങളുടെ അംഗഭംഗം മാത്രമേ പരിണാമഫലമായിത്തീരുകയുള്ളൂ.

സഹജീവികളെ ദ്രോഹിക്കാതിരിക്കുവിൻ! അപകൃഷ്ടന്മാരെ വെറുക്കാതിരിക്കുവിൻ! ഉൽകൃഷ്ടന്മാരെ ദ്വേഷിക്കാതിരിക്കുവിൻ! അപഹസിക്കാതിരിക്കുവിൻ! ഉൽകൎഷത്തെ ആശിക്കുവിൻ! സ്വഗുണംകൊണ്ടും സ്വപ്രയത്നംകൊണ്ടും ഉന്നതപദവി നേടുവാൻ ധൈൎയ്യവും സ്ഥൈൎയ്യവും സമ്പാദിക്കുവിൻ! സത്യവും ന്യായവും മുൻനിൎത്തിക്കൊണ്ടു സമത്വം സമ്പാദിക്കുവാൻ വ്യൂഹം കെട്ടി മുന്നോട്ടു കയറുവിൻ! കാലഗതിയിൽ അടിതെറ്റി വീണവരെ കൈകൊടുത്തു സംരക്ഷിക്കുവിൻ! പുരോഗാമികളായ പൌരപ്രമാണികൾ അവൎക്കഭയം

നൽകുവിൻ! ജീവിതമത്സരത്തിൽ അവരുടെ ഘോഷയാത്രകണ്ടു ആനന്ദിക്കുവിൻ! ആത്തനാദത്തിൽ അനുതപിക്കുവിൻ!! ആഹ്ളാദകലവിയിൽ അനുമോദിക്കുവിൻ!!! പരമമായ ആദശ്ശത്തെ ദുരഭിമാനംകൊണ്ടു മറക്കാതിരിക്കുവിൻ! ദുരാഗ്രഹംകൊണ്ടു ദുസ്സാമത്ഥ്യം 'തുടങ്ങാതിരിക്കുവിൻ! കാലവും കോലവും ഒത്തുപോകുവാനനുവദിക്കുവിൻ! മഹത്തായ ഭാവിശ്രേയസ്സിനുവേണ്ടി താൽക്കാലികമായ സ്വാത്ഥലാഭത്തെ പരിത്യജിക്കുവിൻ! കൈകോത്തുപിടിച്ചു നടക്കുവിൻ! സമഭാവനയോടുകൂടി വത്തിക്കുവിൻ! ആപത്തിനെ അകററുവിൻ! ഐശ്വയ്യത്തെ നേടുവിൻ! ആദശ്ശത്തെ അടയുവിൻ! മാതൃഭൂമിയെ ഉയത്തുവിൻ! പേരും പെരുമയും പരത്തുവിൻ! അനശ്വരമായ യശസ്സിനെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുവിൻ! പുണ്യം സമ്പാദിക്കുവിൻ!!!

III

ഐകമത്യം.

പ്രിയസഹോദരികളെ, സഹോദരന്മാരെ!

സവ്വേശ്വരസാന്താനികസംഘത്തിൻെറ പ്രത്യക്ഷാഭിമുഖ്യത്തിൽക്കൂടിയിരിക്കുന്ന ഈ സായാഹ്നസമ്മേളനത്തിൽ സന്നിഹിതരായ സ്ത്രീപുരുഷന്മാരെ ഉദ്ദേശിച്ചു മാത്രമല്ല ഞാൻ സഹോദരികളെ സഹോദരന്മാരെ എന്നു

സംബോധന ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. ജഗദീശ്വരന്റെ കരുണാ
മസൃണമായ കടാക്ഷനിരീക്ഷണത്തിനു പാത്രീഭൂതന്മാരും
അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രിയസന്താനങ്ങളും ആയ സകലവി
ധ ചരാചരങ്ങളേയും വിശിഷ്യ ജഗൽപിതാവായ പരമ
പുരുഷന്റെ അവിഭക്തകുഡുംബകാര്യക്ലേശത്തിൽ നി
രന്തരം നിയുക്തന്മാരും ഭൂഭരണഭൂരിഭാരവഹനത്തിനു പൂ
ർവ്വപുണ്യപരിപാകത്താൽ ജന്മനാ അവകാശികളും അധി
കൃതന്മാരും ലോകമഹായാത്രാസംരഭകലവിയിൽ ചിൽ
പുരുഷചൈതന്യലാഭാധിക്യവൈഭവത്താൽ നേതൃകോടി
യിൽ പരിഗണിക്കപ്പെട്ടുപോരുന്നവരും ആയ വിശിഷ്ട
സൃഷ്ടിവർഗ്ഗങ്ങളെ ലക്ഷീകരിച്ചുകൊണ്ടാകുന്നു അത്യന്തസ
ന്നിഹിതരായ സഭാസ്താരന്മാരെ ഞാൻ സാഹോദര്യസ
ല്ക്കാരംകൊണ്ടു സംഭാവനം ചെയ്യുന്നതു്.

ഏകയോഗക്ഷേമനിബദ്ധന്മാരായി നാം ആയുരാ
രോഗ്യസമ്പൽസമൃദ്ധിയോടുകൂടി കാലക്ഷേപം ചെയ്തു പ
രമപദത്തെ പ്രാപിച്ചു നിത്യസുഖം അടയണമെന്നത്രെ
സർവ്വനിയന്താവായ കൂടസ്ഥ പുരുഷന്റെ നീതിന്യായ പ
രിപാടിയിൽ അന്തർല്ലീനമായിക്കിടക്കുന്ന പ്രകൃതിപ്രകര
ണത്തിൽ വിവരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. പ്രകൃതിനിയ
മാനുസാരേണ പരമപദപ്രാപ്തിക്കു പറ്റുന്നതായ സമസ്ത
സൌകര്യങ്ങളും സർവ്വേശ്വരൻ നമ്മൾക്കു സമ്പാദിച്ചുത
ന്നിട്ടുണ്ടല്ലോ. സകല സാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചുവെച്ചിട്ടുമു
ണ്ടല്ലോ. പിന്നെ നാം എന്തിനായിക്കൊണ്ടാകുന്നു സ്വാ
ർത്ഥൈകപരതന്ത്രന്മാരായി നിരർത്ഥജീവിതായോധന
ത്താൽ മനോരാജ്യസാമ്രാജ്യവിജയം നേടുന്നതിനു മാന

സക്കളരിയിൽ രാഗദ്വേഷാദ്യായുധങ്ങൾ ശേഖരിച്ചു പരിമിതമായ പുരുഷായുസ്സു പാഴാക്കിക്കളയുന്നതു, പുണ്യസന്താരങ്ങളുടെ യോഗക്ഷേമത്തിന്നു ക്ഷാമയോഗമുളവാക്കുന്നതു്, ആത്മാവിനെ വഞ്ചിക്കുന്നതു, നിത്യസുഖത്തെ നിരാകരിച്ചു നിരയത്തെ നേടുന്നതു്?

അഹോ! അത്യാശ്ചര്യം; അത്യന്തശോചനീയം; ദുരന്തദുർദ്ദിഷ്ടം, ദുരാശാദുശ്ചേഷ്ടിതം, ദുർമ്മോഹപരിപാകം! മനുഷ്യരുടെ വിശേഷബുദ്ധി എവിടെ? വിദ്യയുടെ വിവേകമെവിടെ? മതങ്ങളുടെ മൂലമെവിടെ? മതാനുയായികളുടെ മനസ്സെവിടെ, മനസ്സാക്ഷി എവിടെ? സർവ്വകാരുണികനായ ജഗൽപിതാവു വിശേഷവിധിയായി മനുഷ്യൎക്കു കല്പിച്ചുതന്ന വിശേഷജ്ഞാനം വൃഥാവിലായിപ്പോയോ? ജീവിതസമരധരണിയിൽ, ആയതു വിഷദിഗ്ദ്ധമുഖങ്ങളായ ശരൌഘങ്ങളായിത്തീൎന്നുപോയോ? അജ്ഞാനതിമിരപരവശങ്ങളായി സംസാരസാഗരതരംഗങ്ങളിൽ അലഞ്ഞുവലയുന്ന ക്ഷുദ്രജന്തുക്കളെ അനായാസേന കുടുക്കുവാനുള്ള ജാലമാത്രമായി പരിണമിച്ചുപോയോ? വൈദികപദ്ധതികളെല്ലാം ദുഷ്ടമൃഗങ്ങളുടെ സ്വച്ഛന്ദവസതികളായിത്തീൎന്നുവെന്നോ? മതപ്രസ്ഥാനങ്ങളെല്ലാം നരനരികളുടെ ആഹാരത്തിനുള്ള മാംസപിണ്ഡങ്ങളെന്നോ; ഹാ കഷ്ടം! ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ പ്രകൃതിയോടു മല്ലടിച്ചു ദുരാഗ്രഹനിവൃത്തിക്കു ഈശ്വരഭണ്ഡാഗാരം കുത്തിത്തുറന്നു കോടീശ്വരന്മാരാകുവാൻ രാപ്പകലില്ലാതെ പണിപ്പെടുന്നു; ബ്രഹ്മാണ്ഡഭാണ്ഡോദരത്തിൽ കൈകടത്തുവാൻ ഭഗീരഥപ്രയത്നം ചെയ്യുന്നു; ആകാശമടിച്ചു

ത്തുക്കുന്നു, ഭൂഗർഭമെട്ടുത്തുടക്കുന്നു! സമുദ്രം കലക്കിമറിക്കുന്നു! അല്ലയോ ലോകൈകമാതാവിന്റെ സ്തനപായികളായ സന്താനങ്ങളെ! പക്ഷികൾ ആകാശത്തു പറക്കട്ടെ! പെരിച്ചാഴികൾ ഭൂമി തുരക്കട്ടെ, മത്സ്യങ്ങൾ ജലാശയങ്ങളിൽ ജീവിച്ചുകൊള്ളട്ടെ; നിങ്ങൾ അമ്മയോടു കലഹിക്കാതിരിക്കുവിൻ, മക്കൾ തമ്മിൽ മത്സരിക്കാതിരിക്കുവിൻ. സുഖജീവിതത്തിനും ഭാവിശ്രേയസ്സിനുംവേണ്ടി മാത്രമാകുന്നു നിങ്ങളുടെ ഈ ബ്രഹ്മപ്രയത്നമെങ്കിൽ ആയതിനുള്ള മാർഗ്ഗം കലഹത്തിൽക്കൂടിയല്ല—നരകത്തിൽക്കൂടിയല്ല. കണ്ണു മിഴിച്ചുനോക്കുവിൻ. ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷങ്ങളെ പരസ്പരവിരോധമെന്നിയെ അനായാസേന സമ്പാദിക്കുന്നതിനായി അവിപന്നവും സുഗമവും സുലഭവും ആയ വിശിഷ്ടവിശാലപദ്ധതി, ലോകകാരുണികന്മാരായ നമ്മുടെ ഋഷീശ്വരന്മാർ, കാലകാലാന്തരങ്ങൾക്കു മുമ്പുതന്നെ വെട്ടിത്തെളിയിച്ചിട്ടിരിക്കുന്നു. ആ പരിപാവനങ്ങളായ പന്ഥാക്കൾ ഇന്നും സങ്കുചിതങ്ങളായിട്ടില്ല. ആ സൽപഥങ്ങളിൽ, ആ രാജവീഥികളിൽ, നിങ്ങൾക്കു പ്രവേശം ലഭിക്കേണമെങ്കിൽ സഹജീവികളിൽ സൌഹാർദ്ദത്തോടും സമഭാവനയോടുംകൂടി വർത്തിക്കുവിൻ, പ്രകൃതിയോടു പിണങ്ങാതെ ഇണങ്ങിച്ചേരുവിൻ, പ്രകൃതീദേവി പ്രവൃത്തിരൂപേണ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തിത്തരുന്ന ഐകമത്യത്തെ അനുകരിക്കുവിൻ. സ്വാർത്ഥത്യാഗംതന്നെയാണു സ്വാർത്ഥലാഭത്തിന്റെ നിദാനമെന്നു മനസ്സിലാക്കുവിൻ.

ചരാചരാത്മകമായ ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ അന്യോന്യസഹായവും സഹകരണവുംകൂടാതെ അരക്ഷണംപോലും

നാം കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നില്ല. അണുപ്രാണിപോലും ജീവസന്ധാരണം ചെയ്യുന്നില്ല.

നമ്മൾ ശ്വസിക്കുന്ന വായുവും കുടിക്കുന്ന വെള്ളവും കഴിക്കുന്ന ഭക്ഷണവും എവിടെനിന്നു നമുക്കു ലഭിക്കുന്നു? നമ്മൾ ഉച്ഛ്വസിക്കുന്ന അശുദ്ധവായുവിനെ ആർ ശുദ്ധി ചെയ്യുന്നു? നീർ നീരാവിയാകുവാൻ ആർ ചിറകു ശേഖരിക്കുന്നു? നീരദനിരയെ ആർ നിലയ്ക്കു നിർത്തുന്നു? അന്നബീജത്തെ ആർ പോഷിപ്പിക്കുന്നു? അന്നം എങ്ങനെ പാകം വരുന്നു? പ്രകൃതിയിൽ ഐകമത്യമില്ലെങ്കിൽ എങ്ങനെ നാം ജീവിക്കുന്നു?

ഐകമത്യം! ഐകമത്യം! ഐകമത്യമൊന്നുമാത്രമാകുന്നു വിരാൾപുരുഷൻെറ ജീവനാഡി. പ്രപഞ്ചമാകുന്നു അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശരീരം; കരചരണാദ്യവയവങ്ങളാകുന്നു ഈ കാണുന്ന ചരാചരങ്ങൾ; കൈകാലുകൾ അന്യോന്യാശ്രയംകൂടാതെ ചേഷ്ടിക്കുന്നതല്ല, ജീവിക്കുന്നതുമല്ല.

പരമപുരുഷൻെറ പരിമാണരഹിതമായ പ്രപഞ്ചശരീരത്തിൽ പരമാണുപ്രായന്മാരായ നാം രാഗദ്വേഷമദമാത്സര്യാദിപ്രചണ്ഡമാരുതാഹതിയേററു പാറിപ്പോകാതെ സ്വസ്ഥാനങ്ങളിൽ പററിക്കൂടി ആത്മരക്ഷ നേടുവാനുള്ള പരിശ്രമമാകുന്നു സത്യം, സമഭാവന, സൌഹാർദ്ദം, ആത്മത്യാഗം എന്നാദിയായ ശബ്ദപരമ്പരകൊണ്ടു നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ധർമ്മനിരയെന്നു നിത്യവും നിങ്ങൾ നിരൂപിച്ചു നിജപദത്തെ പ്രാപിച്ചു നിത്യസുഖമടയുമാറാകട്ടെ!!!

———

ആദ്ധ്യാനകം.

1

കാൎയ്യം ജയിച്ചു.

അടിമലർ പണിയുന്നോനാടലാം വാരിരാശി-
ക്കടിയിലടിയനെത്തീ, വീഴ്പ്പുമട്ടിത്തുടങ്ങി;
കടമിഴിവലവീശിക്കേററുവാൻ താമസിക്കൊ-
ല്ലടിയനടിമയാണെന്നോൎക്കണേ കാക്കണേ നീ. 1

കൃമികിടികരിയെന്നെന്തൊക്കയോ പൂൎവ്വജന്മ-
ക്രമമടിയനടങ്ങി, വാങ്ങി മൎത്ത്യന്റെ ജന്മം;
ക്രമനികുതി കൊടുപ്പാനാവതില്ലെന്തിനാണീ-
ഭ്രമമടിയനുവേണ്ടേ വേണ്ട ജന്മാവകാശം. 2

നിരവധി ദുരിതം ഞാൻ ചെയ്തിരിക്കാം,മറിഞ്ഞി-
ട്ടൊരുവക,യറിയാതെകണ്ടു മുണ്ടായിരിക്കാം;
പരിഭവമതിലങ്ങേയ്ക്കുണ്ടു കാരുണ്യമല്ലേ
തിരുവടി,യസുരൎക്കും മുക്തി നൽകുന്നതില്ലേ? 3

പരപരിഭവമെല്ലാം, പിച്ചതെണ്ടിക്കഴിക്കാം,-
മരിയഭവഭയാബ്ധിക്കുള്ളിലാണ്ടും പിഴയ്ക്കാം;
തിരുമിഴിയടിയങ്കൽ തെല്ലുമില്ലാതെ പോയാ,-
ലനിമിഷമിരിക്കാനേതുമാളാകയില്ല. 4

കലിയുടെ പടക്കൂടി, വന്നുകാമാദിഷൾക്ക-
ത്തലവർ,തലയുയർത്തീഘോരസംഹാരകാലം;
പലവഴികളടഞ്ഞു, പോവതെങ്ങോ, ഭവാനീ-
ച്ചലമതിയെവെടിഞ്ഞാലാരെ ഞാനാശ്രയിപ്പൂ! 5

കലഹമിതുകഠോരം കാൺക, ചെഞ്ഞാതിമാർക്കി-
ല്ലലിവൊരു ലവലേശംപോലുമിസ്സങ്കുലത്തിൽ;
കലിവിഷഭയമേൽക്കും ഭക്തരെക്കാത്തിടാഞ്ഞാ-
ലുലകിതിലടിതെററിപ്പോകുമങ്ങസ്സുപോലും. 6

തിരുവടിതിരുവാണത്തപ്പനെന്നോർപ്പുനല്ലേ,
പുരുദയയിയലും താർമാതുമെന്നമ്മയല്ലേ?
ഇരുവരുമൊരുനോക്കെന്നാകിലും നോക്കിടാത്തെ-
ന്തൊരുമകനിവനുണ്ടെന്നുള്ളതോർക്കാതെ പോയോ? 7

പുരുദുരിതചയാബ്ധിക്കക്കരെച്ചെന്നിടാം നിൻ
കരുണതരണിയായിത്തീരുമെന്നാകിലിപ്പോൾ;
ചരണയുഗളയോഗം പാപികൾക്കേകുമെന്നാൽ
മരണമുടനതാട്ടേ, മാരണം തീർന്നിടട്ടേ. 8

തിരുവടിയുടെ നാമം ചൊൽവവർക്കില്ലഖേദം,
മരണഭയമശേഷം വേണ്ടവർക്കെന്നു കേൾപ്പൂ;
ഗുരുവചനമിതൊക്കുന്നില്ല, നാമം ജപിക്കാ-
തൊരുദിനമണയാറില്ല,ല്ലൽമാറുന്നുമില്ല. 9

കലമഹിമ കരുത്തക്കേടിനായിട്ടു മാത്രം,
മലമിയലിന ഗാത്രം മണ്ണൊട്ടും ഭാരമാത്രം,

കലകൾ കളവുകാട്ടിക്കൂട്ടുവാനുള്ള സൂത്രം,
നലമുടയകളത്രം കീറമാറാപ്പുമാത്രം. 10

ദുര,കുസൃതി,കുശുമ്പിൻകാമ്പു,വിമ്പുകൾക്കുറ്റെ,-
ന്നൊരുവക ദുരിതംചെയ്താപതിക്കുന്നു ഞങ്ങൾ,
മറുപിറവി വരുമ്പോൾ, പുത്രഭൃത്യാദിയായി-
ബ്ഭരമെഴമൊരുഭാണ്ഡം ഭേസുമാറാക്കിടുന്നു. 11

തവമഹിമകൾ പാടി, സ്വൈരസഞ്ചാരസൌഖ്യ-
ത്തൊടു, നഭസിപറക്കും, പൈങ്കിളിപ്പൈതലേ നീ,
ഭവവലയിലടക്കി,കർമ്മമാം കൂട്ടിലാക്കി,-
ത്തടവിലടിതുടർന്നാൽ,കൈകടന്നില്ലയോ തേ? 12

പരപുരുഷഭവാനിന്ദ്രജാലലീലക്കുവേണ്ടി-
ക്കരുപലതുപിടിച്ചും, വാർത്തുടച്ചും, പടച്ചും,
ഉരുപലതുകഴിക്കാറില്ലയോ?സ്വസ്ഥമായി-
ട്ടരനിമിഷമിരിക്കൂ;പിന്നെവേണങ്കിലാവാം. 18

സനരമരർതുടങ്ങി, സ്വൈരമേതാറുമില്ലാ-
തനവധിവിധമായി, സൃഷ്ടിചെയ്യും തിരക്കിൽ,
ജനിമൃതികൾ കുറിക്കും നാമരൂപക്കണക്കൊ-
ന്നെനവിവരമതായിട്ടങ്ങു സൂക്ഷിപ്പതുണ്ടോ? 14

ഇവനൊരു നരകീടപ്പേട്ട, നീയോർപ്പതുണ്ടോ,
തവ സചിവർകണക്കിൽ ചേർക്കുവാൻ വിട്ടുപോയോ?
ഭവജലധിയിൽ നീന്തിത്താന്തനായ്ത്തീർന്നിനിക്കി-
യവനിയിലടിതെറ്റിടുന്നു, ചുറ്റുന്നു ശീർഷം 15

പലകസൃതികളെന്നെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിച്ചതാതിൻ
ഫലമൊടുവിലശിക്കാ,നിന്നു ഞാൻതന്നെയായി;
കലബലധനം—അല്ലാ—മാനമസ്ഥാദയും, ഞാ-
നലമകലെ വെടിഞ്ഞും, ചെയ്തുനിന്നിഷ്ടമെല്ലാം. 16

അതുവിധിഗതിയെന്നാ,ലായതിന്നങ്ങല്ലേ?
ചതിയിതുഗതിയെന്നാ,ലങ്ങ സത്യസ്വരൂപൻ.
മതി തവ മറിമായം, നമ്മളൊന്നല്ലേ, ഞാൻ നീ-
യിതിമനസ്സിവിചാരംതന്നെ നിൻ ജാലമല്ലേ? 17

നറുമലരിൽ നറുന്തേൻ, നന്മണം, നല്ല പാലിൽ
പെരുകിയ നവനീതം, നാദപൂരം നഭസ്സിൽ,
അരണിയിലനലൻനീ, പാരമാരായുവോർതൻ-
കരതലഗതമായിത്തീരുമാനന്ദസാരം. 18

വലിയൊരു പിഴപററിപ്പോയി,രണ്ടെന്നു ചിന്തി-
ച്ചുലമലയുകയാണെന്നോർത്തതില്ലാത്തബന്ധോ!
ജലനിധിയിലെനീരം നീക്കടത്തിൽ പകർന്നാൽ,
ജലമതുജലമല്ലാതൊട്ടു മറ്റാവതുണ്ടോ? 19

അടിയനുകടിപററി! കേട്ടടൽക്കേററിടും മു-
മ്പടിമലരണയാനുണ്ടേറെ വൈഷമ്യമിപ്പോഴും;
കുടമുടയണമെന്നോ, കെട്ടിനില്ക്കുന്നവെള്ളം
കടലിലൊടുവിലെത്തിച്ചേർന്നു തുള്ളികളിച്ചു. 20

തടവു വിധിവിധിച്ചു ജീവപഞ്ജരമെന്നാ-
ലടിയനു വിധിലേഖം കാണുവാൻ ന്യായമില്ലേ?

നടവടികൾ നടത്തിത്തീൎന്നു കാലംപിഴക്കാ-
തുടനടിയവർ ലക്ഷ്യം തന്നു രക്ഷിച്ചിടേണം. 21

തന്നുവൊരു തടവായിത്തീൎന്നു, കൃത്യങ്ങളോരോ-
ന്നനുദിനമിവിടത്തിൽ ചെയ്യുവാനും വിധിച്ചു,
ദിനകരനഥതാരാനാഥനും നാഥനായി-
ട്ടനവധി ഭടരേയും കാവലിന്നേൎപ്പെടുത്തി. 22

ഒരുപദമിനിവെയ്പ്പാനുണ്ടു വൈഷമ്യ,മെന്താ-
ണൊരുഗതിയറിവാനും വയ്യ കൃത്യങ്ങളേതും,
തിരുവടിയരുളുന്നുണ്ടന്തരാത്മാവിൽ,എന്നും
കരുണയൊടവിടത്തിൽത്തന്നെ ചെന്നാശ്രയിക്കാം. 24

ഇരുൾനിരകളകന്നു, സാഗരം ഞാൻ കടന്നു,
മറുകരയിലണഞ്ഞു, ശല്യമെല്ലാമൊഴിഞ്ഞു,
കരളിലിതൾവിരിഞ്ഞു, ദിവ്യതേജസ്സിലാളും
തിരുമിഴിവഴികാട്ടിത്തന്നു, കാൎയ്യം ജയിച്ചു. 24

II

പിടികിട്ടി.

നേരം പുലൎന്നു കുളിയും കുറിയും കഴിഞ്ഞു,
റോരോട്ട്'നന്നില'യെഴും തറവാടിയേകൻ

ക്കുറാന്മതന്റെ കുലദൈവതസന്നിധിക്കു
നേരേവരുന്നു, തൊഴുകൈയൊടു നിന്നിടുന്നു. 1

കണ്ണൊട്ടടഞ്ഞു, പരദൈവതപാദപത്മ-
മെണ്ണിക്കുറിച്ചു കരളിൽ കരുകൊണ്ടുവെള്ളം
കണ്ണിൽപൊടിഞ്ഞു, തിരുനാമമുരിച്ചനാവി-
ലെന്തോ തടഞ്ഞു, വഴിയെങ്ങിനെയോ തിരിഞ്ഞു. 2

"ശ്രീകൃഷ്ണകൃഷ്ണ-ശരി, ഞാനതുവിട്ടു കുട്ടി-
കൃഷ്ണന്റെ കാതിലൊരു നല്ല കൊടക്കടുക്കൻ
ചോരുണ്ണി—നെന്തൊരു ഗ്രഹപ്പിഴയാണു വെള്ളം
കേറീട്ടു നൂറുപറമുങ്ങിമുടിഞ്ഞുപോയി. 3

"പാട്ടപ്പുറസ്സു പതിനെട്ടിനു പത്തുവാശി-
ക്കുട്ടിക്കൊടുക്കണമുണക്കിനുവേറെവേണം;
മുട്ടിന്നു രണ്ടുപണമെങ്കിലുമൊന്നിരന്നാൽ
കിട്ടില്ല, കാര്യമതു, ലൌകികമൊന്നുവേറെ. 4

"അന്നാളിലുച്ചസമയത്തയൽവീട്ടിൽനിന്നു
വന്നോരുപെണ്ണു ചെറുതാലി പിടിച്ചുമന്ദം
'ഇന്നസ്സുനാളിരുപതായ് ചെറുചിരവെച്ചു
തിന്നുന്നിതെൻ ചെറുകി—'എന്നിടറിക്കരഞ്ഞാൾ. 5

"ഇങ്ങായതെങ്ങിനെസഹിക്കു-മറക്കകത്തു
തങ്ങിക്കിടന്നമണി വാരിയെടുത്തു നല്കി
ചെങ്ങാതികാരണവരുണ്ടുകള്ളനങ്ങോ-
രെങ്ങോ കിടപ്പു തറവാടു നടക്കുമത്രേ! 6

"തിണ്ടാടിയെത്ര ശിവനേ! കെതികെട്ട മൂപ്പർ
പണ്ടേപ്പിടിപ്പു കളവെന്നു പറഞ്ഞുകൂട്ടി;
പണ്ടാരമെന്തു കഴവെങ്കിലുമാട്ടെ,യെന്നു
മിണ്ടാതെ ഞാൻ പണയവും പണവും പൊലിച്ചു. 7

"ചില്ലിക്കു പത്തു പറയും പൊളി പാറവക്കീ,-
ലില്ലാത്തവാദമതു കോടതിയുണ്ടു കേൾപ്പാൻ,
ഇല്ലം ച്ചുടേണമെലിയെക്കലചെയ്യുതിന്നു
വല്ലാത്ത വേലയിവനെങ്ങിനെ ചെയ്യിടേണ്ടു? 8

"മര്യാദകേടുകൾ നടത്തുവതിന്നെനിക്കും
വയ്യാത്തതല്ല, കളിയേറി വരുന്നു, വേണ്ട!
നിയ്യാണെടാ, വികൃതി! ഞാനൊരു വീക്കതന്നാ-
ലയ്യാ! കിടന്നുപിടയും കഴവൊന്നുവേണോ?"— 9

ഭാവം പകന്നു, പുരികങ്ങളൊടിഞ്ഞു രോഷം
പാവുന്നതിന്നുഴുതു ചാലുകളിട്ടിടുന്നു;
ദാവാനലപ്രഭമുഖത്തു തെളിഞ്ഞിതെന്താ-
ണാവോ മനസ്സിലെരിയുന്ന വികാരഘോഷം! 10

കായംവിറച്ചു തൊഴുകൈവിരൽ കോർത്തണച്ചി-
ട്ടായോധനത്തിനൊഴിവാക്കിയയച്ചിടുന്നു
വായുക്കളച്ചുമല തള്ളിയെഴുന്നിതെന്തോ
മായാമയന്റെ മറിമായമതാരറിഞ്ഞു!— 11

"ധർമ്മംനശിച്ചു, ധനമൊന്നുജയിച്ചു ദുഷ്ട-
കർമ്മങ്ങളിപ്പുമന്നുവേലമണച്ചിടുന്നു

ചര്മ്മം ധരിച്ചു വഴിനീളെ നടന്നിവന്റെ
ജന്മം കഴിക്കണമതേ ഗതിയുള്ളുമേലിൽ. 12

“എന്നോ കഴിഞ്ഞ കഥയെന്തിനു ഞാനിവണ്ണ
മിന്നോർത്തു, വെങ്ങിനെയതോർത്തു? മഹാകട്ടപ്പം!
എന്തൊക്കെ ഞാനനുഭവിച്ചു, വൃഥാവിലെത്ര
സന്താപമേറ്റു, കരളിൽകറയെത്ര കേറി!”— 13

ആകാശമുണ്ടു തെളിയുന്നു—“സഹിച്ചതെല്ലാ-
മാകട്ടെ ഞാനെവിടെ,യെന്തിനു വന്നുവെന്നു-
മോർക്കാതെ പോക്കുമതിങ്കലരാതിയോടു
നേർക്കുന്നപോലെ ചില ഗോഷ്ഠികളും തുടങ്ങി. 14

“സ്വാമിൻപ്രസീദ കരുണാകര! കാമലോല!
ദാമക്കെട്ടുകളിലടിയൻ കടിയൻ കുടുങ്ങി”—
കാറൊട്ടൊഴിഞ്ഞു കുളുർതിങ്കളും തെളിഞ്ഞിടുന്നു;
കാറ്റിന്റെ ശല്യവു മടങ്ങിയൊതുങ്ങിടുന്നു. 15

“നാമങ്ങളും നാവിലണയുന്നതു കണ്ടുമുമ്പിൽ
കാമങ്ങളാവഴിയകത്തു കടന്നുകൂടി;
സാമത്തിലങ്ങനെ മനോരഥ മേറിയേറെ-
ക്കേമൻ ഞൊടിക്കു നരകത്തിലിറക്കിയെന്നെ. 16

“ക്ഷേമം മറന്നു കരളിൽ കൊതിയേറി വന്നു
കാമാവലംബി വഴിയിൽ കരടൊന്നു കണ്ടു,
ലോഭത്തിലേക്കു വഴിമാറി, വളഞ്ഞുചെന്നു
ലാഭത്തിലെക്കൊരെളുതാംവഴി കണ്ടുമുട്ടി. 17

"ചെല്ലുന്നതിന്നു മടിപ്പൂണ്ടവിടത്തിൽനിന്നു
മെല്ലെത്തിരിഞ്ഞു കടുരോഷകഠാരമേന്തി
വല്ലാതെ വായുകയറിസ്മൃതിയററു വാച്ചോ-
രല്ലിങ്കൽ മത്സരമെടുത്തു മദംതൊടുത്തു. 18

"അഞ്ചുണ്ടു വൈരികൾ ബലിഷ്ഠരടുത്തു ലോക
മഞ്ചത്തിലേറി മരുവുന്ന മഹാരഥന്മാർ;
തഞ്ചത്തിലായവരനേകരഥങ്ങളിന്നു
വഞ്ചിച്ചു കുണ്ടുകളിലിട്ടു വലിച്ചിടുന്നു. 19

"ചേതസ്സിരുന്നു കഴിയുന്നൊരു വീടു കാക്കും
ഭൂതങ്ങളൈവരു മവർക്കനുകൂലഭൃത്യർ;
ജാതാനുമോദമവർ കാഴ്ചകൾ വെച്ചുവെച്ചു,
യോതുന്നവാർത്തകൾ പറഞ്ഞു തലോടിടുന്നു. 20

"ജംഭാരികുംഭിവരജൃംഭിതകുംഭഡംഭ
സംഭൃതസംഭൃതിയൊതുങ്ങിയ വാപിപോലെ,
സമ്പന്നമോദമൊരുശാന്തരസാനുലേപ-
സമ്പത്തിവാച്ചു, വദനം വിലസിത്തുടങ്ങി. 21

"കണ്ണേ! നിനക്കു കടൽവർണ്ണപദാരവിന്ദ-
മൊന്നേനിനക്കുഗതി"—കണ്ണു നിറഞ്ഞിടുന്നു
"കർണ്ണങ്ങളേ! കളക നിങ്ങൾ കഠോരമായ
വർണ്ണങ്ങൾ, ചേർക്ക ചെറുതാകിയ കൃഷ്ണനാമം. 22

"നാവേ! നിനക്കു തിരുനാമസുധാസമുദ്ര-
മാവാം, രുചിക്കതിനുമേലൊരു വസ്തുവുണ്ടോ!"—

കായം കുളുത്തു പുളകാഞ്ചിതമായിയഞ്ചു
വായുക്കളും പ്രശമനത്തെയണഞ്ഞിടുന്നു— 23

"ദാസേ! നിനക്കു നളിനാക്ഷസപര്യചെയ്തു
വാസാവിശേഷവിഭവങ്ങളനേകമില്ലേ?
ആസേവ്യമാണതുവെടിഞ്ഞു വികുണ്ഠലോക
വാസത്തിനുള്ള വഴിവിട്ടു വലഞ്ഞിടൊല്ലേ. 24

"തേക്കിന്നു ഭക്തിസുധയിൽ കുളിചെയ്തു താപ-
മൊക്കെക്കളഞ്ഞു കുളിരെപ്പുളകം ധരിക്കാം
ശ്രീകൃഷ്ണകൃഷ്ണ!"—പിടികിട്ടി,മരാളിപാറി-
പ്പോകാതെ മാനസമണഞ്ഞു സുഖിച്ചിടുന്നു. 25

ഭക്തിഭാവനം.

I

ഒരു ഗണപതി

തിരുവാണത്തെഴുമംബുജനയന-
ന്തിരുവടിയിണ പണിയുന്നേനടിയൻ.
തിരുനാമങ്ങൾ ജപിച്ചു നമിച്ചും,
തിരുവുടലടിമുതൽ മനസി നിനച്ചും,
ഗുരുതരഭവഭയഭരപരിതാപം
ദൂരെ വെടിഞ്ഞു ലയിച്ചു സുഖിച്ചും,
നീരദനീലകളേബരമെതിരേ
നീരാടുന്നതുകണ്ടു രസിച്ചും,
താരാർമകളുടെ തിരുമുഖകമലം
തിരുമൈചേർത്തു ലസിപ്പതുപോലെ
വനമാലാവലിതന്നിൽ വിളങ്ങും
കനകസരോജവിലാസം കണ്ടും,
തിരുവുടലടിമുതൽ മുടിവരെയോർത്തും,
മുടിമുതലടിവരെ വീണ്ടും പാർത്തും,
കണ്ണുകൾകൊണ്ടതു കരളിൽ ചേർത്തും,
കണ്ണൻതന്നുടെ തൃപ്പദതളിരിൽ
കണ്ണീർകൊണ്ടഭിഷേകം ചെയ്തും,
മണ്ണുംവിണ്ണുമതെണ്ണാതെ കടൽ-

വണ്ണപദാംബുജമൊന്നിൽതന്നെ
മാനസഹംസമനങ്ങാതേ പര-
മാനന്ദത്തെ നുകൎന്നീടുമ്പോഴും,
കാലംപോവതുമാൎക്കറിയാവൂ!
കാലൻവന്നാലെന്തൊരുചേതം?

കുട്ടികളെട്ടോ പത്തോ നമ്മുടെ
കുട്ടിക്കുവലയമിഴി പെറ്റുണ്ടാം;
കൊല്ലത്തിന്നുടെ രണ്ടുതലക്കും
കില്ലില്ലാ–തിരുജോടികളായവർ
പെറ്റീടുന്നതു പോറ്റീടാനിവ-
നൊറ്റപ്പെട്ടാലെങ്ങനെ കഴിയും?
ഇങ്ങനെ കിടിയെപ്പോലവർ പെറ്റാ-
ലെങ്ങനെയവരേ രക്ഷിക്കേണ്ടു?
മുലകുടിമാറാതുണ്ടൊരു നാല്,
മലയതിനൊക്കും മറ്റൊരു നാല്;
കുട്ടിപ്പെണ്ണിനുടുക്കാറായി,
കുട്ടിക്കാപ്പുകളിട്ടേതീരു;
മറ്റെപ്പെണ്ണിനു പുടമുറിനാൾകാ-
ണേറ്റൊരു പുരുഷനു നിറമൊത്തില്ല.
പട്ടിണിയല്ലാതില്ലൊരു ദിനവും,
പട്ടുകരയതുടുപ്പാൻ വേണം.
കെട്ടിയ പെണ്ണിനൊടൊന്നു പറഞ്ഞാൽ
വെട്ടിക്കും തല കണ്ണു തുടസ്സും.
കാശില്ലാത്തവരാശതുടൎന്നാ-

ലേശ്രുകയില്ലെന്നില്ലൊരു ബോധം;
വിറകില്ലാഞ്ഞാൽ മിശകരിക്കാം,
അറിവില്ലാഞ്ഞാലറിയാടേണ്ട,
ചിറകില്ലാത്തവനെങ്ങിനെ മേലേ
പറവകണക്കു പറന്നീടുന്നു?
വിത്തിനുവകയില്ലാത്തവരെന്തിനു
പോത്തിനെ വെച്ചുവളത്തീടുന്നു?
കാച്ചിയ പാലു കുടിപ്പതിനായി
പിച്ചയെടുത്തു നടക്കാറുണ്ടോ?
കുഞ്ഞു വിശന്നു വലഞ്ഞീടുമ്പോഴും
കഞ്ഞികൊടുപ്പാൻ കഴിവില്ലാത്തവ-
രഭിമാനത്തിനു വശഗന്മാരാ-
യഭിഷേകത്തിനു മോഹിക്കുന്നു.
പള്ളനിറച്ചാമുള്ളതുകൊണ്ടേ-
നുള്ളിലുറച്ചുന്നവരാരുള്ളു?
കിട്ടിയതൊന്നും പോരെന്നല്ലാ
കട്ടുഭുജിപ്പാനുണ്ടൊരു മോഹം.
ദാരിദ്ര്യത്തിനു മൂച്ചുകുറക്കാ-
നാരുമതറിയാറാക്കുകനല്ലു.
ഉള്ളിലൊതുക്കിയ ദാരിദ്ര്യത്തിൻ
തള്ളലിനൊരുകുറവുണ്ടാകില്ല;
വിറകിന്നടിയിൽ കനലുകണക്കേ
നീറുകയല്ലാതാറുകയില്ല.
കത്തിയണഞ്ഞതു വെണ്ണീറായാൽ
ചത്തതിനില്ല വികാരം പിന്നെ,

ഇല്ലെങ്കിൽ പുനരില്ലെന്നോതു,
വല്ലെന്നാലതുകൊണ്ടു കഴിക്കു.
ഇത്തരമോരോന്നരിയാടുന്നതി-
ന്നുത്തരമൊന്നും പറയുകയില്ല;
മൂക്കിലിരിക്കും കറിച്ചൂലാൽ
വക്കാണത്തിന്നു മറുവടി ചൊല്ലും;
അണിമതിമുഖിയാളടിയുടെമീതെ
ചാണകവെള്ളംകൊണ്ടു തളിക്കും:
കുട്ടികൾ മുറവിളി കൂട്ടുന്നാകിൽ,
തട്ടിക്കേറും തല്ലുതുടങ്ങും;
കലഹത്തിന്നു പുറപ്പെട്ടെന്നാ-
ലിഹലോകം പുനരന്നേ തീൎന്നു.
കശപിശ കൂട്ടുന്നതിനേക്കാളും
കാശിക്കങ്ങു ഗമിക്കേ നല്ലൂ.
ആണുംപെണ്ണും കലഹിക്കുമ്പോൾ
ഗുണദോഷങ്ങൾ നിനക്കുകയില്ല;
പഴി പറയുന്നതു പെണ്ണാണെങ്കിൽ
പിഴയും പഴിയും പുരുഷന്നുതന്നെ.
മുള്ളി,ലയിന്മേൽ വീഴുന്നാകിൽ
കൊള്ളുന്നതു പുനരിലയിൽതന്നെ
നാടും വീടും വിട്ടുപിരിഞ്ഞാൽ
കുട്ടികളെങ്ങിനെ കഴിയും പിന്നെ?
കാക്കക്കുഞ്ഞുകൾ കൊക്കുവിടൎത്തി
കാകായെന്നു കരഞ്ഞീടുമ്പോൾ,
തള്ളപ്പക്ഷികൾ ചഞ്ചുപുടത്തി-

ന്നുള്ളിലിരിപ്പതു നൽകുന്നില്ലേ?
തള്ളയെ വിട്ടു പിരിഞ്ഞെന്നാലും
പിള്ളയെയെങ്ങനെ തള്ളീടേണ്ടു?
സ്വൈരക്കേടതു വീട്ടിലിരുന്നാൽ
തീരുകയില്ലൊരു നിമിഷംപോലും
പെരുവഴിയല്ലാതൊരുവഴിയില്ലെ
ന്നരുതാതുള്ളതിലാശ തുടങ്ങും.
കള്ളുകുടിച്ചാലുള്ളു മറക്കാം,
തള്ളയടുത്താൽ തൊള്ളതുറക്കാം.
ഇങ്ങനെ പലവക ചിന്തിച്ചൊടുവിൽ
പങ്ങച്ചാരഥ കൾക്കുടിതന്നിൽ
എല്ലാരുമങ്ങെപ്പണിചെയ്തീടിന
നല്ലൊരു പണവും കൊണ്ടു പതുക്കെ
തക്കംനോക്കിയകത്തു കടന്നഥ
മൂക്കുപിടിച്ചു കുറച്ചു കഴിക്കും
മൂക്കും രുചിയതിൽ ദിവസംതോറും
വക്കത്താറ്റൊരു വാക്കുകളാലേ
വക്കാണത്തിനു വട്ടംകൂട്ടി,
വീട്ടിൽ ചെന്നു കുറേറും നേരം
മട്ടല്ലെന്നതു കണ്ടുകയർത്തഥ,
മട്ടോലുംമൊഴിയെച്ചിൽ കയ്യാ-
ലങ്ങോട്ടൊന്നു കൊടുത്തതിനുത്തര
മിങ്ങോട്ടും പുനരൊന്നു കിടച്ചു;
ചിക്കെന്നരിശംകൊണ്ടവളവനുടെ
മൂക്കു കടിപ്പാനോങ്ങുന്നേരം,

ക്കൂടികൊട്ടു– മൂക്കും വായും
കൊക്കുന്നളവതി വഷളായുള്ളൊരു
ഗന്ധംവന്നു ശിരസ്സിൽക്കേറി–
ട്ടന്ധതപൂണ്ടവൾ വീണുമറിഞ്ഞു.
അങ്ങുതരിമ്പിനു വെളിവില്ലാത്തൊരു
പോങ്ങൻ പങ്ങച്ച്യാരത്തുനേരം,
തുള്ളിച്ച്യാടിയടുക്കള പററി
കൊള്ളിയെടുത്തഥ പുരയും ചുട്ടു.
പെട്ടെന്നോടിച്ചെന്നവനങ്ങൊരു
തോട്ടിലുരുണ്ടു മറിഞ്ഞു പിതുങ്ങി.
ആവിയിൽവെന്തൊരു കുട്ടികളെങ്ങിനെ
ജീവിച്ചെന്നതു ഞാനറിയില്ല;
തള്ളമരിച്ചതു സത്യംതന്നെ,
തന്തക്കും പുനരങ്ങിനെതന്നെ.

സാരാസാരമറിഞ്ഞവരിതു സം–
സാരഭ്രമമെന്നോതിടുന്നു.
പണവും പദവിയുമുണ്ടെന്നാലും
കണികാണില്ലവർ സുഖലവലേശം.
കിട്ടിയതിൽ കൊതി കാണുന്നില്ല,
കിട്ടാത്തതിലേ കാമമതുള്ളു.
നല്ലൊരു പെണ്ണിനെ വേട്ടെന്നാലും
നല്ലാർമണിയവൾ നന്നല്ലപ്പോൾ.
കാശിനു ഗതിയില്ലാത്തവർപോലും
വേശാംഗനയേ മോഹിക്കുന്നു.

കൊണ്ടതുകൊണ്ടു സുഖിച്ചീടാത്തവർ
പണപ്പെട്ടികളെന്നോ വേണ്ടു.
കനകക്കട്ടകളുള്ളിലിരുന്നാൽ
കനമല്ലാതതിനെന്തുതകുന്നു?
ദൂരെക്കാണ്മതിനോടീടുമ്പോ-
ളരികിലിരിപ്പതു കാണുന്നില്ല;
തേടിത്തോററതു കിട്ടാഞ്ഞിട്ടും,
നേടിയെടുത്തതു പോരാഞ്ഞിട്ടും,
കരുതുവിനിഹലോകത്തിലൊരുത്തനു-
മൊരുസുഖമില്ലാ നിമിഷം പോലും.
ധനമുള്ളവരതു രക്ഷിച്ചീടാ-
നനവധി ദുഃഖം പേറീടുന്നു.
കളവും ചതിയും കലഹങ്ങളുമിഹ
കളിയാടുന്നതിനളവില്ലേതും.
എന്തിനുവെറുതെ ക്ലേശിക്കുന്നു
ഹന്ത! കൃതാന്തനു ദയയില്ലേതും.
ഉള്ളൊരുകാലമിരന്നു കഴിപ്പാൻ
കൊള്ളരുതാത്തതു ചെയ്തീടേണ്ട.

ഇഹപരലോക സുഖാവഹമായി-
ട്ടഹഹ ജഗത്തിതിലൊന്നേയുള്ളു.
ഹരിപദഭജനം ജനിമൃതി ഹനനം
പരമാനന്ദ സുധാരസപാനം,
ശിരസാനമനം, മനനം, ധ്യാനം,
ഹരിഗുണകീർത്തന,മതിലഭിമാനം,

മായാമാനുഷ ലീലാഗാനം,
ശ്രേയസ്സിന്നതുതന്നെ നിദാനം.

തളിരൊളിതിരളും തിരുവടിയുഗളം
കളിയാടുകമമ കരളിൽ നിതാന്തം.
സുരകുല സുരുചിരമകുടമശേഷം
തെരുതെരെ വന്നു പതിക്കും നേരം
അരുണിമ തടവിന തവ പദകമലം
നിരവധിയണിമണി നിറമണിയുന്നു.
മുകുളിത സുരകരയുഗളമസംഖ്യം
പകുതിവിടൎന്നരവിന്ദംപോലെ
സരസിജലോചന പാദസമീപേ
തരസാ ചെന്നു പതിച്ചീടുന്നു.
കലിമലമകലെയകററും ത്വൽപ്പദ
സലിലസുധാരസസുരവാഹിനിയിൽ
വലരിപുനയന സരോജസഹസ്രം
വിളയാടുന്നു വിലാസവിലോലം.
കാലിലണിഞ്ഞൊരു നൂപുരമാകും
കളഹംസത്തിൻ കളനിനദത്തിൽ
അളികുലഝംകൃതി ചേൎന്നീടുന്നു
കലിതരസത്തോടു കേട്ടു സുരാംഗനാ-
മാരതിമോദംപൂണ്ടു ലയിച്ചതി-
ലരമൊരു ഗാനശ്രുതിചേൎക്കുന്നു.

ഇങ്ങനെയുള്ളൊരു തൃക്കഴൽ കൂപ്പാ-
നെങ്ങനെ ഭാഗ്യമെനിക്കു ലഭിച്ചു!

മാമകമാനസമതിശയ ചപലം
കാമാദിയിലിഹ വിവശവിലോലം
ഭൂരിവിപത്തേ! പാരമസത്തേ!
ദുരിതദുരാശാ പൂരിതവിത്തേ!
മധുകരമനമേ! മാധവസവിധേ
മധുരസമുണ്ടു മദിക്കരുതായോ?

കരിമുകിലൊളിചിതറീടിന ചികുരം,
സുരുചിരമണിമയമാകിയ മകുടം,
നിറുകയിൽ നിറമിയലുന്ന ശിഖണ്ഡം,
ചെറുതിരകോലിന കുറുനിര നികരം,
അണിമതികലപണിയുന്ന ലലാട
ഗുണത്തിനു ഗുണഗണമേറും തിലകം
ഭാസുരമാകും ഭ്രുകുടീകൾ തിലസുമ
നാസികകുവലയനയനദ്വന്ദ്വം,
അണ്ണോജാക്ഷകടാക്ഷനിരീക്ഷണ-
മെണ്ണിയെടുക്കും കണ്ണുപുടത്തിൽ
വിണ്ണവർ വേദശ്രുതിചേൎക്കുന്നതു
വണ്ണിപ്പാനിന്നെളുതല്ലേതും.
കുണ്ഡലമണ്ഡിതഗണ്ഡതലാന്തം
കണ്ണിനു പുണ്യമിയറ്റീടുന്നു.
പല്ലവമൃദുള മനോഹര മധുരം
വല്ലവിമാൎക്കുതന്നെ വിചാരം.
തെല്ലുവിടൎന്നൊരു വാസ്സലർ മുകുളേ
മല്ലവിലോചനനുല്ലാസത്തൊടു

കരധൃതമാകിന മുരളീനാളം
പരിചൊടുചേൎത്തും, കാലുപിണച്ചും,
വാരിജമുകളംപോലെ കവിൾത്തട-
മരമെഴമനിലനിലൊട്ടു വളൎന്നും
ചില്ലികൾമെല്ലെയുയൎത്തി വളച്ചും,
കല്ലിറുമല്ലിവു സലീലമണച്ചും,
കാലുകൾനാക്കി രസിച്ചു വസിക്കും
കാലിയെ മന്ദം നോക്കി രസിച്ചും,
കണ്ണൻതന്നുടെ മുരളീഗാനം
കണ്ണാനന്ദമതെന്നേ വേണ്ടു.

എങ്ങനെ തിരുമുഖകമലവിലാസമ-
തിങ്ങനെയെന്നു പറഞ്ഞിടേണ്ടു?
മധുകരമനമേ! മാധവസവിധേ
മധുരസമുണ്ടു മദിക്കരുതായോ?

കാളാംബുദരുചികലരും ഗളതല
കാളിമയാകുന്നാകാശത്തിൽ
ഹാരാവലിയതു താരാവലിപോ-
ലാരാലങ്ങു വിളങ്ങിടുന്നു.
മറയിൽ മറഞ്ഞൊരു മായാമയനുടെ
മാറിലിണങ്ങിന ഭൂഷാജാലം
മാറാതുള്ളൊരു വൈഭവപരിഭവ-
മാറാനുള്ളൊരുപായംതന്നെ.
കരതലവിലസിതകമലമതെന്നുടെ
കരളിതളൊക്കെയകററീടുന്നു.

ശംഖിയലുന്നൊരു തൃക്കൈയടിയനു
ശങ്കനാശിപ്പാനുള്ളതുതന്നെ.
ഗദയതുളുന്നൊരു തൃക്കൈകൊണ്ടെ-
ഗ്ഗദനിവഹങ്ങൾ പറന്നീടുന്നു.
ചക്രംകണ്ടുടനജ്ഞാനത്തിനു
ചക്രശ്വാസ മിയന്നീടുന്നു.
ദൂരീകൃതപുരു ദുരിതമുദാരം
പാരിരേഴിനു മേകാധാരം
ഭൂരിദമമലംഭാസുരമുദരം
ചേതസ്സിങ്കലുറച്ചു, ജയിച്ചു.
നാരായണനുടെ നാഭിദേശം
തീരാതുള്ളൊരു സുഖമേകുന്നു.
തൃത്തുടരണ്ടും ചിത്തതടത്തിൽ
ചേൎത്തുടനാൎത്തി കളഞ്ഞീടുന്നേൻ.
കേതകിമലർ പണിയുന്ന കണങ്കാ-
ലാതങ്കത്തെയകററീടട്ടെ.
നാരായണ! മധുസൂദന! മാധവ!
നരകാന്തക! തവ ചരണം ശരണം.
തിരുവാണത്തെഴ മംബുജനയനാ-
ന്തിരുവടിയിണ പണിയുന്നേനടിയൻ.

II

ഭജനത്തിൽനിന്നു കദനത്തിലേക്കു

കാലത്തേററു കുളിച്ചു കാലനിയമം
    തെററാതെകണ്ടേററിട്ടും
കാലത്തോളമറിഞ്ഞമാതിരി ഭവ-
    ദ്ദാസ്യം വഹിക്കും വിധൌ
കാലക്കേടിനു കീഴടങ്ങിമരുവു-
    ന്നിക്കാലമെന്നല്ല ഊ-
ക്കാലല്ലാതൊരുനാളുമില്ലടിയനാ-
    ലംബം തിരാണേശൌരി! 1

പൂമാതൊടൊത്തു മൃദുമേനിപുണന്നു പുണ്യ-
ധാമാവുറങ്ങുമളവന്തിമയാമവേദി
വാമാർദ്രശംഖനിനദം കുളിരേശ്രവിച്ചു
രോമാഞ്ചകഞ്ചുകമണിഞ്ഞു തെളിഞ്ഞിടും ഞാൻ. 2

'ശ്രീകേശവായനമ'യെന്നെഴുന്നേററു നാമ-
സങ്കീർത്തനങ്ങൾ ദുരിതാപഹരങ്ങൾ ചൊല്ലി
പങ്കേരുഹാക്ഷ പദപല്ലവതല്ലജം തൊ-
ട്ടാകാശമാകുലമകന്നകതാരിലോക്കും. 3

ഇന്നാകിലാസ്സമയമാമയമേറിടുംമാ-
റൊന്നായ്നിലാവിലൊലിചേർത്തു സൃഗാലജാലം

പൊന്നാനിപാടവത്തു ശങ്കിടികൊണ്ടുനാസ്സൂൾ
സന്നാഹമൊത്തുലകണഞ്ഞുവതാണു കേൾപ്പൂ. 4

എന്താണിതെത്രദിനമാണിവിടെക്കിടന്നു
സന്താപവഹ്നിയിലെരിഞ്ഞു പൊരിഞ്ഞിടേണ്ടു
കാന്താരവാസമിതിലും സുഖമെന്നുതൊട്ടു-
ചിന്താഭരം മനസി സന്തതമേന്തിടുന്നു. 5

അക്കാലമക്കരുമയാദ്രിയിലേറിടും മു-
മ്പേല്ക്കാതെയില്ല ഗണനായകഹോമധൂമം
ചിൽക്കാതലായ തിരുവാണപുരേശ്വരന്റെ
തൃക്കാലണഞ്ഞു പണിയാത്ത ദിനങ്ങളില്ല. 6

ഇക്കാലമക്കമലിനീരമണന്റെ താപ-
മേല്ക്കാതെയേല്ക്കുകിലനർത്ഥമതെന്നു വൈദ്യൻ
വക്കാണമോടു പറയുന്നതു കേട്ടുപാര-
മുൾക്കാമ്പുവാടി വിധിയെന്നു കിടന്നിടും ഞാൻ. 7

സഞ്ജാതഹർഷമനിമേഷർ പണിഞ്ഞിടുന്ന
മഞ്ജീരശിഞ്ജിതമനോഹരപാദപത്മം
പുഞ്ജീകൃതാഞ്ജനസമാനമശേഷനേത്ര-
സഞ്ജീവനം സുകൃതി സൽകൃതചാരുജംഘം. 8

സന്ധ്യാസ്സു നൽക്കനകഭംഗികലർന്നചെന്താർ-
കാന്തന്റെ കാന്തിയെഴു മംബരമംബുവിങ്കൽ
സന്ധിച്ച വീചിനിചയക്കളിയേററ ചന്തം-
ചിന്തുന്ന പീതമൃദുകോമളമാം ദുകൂലം. 9

ആകാശവീഥിയിൽ നിരത്തിനവാണിഭത്തി-
ലാകാരമൊത്ത പല താരകരത്നജാലം
രാകാശശാങ്കമണിചേൎന്നു വിളങ്ങിടുമ്മാ-
റേകാന്തകാന്തമണികിങ്കിണികണമനോജ്ഞം. 10

വ്യോമാങ്കണത്തിലൊഴുകും സുരഗംഗയല്ല,
ഭൂമിക്കുചുററുമെഴുമാഴിയതാകയില്ല,
പൂമാതണച്ച കരവല്ലിയതല്ലി,തെന്തോ
ദാമോദരോദരവിഭൂഷണമായബന്ധം. 11

നാനാചരാചരനികേതനമാദിപത്മ-
നാരായവേരു നളിനാസനസന്നിവാസം
നാദാത്മകാത്മനിലയം നിഖിലാണ്ഡനാഥ-
നാഭീപുടം പരമപാവനപുണ്യപൂരം. 12

മൂലോകമൂലതലമൂഴിയുമാഴിമാത്തു-
മാലോലനീലമിഴികൊണ്ടുഴിയും പ്രദേശം
ത്രൈലോക്യമോഹനമഹോ ത്രിവലീവിലോല-
മാലോകനാമൃതമയോദരമത്യുദാരം. 13

താരങ്ങ,ളമ്പിളി,സുരാപഗ,ദുഗ്ദ്ധപാരാ-
വാരപ്പരപ്പിവ പയോദതലേ പതിച്ച
ഹാരാവലീകവചമാലകളെന്നകള്ള-
പ്പേരാൎന്നണിഞ്ഞ തിരുമാറിടമേറെരമ്യം. 14

നീലാംബുദത്തിലൊളിചിന്നിനമിന്നൽ പോലെ
താലാങ്കസോദരകരേ പരമുല്ലസിക്കും

പാലാഴിതൻനിനദവും നിറവും പകൎന്ന
ചേലാൎന്ന പഞ്ചജനദൈത്യജപാഞ്ചജന്യം. 15

മുപ്പാരു മൂന്നുവലയം വലമാഥിലോകം
മല്ലാട്ട,ഭ്രുവടിയിലായറുകോണുമോയി
കല്പാന്തസൂൎയ്യകിരണങ്ങളുരങ്ങളായു-
മുൽപാദിതാത്ഭുതഭയാദിഭരംരഥാംഗം, 16

ഹാഹേതിദാനവരഹമ്മതിയിൽക്കളിക്കു-
ന്നാഹേതിദൈത്യവരപീഡിതരായെഴുന്നാൽ
നീഹാരമക്കനത്തുപോലവനെക്കൃതാന്ത-
ന്നാഹാരമാക്കിവിലസും ഗദതാൻ ഗദാഖ്യം. 17

വന്ദാരുമാനസമലിഞ്ഞലയാണതിങ്കൽ
മന്ദംകളിപ്പൊരണിമന്ദിരമിന്ദിരായാഃ
കുന്ദേന്ദുമന്ദപവനാദിയനംഗഭൃത്യ-
സന്ദോഹകന്ദമരവിന്ദമമന്ദശോണം. 18

നാലായിട്ടും മറകൾ നാലുനയങ്ങൾ നാലു
നാലായവൎണ്ണയുഗവൎഗ്ഗവിസൎഗ്ഗസൎഗ്ഗം
നാലാകുമാശ്രമമതും നിഖിലാധിനാഥ-
നീലാളിവൎണ്ണകരവല്ലികളായ്ലസിപ്പൂ. 19

നാളീകനാളമളിസഞ്ചയകേളിരംഗം
കാളാംബുദദ്യുതി കളിന്ദജതൻപ്രവാഹം
ഹാലാഹലം വിഷവിഹീനമഹീനകാന്തി-
കോലാഹലം കമലനേത്രഗളപ്രദേശം. 20

ഹാരങ്ങളല്ലറിടെയുള്ളതു താരമത്രേ,
നാരായണന്റെ ഗളമല്ലതുമല്ലതത്രേ,
സ്മേരാനനം സ്ഫടികമാണതു ചന്ദ്രനത്രേ,
നീരാഴിയാണു തിരുമാറിടമല്ലപോലും! 21

തേടുന്നു നേത്രമധുപം മധുവുണ്ടിടുന്നു
നേടുന്നു ചിത്തകളഹംസമനന്തസൌഖ്യം
വാടുന്നു ചന്ദ്രവദനം വിളറുന്നു വന്നു-
കൂടുന്നു പൂമകൾ വിരുന്നിനു പൂമുഖത്തിൽ. 22

കണ്ണാടികണ്ടു തൊഴുകൈതുടരുന്നു വിണ്ണോർ
കണ്ണാണലിഞ്ഞൊഴുകിടുന്നതു തൂനിലാവിൽ
എണ്ണുന്നു മുത്തുകൾ വിടന്നൊരു പല്ലവത്തി-
ലുണ്ണുന്നു പങ്കജമിതെന്തു മഹേന്ദ്രജാലം! 23

ചില്ലീലതയ്ക്കെതിരുചൊൽവതിനാവതില്ലേ
വല്ലാതെ ഭീതി മനതാരിലുയർന്നിടുന്നു
എള്ളിന്റെ പൂവരിയ നാസികയോടെതിർത്തി-
ട്ടല്ലേ ജനങ്ങൾ തിലമിത്തരമാട്ടിടുന്നു? 24

ഇന്ദുപ്രഭാപടലമേറ്റു ലസിപ്പതെല്ലാം
മന്ദിച്ചിടുന്നു ദിനനാഥനുദിച്ചിടുമ്പോൾ
സന്ദേഹമില്ലവരിണങ്ങിവിളങ്ങിയെന്നാൽ
നന്ദാത്മജന്റെ നയനങ്ങളൊടൊപ്പു ചൊല്ലാം. 25

നെറ്റിത്തടത്തൊടിടയുന്നൊരു ചന്ദ്രലേഖ
മാറ്റെത്രയെന്നുരസിനോക്കിന ചാണയാവാം

മാററിൻഗ്ഗുണം തിലകമായ്‌വിലസുന്നു,ശ്ശുദ്ധ
തെററായിടും നിടില മമ്പിളിയായ്ഭ്രമിച്ചാൽ. 26

ഊനംവെടിഞ്ഞു തിരുവാഭരണങ്ങൾ മാന്യ-
സ്ഥാനം കൊടുത്തൊരുമയോടവകീഴടങ്ങി
ആനന്ദമാം മുടിയണിഞ്ഞഭിഷേകമേററു
നൂനം കൃതാൎത്ഥതപകൎന്നിടുമാക്കിരീടം. 27

ശ്രീതിങ്ങിവിങ്ങിവിലസും തിരുമേനി തന്നി-
ലേതേതിനാണു ഗുണമെന്നു ഗണിച്ചിടുമ്പോൾ
ഓതാവതല്ലതറിയാതെ പിണഞ്ഞുപോയ-
തേതാകിലും പിഴപൊറുത്തു പുലർത്തിടേണം. 28

ഈവൎണ്ണമോൎത്തിരുവടിക്കൊരുഭക്തി പൂണ്ടു
കാർവൎണ്ണമന്ദിരമണഞ്ഞു കഴിഞ്ഞകാലം
ഈവന്നകഷ്ടദശയൊത്തു നിനച്ചിടുമ്പോ-
ളാവൂ തകൎന്നുഹൃദയം തളരുന്നുദേഹം. 29

നാരായണൻ നളിനനേത്രനിളാമണാള-
നാനായബാലനളിവൎണ്ണനവൎണ്ണനീയൻ
നാമങ്ങളീവക വെടിഞ്ഞു കിടന്നുഴന്നു
നാമത്തിലൊന്നിനിമയായതു മെന്തുചെയ്യാം! 30

കഥനാത്മകം.

നാളികേരം.

പുല്ലയെന്നു പുകൾപൂണ്ട കായലിൻ
തെല്ലു തെക്കൊരു തുരുത്തു കണ്ടിടാം
അല്ലലില്ലവിടെ വാഴുവോർക്കു ഭൂ-
വല്ലഭന്റെ മിഴിയെത്തിടാഞ്ഞിലും. 1

കള്ളരില്ല, കളവില്ല, കോളു കൊ-
ണ്ടുള്ള റൊല്ലുമതി ജീവിതത്തിനും.
കൊള്ളയില്ല, കൊലയില്ല, സുസ്ഥിതി-
ക്കുള്ള വട്ടമതിനില്ല കോട്ടവും. 2

മത്ത, നല്ലമലരാർന്ന കമ്പുള-
ച്ചാർത്തു, കസ്സു പടതംപടോലവും
ആത്തകൌതുകമെഴുന്നു ലക്ഷ്മിതൻ
നൃത്തകേളി വിലസുന്നരംഗമായ്. 3

തിങ്ങിടുന്ന പടർവാഴകൾക്കിടെ-
പ്പൊങ്ങി നില്ക്കുമൊരു പൂഗപംക്തിയിൽ
തൂങ്ങിടുന്നു, കനകക്കുടക്കതൻ
ഭംഗിചേർന്ന ചെറുചെമ്പഴുക്കകൾ. 4

നാളികേരമൂളവായതാത്ഭ്യമായ്
കേരളത്തിലിവിടത്തിലാണു പോൽ
ചാരുവാകിയ പുരാണസൽകഥാ
സാരമായതു പറഞ്ഞിടുന്നു ഞാൻ. 5

വേണ്ടപോലതു പറഞ്ഞുതീൎക്കുവാ-
നുണ്ടു നല്ലപണിയെന്നിരിക്കിലും
കൊണ്ടൽവൎണ്ണപദപങ്കജാൎപ്പണം
കൊണ്ടെനിക്കതു സുസാദ്ധ്യമാസ്ഥതം. 6

പണ്ടൊരിക്കലൊരുമിച്ചുവാണുപോ-
ലണ്ടർകോനുമൊരു കേരളേശനും
ഇണ്ടൽപൂണ്ടു പിരിയുന്ന ഭൂപനെ-
ക്കണ്ടലൌകികമുരച്ചു വാസവൻ. 7

"കേണിടേണ്ട, സുരസുന്ദരാംഗിമാർ
പാണിയോ പറക കല്പവൃക്ഷമോ
വേണമെങ്കിലമൃതോ ഭവാനു നൽ-
കേണമെങ്കിലതിനില്ലസംശയം" 8

പാകവൈരിയലിവാൎന്നു ചൊല്ലിടും
വാക്കുകേട്ടു കുതുകാലിളേശനും
"നാകലോകവനിതൎക്കു വാഴ്വാൻ
പാകമല്ലവനി"യെന്നു വാഴ്ത്തിനാൻ. 9

"മന്നവൎക്കമരൎക്കുമേറെനാൾ
മുന്നമേ വിധിവിധിച്ച വേൎപ്പയാം;

മന്നിലുള്ള വിഭവങ്ങളൊക്കയും
വിണ്ണിൽനിന്നു വിളയിപ്പതല്ലയോ. 10

കാൎയ്യഗൌരവമറിഞ്ഞു മന്നവ-
ക്കാൎയ്യവൈഭവവിബോധമെത്തിടും
സൂൎയ്യനൊത്തു നിഴലെന്നപോലെ ഭൂ-
വീൎയ്യമാൎയ്യ! തവ തുഷ്ടികാൎയ്യമാം. 11

ഇഷ്ടികൊണ്ടു തവ തുഷ്ടിയും ഭവ-
ത്തുഷ്ടികൊണ്ടു ഭുവി വൃഷ്ടിയും വരും
വൃഷ്ടിപുഷ്ടിതരുമെന്തിനിന്നു തേ
ദൃഷ്ടിതെറ്റുകിലനൎത്ഥമൊക്കയും. 12

എങ്കിലൊന്നു വിടകൊള്ളുവേനതിൽ
ശങ്കയില്ല തിരുവുള്ള മേല്ക്കയാൽ
വങ്കരായ ചിലലോകരെങ്കിലാ-
തങ്കമേറ്റു മപവാദമോതിടും. 13

‘എന്തു മന്നവനിവൻ ദിവിപോയി-
ട്ടെന്തുകൊണ്ടു വരവാണിതുനൂനം
ബന്ധുവെങ്കിലമരേശനിങ്ങശ-
ന്നെന്തുകൊണ്ടു വെറുകൈയ്യൊടയച്ചു? 14

സേവയുണ്ടു നൃപനൊന്നിരിക്കിലാ-
ദ്യോവിലുള്ള വിഭവങ്ങളൊക്കയും
കാവുകെട്ടിയവനിക്കെടുക്കുവാൻ
ദേവദേവനനുവാദമേകിടും. 15

സ്വപ്നത്തിലുമനന്ന നാരിമാ-
ർക്കേപ്പെടുന്നൊരുടയാടനേടുവാൻ
കല്പവൃക്ഷമതിലല്പകാലമാ-
യുല്പലാക്ഷികൾ കൊതിച്ചിരിപ്പതാം. 16

ധേനുവുണ്ടു, ധനധാന്യസന്തതി-
ക്കൂനമില്ലമൃതിലാണ്ടു മുങ്ങിടാം
ദാനശാലി വലവൈരി യെന്തിനീ
ഹീനഭാഗ്യരിലതൊക്കെ നിഷ്ഫലം’. 17

കന്നരിത്തരമനർത്ഥമോതിടും
മുന്നമൊന്നു കരുതുന്നതുത്തമം
പിന്നെ വേണ്ടതുരിയാടവേണ്ടു ഞാ”
നെന്നുരച്ചു വിരമിച്ചു മന്നവൻ. 18

പാകമായ നൃപവാക്കു കേട്ടുടൻ
പാകവൈരി പരമാർദ്രചിത്തനായ്
നാകശാഖിയമൃതാന്ന കുംഭവും
നൽകി മന്നനെയയച്ചു സാദരം. 19

കാലമൊട്ടു കളയാതെ മേദിനീ-
പാലകൻ സപദി ഭുവിലെത്തിനാൻ
ചേലിയന്ന സുധയും സുരദ്രുവും
പാലനത്തിനു നരർക്കു നൽകിനാൻ 20

ചാലവേ ചകിതചാരുനേത്രമാ-
രാലവാലമതിൽ നട്ടു കല്പകം

വേലചെയ്തുതുവളൎന്നു കാച്ചിടും
കാലമോൎത്തു നിവസിച്ചു കൌതുകാൽ 21

ഓരമൊട്ടു പെരുതെന്നിരിക്കിലും
നീരജാക്ഷികളിളങ്കരങ്ങളാൽ
നേരനീക്കമണയാതെ നൽസുധാ-
ധാരകൊണ്ടതു നനച്ചു നിത്യവും 22

ചിന്നിടുന്ന വെയിൽകൊണ്ടു പൊള്ളിടും
മന്നിലന്നൊരു നിദാഘവേളയിൽ
കന്നൽനേർമിഴിയൊരുത്തിയാൎത്തവ-
സ്നാനകൎമ്മവിധി തേടി വാപിനാം. 23

അപ്പൊഴല്പമകലത്തുകണ്ടിതാ-
കല്പകത്തരുതടം വരണ്ടതായ്
ഉല്പലാക്ഷി മുഴുകിക്കുളിച്ചിടാ-
തുൽപ്പതിച്ചതിലൊഴിച്ചു വെള്ളവും. 24

കൊണ്ടൽവേണി നനക്കൂട്ടിടുന്നവാ-
റുണ്ടു കേൾപ്പതൊരു വാണിശ്ശുദ്ധമായ്
തീണ്ടലേററ സുരവൃക്ഷമിന്നു തൊ-
ട്ടാണ്ടിടുന്നു പലദോഷസഞ്ചയം. 25

ചൊട്ടയിൽ സുരതെളിഞ്ഞു കണ്ടിടും
പട്ടയിൽ ചിലതു പൃഥ്വമാക്കിടും
പൃട്ടകെട്ടിയെരികൊള്ളിയാക്കു മീ-
വട്ടമൊക്കെ വഷളെന്നു വന്നിടും. 26

ഘോരമായൊരശരീരി വാക്കുകേ-
ട്ടാരതെന്നതറിയാതെ മാനിനി
പാരമഞ്ചുഴറിനോക്കി നിന്നിടും
നേരമസ്ഥലമിരുണ്ടു കൊണ്ടലാൽ. 27

ചണ്ഡഭാസ്കരനൊളിച്ചു കാർകളിൽ
ചണ്ഡമാരുതനലച്ചുമാമരം
ഖണ്ഡവില്ലുമിരുൾചേന്നമിന്നലും
കണ്ടുകന്നൽമിഴി കേണുഭീതിയാൽ. 28

കാറണിക്കുഴലഴിഞ്ഞു കുഴഞ്ഞു.
നീരൊഴുന്ന നയനങ്ങളടഞ്ഞു
ചാരുവക്ത്രമതു വാടി വരണ്ടു
സാരസാക്ഷി ഭുവി വീണുതളർന്നു. 29

ആരുമില്ല തുണയെങ്കിലീശ്വര-
ന്മാരുതന്നെ തുണയെന്നതില്ലയോ,
മാരവൈരിമലമാതൊടാവഴി-
യ്യേറിവന്നു വൃഷഭത്തിലപ്പൊഴേ. 30

വന്നിടുന്നവഴികണ്ടു മന്നിടം
തന്നിൽ വീണു വലയും വരാംഗിയെ
ഒന്നുഴിഞ്ഞു കരുണാരസാർദ്രമായ്
മിന്നിടുന്ന മിഴികൊണ്ടു പാർവ്വതി. 31

എന്തുചെയ്തിതപരാധമീവിധം
വെന്തുവിണ്ടുഭുവി വീണുകേഴുവാൻ

ബന്ധുരാംഗി വലയുന്നു; ബന്ധുവി-
ല്ലെന്തുബന്ധമിതി ചിന്തതേടിനാൻ. 32

കണ്ടിതപ്പൊഴൊരു ദിവ്യദൃഷ്ടിയാ-
ലണ്ടർകോനരിയ കോപമാർന്നതും
വണ്ടണിക്കുഴലി കേട്ടവാണിയും
കൊണ്ടൽ കണ്ടു ഭയമാണ്ടു വീണതും. 33

അന്തികത്തിലമരുന്ന നാഥനോ-
ടന്തരംഗമറിയിച്ചഭീപ്സിതം
അന്തരായമണയാതെ നേടുവാ-
നന്തകാരിയൊടുരച്ചു ദേവിയാൾ. 34

"ഭക്തവത്സല! ദയാനിധേ! ഭവൽ
ഭക്തയാകു മിവളെന്റെ ദാസിയാൾ
വൃത്രവൈരിവലയും ജനത്തിലാ-
പത്തു ചേർപ്പതപരാധമല്ലയോ? 35

മോടിയിൽ സുരവധൂടിമാർക്കെഴും
വാടി ചേർന്നു വിലസും സുരദ്രുമം
വാടിടുന്നതുവരാംഗി കാൺകയാ-
ലോടിവന്നതു നനച്ചു മാനിനി. 36

എന്തുകുറ്റമതിലുള്ളു, കല്പകം
വെന്തുപോവതു സഹിച്ചിടാവതോ?
ഹന്ത! ഹന്ത! കളിതിന്നിടും വരെ-
ച്ചന്തമോടവിടെ നിന്നിടാവതോ? 37

പ്രാണനേററിടമപായവേളയിൽ
താണജാതിയിതി ഭേദമെന്നിയേ
കാണിനേരമിളയാതെ ചെന്നു തൽ-
പ്രാണരക്ഷണമെവൎക്കു മായിടാം. 38

മാമലത്തരുണിയേറെമാഴ്കിടും-
മാറുരച്ചമൊഴി കേട്ടു മന്ദമായ്
മാരവൈരിയരുൾചെയ്തു മാനിനീ-
മാലിലന്നു മനതാരഴിഞ്ഞുടൻ. 39

ഖേദിയാസ്സു തരുണിജനത്തിനും
സാദമേറിയ സുരദ്രുമത്തിനും
മോദമാശ്ശുവരുമായതിന്നു നി-
ൎവ്വാദമായവഴിയുണ്ടു വല്ലഭേ! 40

വാമദേവനതുനേരമാർദ്രമാം
വാമലോചനമണച്ചു നാരിയിൽ
ഭീമമായനിടിലാഗ്നി ചെന്നുതൻ
ധാമമാക്കി വലവൈരിമാനസം. 41

പക്ഷപാതമിയലാതെ തൽക്ഷണം
ദക്ഷവൈരിയുടെ ദക്ഷിണേക്ഷണം
വൃക്ഷവൎഷ്മനു കൊടുത്തുതേ സഹ-
സ്രാക്ഷശാപമതിൽനിന്നു മോചനം. 42

ആറണിഞ്ഞ തിരുമേനിനോക്കിടും
വാറു തത്രവിധ മൊക്കെ വേറെയായ്

കാറണിക്കുഴലി തന്നിലാമയം
മാറിയേറെ വിളയാടി കാന്തിയും. 43

ഉള്ളലിഞ്ഞു കരയും കണ്ണകൾ, നീ-
ർത്തുള്ളിയിട്ടു ഘനഭാവമററുടൻ
വെള്ളിപോലെ വിളറുന്നു, മാരുത-
ത്തല്ലുകൊണ്ടു കതികൊണ്ടു നീരദം. 44

യാനമാശു തകരും ദശാന്തരേ
മാനഹാനിയൊടു മേഘവാഹനൻ
വാനിലേറിമറയുന്നകണ്ടുമാ-
ജ്ഞാനിയേവമരുൾചെയ്തുരുഷ്ടനായ്. 45

നില്ലു, നില്ലു, സുരനാഥ! ഞങ്ങളെ
ധിക്കരിച്ചു നടകൊണ്ടിടായ്ക നീ
തക്കതല്ല, തരളാക്ഷിമാർകളോ-
ടിക്കണക്ക തവ ദുഷ്ടചേഷ്ടിതം. 46

സ്ഥാനമാനമറിയാതെ ചെയ്യുമീ
ഹീനവേലകൾ ഒടിഞ്ഞിടായ്കിലോ
വാനിൽ വാഴ്‌വതിനായിവേറെ ഞാ-
നാനയിക്കുമൊരു ലോകപാലനെ. 47

കണ്ടവർക്കടയ നാരിമാരെ നീ
കണ്ടിലാക്കിലണയുന്ന ദുർഘടം
കണ്ടതില്ല നയനങ്ങളായിരം
കൊണ്ടുമെങ്കിലതുതന്നെ വിസ്മയം. 48

ഇഷ്ടനായ നൃപനേകിയില്ലയോ
വിഷ്ടപേശ! തവദിവ്യസാധനം?
നഷ്ടമായതു നിനച്ചു കേഴ്കിൽ
കഷ്ടമെന്തിനു കൊടുത്തിതാദ്യമേ? 49

വിറച്ചു ലോകങ്ങൾ, മിഴിച്ചു വാനോർ,
തിരിച്ചു പാകാരി, ചിരിച്ചുദേവി,
തുറിച്ചു നേത്രങ്ങളുരത്ത കോപാ-
ലുരച്ചിടും നേരമനംഗവൈരി. 50

“വണങ്ങിടുന്നേനറിയാതബദ്ധം
പിണഞ്ഞുപോയെ,”ന്നു പറഞ്ഞുശക്രൻ
അണഞ്ഞു ദേവന്റെ പദാരവിന്ദം
പണിഞ്ഞു കാലാന്തകനെ സ്തുതിച്ചു. 51

“ദുരാസദൻ നീ ദുരിതാന്തകൻ നീ
സുരാവലിക്കൊറ്റൊരു ബന്ധുവാം നീ
ചരാചരാധാരമതായതും നീ
ധരാധരാവാസനതായതും നീ. 52

മറസ്സൂകത്തങ്ങു മറഞ്ഞതും നീ
മുരാരിയോടൊത്തു രമിച്ചതും നീ
ജഗത്ത്രയം കാത്തു വരുന്നതും നീ
പുരത്രയം ചുട്ടുകരിച്ചതും നീ. 53

അനംഗനോടേറ്റു കയർത്തതും നീ
യനന്തരം ദേവിയെ വേട്ടതും നീ

സനാതനൻ നീ സകലേശ്വരൻ നീ
സമസ്തകല്യാണ ഗുണാശ്രയൻ നീ. 54

നമോസ്തുതേ ശങ്കര! വിശ്വമൂർത്തേ!
നമോസ്തുതേ ദീനദയാപയോധേ!
നമോസ്തു കാലാന്തക! ശൂലപാണേ!
മഹേശ! ഭൂതേശ! നമോ നമസ്തേ. 55

വലഞ്ഞു ഞാനെന്നറിയേണ, മുള്ളം
കനിഞ്ഞിടേണം കരുണാപയോധേ!
അറിഞ്ഞു ഞാനിന്നു ഭവന്നിയോഗം
വെടിഞ്ഞുവെന്നങ്ങു നിനച്ചിടൊല്ലേ." 56

കരഞ്ഞുകൊണ്ടേവമിരന്നു, കോപം
കുറഞ്ഞു ദേവന്റെ കൃപാകടാക്ഷം
ചൊരിഞ്ഞു പാകാരിയെ നോക്കി മന്ദം
പറഞ്ഞു മൂലോകഹിതൈകതാനൻ 57

"ത്വം തികഞ്ഞീടിന കല്പകങ്ങൾ
പരക്കണം കേരളദേശമെല്ലാം
നിറഞ്ഞു ചേലാർന്ന ഫലങ്ങളെന്നും
കുറഞ്ഞുപോകാതെ വിളഞ്ഞിടേണം. 58

പേരിന്നുമാറേണമതിന്നു, കേൾ; ഈ-
നാരിക്ക കേളിക്കുതകും വിധത്തിൽ
ചേരട്ടെ നന്നായൊരു 'നാരികേള'-
പ്പേരൊന്നു ഗീർവ്വാണർ പറഞ്ഞിടുമ്പോൾ. 59

ഭാഷകളെഴും വർണ്ണവിപര്യയത്താൽ
വേഷംപകർന്നുള്ളൊരു 'നാളികേരം'
ദോഷപ്പെടാ കേരളഭാഷയിങ്കൽ
ഘോഷിച്ചിടും നൽസുരവാണിപോലെ. 60

വിരിഞ്ഞിടും ചൊട്ടപറിച്ചുവെച്ചു
നിറച്ചിടേണം പറയല്ലയാസ്ഥിൽ
കുറിച്ച സൽകർമ്മഫലത്തിനാകും
കുറഞ്ഞിടും കേരളഭൂമിയിങ്കൽ. 61

തണ്ടാരിൽമാതിന്റെ ഗൃഹപ്രവേശം
കൊണ്ടാടിടും കർക്കടസംക്രമത്തിൽ
വണ്ടാർത്തൊഴും വേണികൾ ചൂലുകൊണ്ടു
കണ്ടേറതാം ചേട്ടയെ യാട്ടിടേണം. 62

കുരുത്തിടുന്നോലവകഞ്ഞുകീറി-
ട്ടരഞ്ഞു തൂക്കേണമറിഞ്ഞവണ്ണം
വിരിഞ്ഞിടും പട്ട മെടഞ്ഞുനന്നാ-
ട്ടുരസ്സു മേയാനുമൊരുങ്ങിടേണം. 63

പൊരുന്നു, കോഞ്ഞാട്ട കലത്തിലെന്ന-
ല്ലതിൽ ഗണിക്കുന്ന തരങ്ങളെല്ലാം
ശ്രുതിപ്പെടും കേരളവാസികൾക്കു
ഹിതത്തിനായ്ത്തീരുമൊരേ വിധത്തിൽ. 64

പരം പരപ്പെണ്ണിയൊടുക്കി നാളി-
കേരദ്രുമത്തിന്റെ ഗുണങ്ങളോതാൻ

ച്ചുരുങ്ങിട്ടുംമാറു പറഞ്ഞിടാം ഞാൻ
പരോപകാരാൎത്ഥമതിന്റെ ജന്മം.”

ഗുരുതരഗിരമേവം ത്തുകിട്ടും വാമദേവൻ
തിരുവടിയരുളപ്പാടേററു വാനോരശേഷം
കരുമയൊടുരുവേഗാലങ്ങുമിങ്ങും നടന്ന-
സ്സുരതരുനികരത്തെക്കേരളത്തിൽ പരത്തി.

അതുപൊഴുതതിമോദാലപ്സരസ്ത്രീകൾ വെള്ളി-
പ്പുതുകലമമൃതാക്കിക്കൊണ്ടുവന്നാരനേകം
അതുപഴയകപാലക്കൂട്ടിലാക്കി ത്രിലോകീ-
പതിസപദിപതിച്ചു മുദ്രയായ്മൂന്നുകണ്ണും.

തിരുമുടിജടകൊണ്ടങ്ങായതായാസമില്ലാ-
തൊരുവരുമണയാവല്ലെന്നു നന്നായ്പ്പിരിഞ്ഞു
ഗിരിമകളുതുപച്ചപ്പട്ടിലാക്കിപ്പൊതിഞ്ഞി-
ട്ടുരുമയിൽ നിറുകപ്പൂവൊന്നു മേലേ പതിച്ചു.

ഹിമഗിരിമകളേവം മട്ടുകാട്ടുന്നകണ്ടി-
ട്ടമരതരുണിമാരും നല്ലചേലാഞ്ചലത്തെ
അമിതകുതുകമൎപ്പിച്ചാദരിക്കും ദശായാ-
മമൃതകലശമെല്ലാം നാളികേരങ്ങളായി.

ഹരിഹരസുതനയ്യനും ഗണേശൻ
തിരുവടി ഭൂതഗണേശനും തദാനീം
ഗിരിവരമകളും ശിരീശനും ചേ-
ന്നരുളുമിടത്തിലടുത്തിതാൎത്തിയോടെ.

കരിവരവദനൻ കുതിച്ചു തുമ്പി-
ക്കരമതിൽ വാരിയെടുത്തു നാളികേരം
പരിജനപരിഷക്കു നൽകി വേട്ടു-
ക്കൊരുമകനൊത്തു ഭുജിച്ചു വേണ്ടുവോളം. 71

അതുപൊഴുതവിടത്തിൽ നൃത്തവാദ്യ-
സ്തുതിബഹളങ്ങളും തുടർന്നു വാനവന്മാർ
ഇതിബഹുവിധഘോഷമൊത്തു ഗൌരി-
പതിയൊടു പാർവ്വതിയും മറഞ്ഞു മന്ദം. 72

- - - - - - - -